

PAVOL MARTULIAK

BIOBIBLIOGRAFICKÝ PORTRÉT

Banská Bystrica, 2014

Edícia OSOBNOSTI, zväzok 17

Pavol Martuliak biobibliografický portrét

Autori:

prof. PhDr. et mult. Dr. h. c. Július Alberty, CSc.

prof. PhDr. Karol Fremal, CSc.

PhDr. Blanka Snopková, PhD.

Recenzenti:

prof. PhDr. Vladimír Varinský, CSc.

Mgr. Imrich Nagy, PhD.

Summary:

PhDr. Anna Schneiderová, PhD.

Grafická úprava:

Ing. Dušan Čupka

Vydavateľ:

Filozofická fakulta UMB a Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici

vo Vydavateľstve UMB – Belianum

Národná 12, 974 01 Banská Bystrica

Tlač:

EQUILIBRIA, s. r. o., Letná 42, 040 01 Košice

Číslo publikácie: ŠVKBB 672/2014

ISBN: 978-80-557-0836-2

PÁR SLOV NA ÚVOD

Rok, v ktorom človek dovŕšil tri štvrtiny storočia svojej životnej dráhy, je zaiste vhodnou príležitosťou vyhodnotiť, čo osožné vo svojom živote vykonal a vytvoril. V hlave *päť a sedemdesiatnika* zároveň pritom občas víria tiež myšlienky nad tým, aké spomienky na neho ostávajú v pamäti tých, ktorí ho poznali alebo navyše tvorili priamu súčasť jeho životných osudov. V tejto súvislosti je zrejme vhodné pripomenúť si starú múdru vetu – výrok známeho antického klasika rímskej, latinskej kultúry, Plínia ml.:

„*MEMORIA NOSTRI DURABIT, SI VITA MERUIMUS.*“¹

(Naša pamiatka bude žiť vtedy, ak sme si ju svojim životom zaslúžili.)

Predmetom a hlavným cieľom tejto skromnej publikácie je prehľadný a výstižný súhrn mojich životných osudov a najmä široká a pestrá paleta životnej tvorby. Samochvála patrí k tým vlastnostiam a praktikám, ktorým sa snažím v živote vyhýbať. Som preto úprimne rád, že svedectvo o prehľade či peripetiách mojej životnej dráhy, počnúc rokmi štúdia, cez pracovno-tvorivú či pedagogickú a vedecko-publikačnú činnosť, vrátane prehľadu o výsledkoch a oceneniach, nemusím podávať sám. S nesmiernou vďačnosťou v srdci oceňujem snahu, že sa na túto záslužnú činnosť podujali vzácní odborníci, ktorým je moja aktivita a tvorba dobre známa a ktorí majú blízko k informačným zdrojom, aby si overili jej obsah. Ide spravidla o blízkych priateľov z radov kolegov či spolupracovníkov, Prof. PhDr. et Dr. h. c. Július Alberty, CSc, Prof. PhDr. Karol Fremal, CSc., PhDr. Blanka Snopková, PhD., ktorým za ich ochotu zozbierať obsah a *zviditeľniť* uvedené skutočnosti, vyjadrujem nesmiernu vďaku. Nezabúdam pritom ani na sprievodný znak tvorby vlastného diela, ktorá sa často nezaobišla bez maximálnej trpezlivosti a zhovievavosti mojich najbližších rodinných príslušníkov, predovšetkým manželky Dariny ale tiež detí Igora a Hany. Uvedomujem si, že práve ich a zrejme aj dvojích päť vnúčat, som neraz obral o čas, ktorý patril im, pričom som ho strávil pri uvedených aktivitách, za čo im patrí moje osobitné poďakovanie.

Aj keď výpočet mojich aktivít na nasledovných stránkach vykazuje relatívne širokú škálu, som si vedomý, že sa mi v živote nepodarilo vytvoriť

¹ Plinius (Ep. IX, 19).

a dokázať mnohé z toho, o čom som rojčil v mladom veku. Vyprchala aj väčšina zo želaní, o ktorých som *sníval* i neskôr, vo veku dospelosti. Zamyslenie sa nad riadkami obsahu publikácie upevňuje vo mne dojem a pocit, že napriek niektorým možným omylom či pochybeniam, ktoré nepripisujem iba zložitostiam alebo rozporuplnostiam doby ktorá ma sprevádzala pri vykonávaní povolania, som svoj život neprežil nadarmo. Pravda, opodstatnenosť tohto dojmu môže objektívne posúdiť a potvrdiť len ten, kto zblízka dokonale pozná moju životnú dráhu a dielo, ale odteraz navyše tiež aj trpezlivý čitateľ stránok tejto knihy. Iba tento jednotlivец môže reálne zhodnotiť, či som v rámci svojich pracovno-tvorivých aktivít vyoral aspoň brázdu, primeranú postaveniu, ktoré som v rámci svojej životnej praxe viac ako jedno polstoročie zastával na *národa roli dedičnej*.

Na záver mi dovoľte vyjadriť osobné vyznanie, opäť formou citátu výroku rímskeho básnika:

***NON SUM, QUI SEGNA DUCAM OTIA.
MORS NOBIS TEMPUS HABETUR INERS.*²**

(Nie som z tých, ktorí vedú záhalčivý život, lebo čas v nečinnosti je pre mňa ako smrť.)

Zdieľajúc príjemný pocit a zadosťučinenie z publikovania knižky, ktorá je vlastne zhodnotením mojich celoživotných aktivít, zároveň vyslovujem v tejto úvodnej časti vrele poďakovanie tým, ktorí majú bezprostredný podiel na vydaní tejto publikácie.

Pavol Martuliak

² Ovidius (Ep. I. 5, 43)

VYZNANIE OTCOVI

Otca si pamätám od najútľejšieho detstva ako starostlivého človeka, ktorý sa vždy vedel postarať nie len o nás, svoje dve deti a manželku, či neskôr pribúdajúce vnúčatá, ale zároveň nespúšťal zo zreteľa ani svojich rodičov a celú svoju rozvetvenú rodinu. Narodil sa a vyrastal v malebnom prostredí pod Javorím, v malej, v súčasnosti už skoro zaniknutej dedinke Dolný Tisovník, v ktorej sme s mladšou sestrou, u starých rodičov strávili zopár nezabudnuteľných chvíľ svojich detských liet. Hoci bol otec najmladší zo štyroch súrodencov, už od mladíckeho veku nebol ušetrený jednotlivých prvkov namáhavej práce v poľnohospodárstve. Jeho záhradkárske aktivity napokon svedčia o tom, že vzťah k tomuto odvetviu u neho ešte dodnes neochabol. Napriek tomu sa jeho vývoj sústreďoval skôr intelektuálnym smerom. Možno preto už ako malý chlapec, ktorý vraj bol známy nekonečnosťou otázok či mimoriadnym záujmom o všetko nové s čím sa stretával, odpovedal na otázku, čím by chcel byť v dospelosti, údajne jednoducho odpovedal, že „profesorom“! Po absolvovaní základnej a strednej školy sa pripravoval na učiteľskú dráhu. Pretože ho osobitne lákala história, ale tiež poznávanie sveta, vyštudoval na dvoch vysokých školách dejepis a zemepis, ktoré predmety potom vyučoval na základnej a neskôr na strednej škole, ako stredoškolský profesor.

Po spečatení vzájomnej lásky s našou maminkou Darinkou sa obaja mladí pedagógovia usadili v Banskej Bystrici, kde žijeme dodnes. Tu sa na Pedagogickej fakulte venoval výučbe a vedeckej aktivite v oblasti histórie, kde popri ďalšom odbornom raste a habilitácii, získal titul docenta československých dejín. Napokon po ďalších rokoch pôsobenia a inaugurácii na Univerzite Mateja Bela bol prezidentom SR vymenovaný za profesora histórie. Hovorí sa, že „jablko nepadne ďaleko od stromu“. To zrejme platí aj o našej rodine, pretože aj moja sestra Hana pôsobí ako vysokoškolský pedagóg a ja, hoci som lekár, taktiež učím na vysokej škole, Slovenskej zdravotníckej univerzite, kde som, nasledujúc príklad otca, získal vedecko-pedagogický titul docent.

Náš intelektuálny rast a morálny vývoj zásadne ovplyvňovali otcove dominantné vlastnosti, ktoré charakterizuje predovšetkým láskavosť i priateľskosť, pracovitosť, dôslednosť, česťnosť a zásadovosť, ale pritom aj primeraná trpezlivosť. Rád s nami chodil na výlety i pobyty po Slovensku, s fundovaným popisom miestnych zaujímavostí, ale podobne aj na pamätné dovolenky k moru. Jeho neuveriteľná profesionálna pamäť na historické udalosti a geografické reálie, spravili z neho chodiacu encyklopédiu, čo veľmi rád využíval aj ako sprievodca skupín študentov a turistov po významnejších miestach Slovenska a Európy. Od detstva nás viedol k láske voči prírode, k slovenskému folklóru, takže sme doslova milovali cesty autom, počas ktorých nás učil ľudové pesničky, ktoré sme si spolu vyspevovali. Popri láske k ľudovej kultúre či národným tradíciám, pestoval v nás hrdosť na slovenskosť, ale tiež k úctu k národom iným.

Hoci sme mali relatívne prísnu výchovu, otcovi nikdy nechýbala vlastnosť odpúšťať. Vždy si vedel vážiť a mať rád čestných ľudí vo svojom okolí, prejavovať láskavosť a porozumenie vo vzťahu k ľuďom, hlavne mládeži, svojim študentom, našim kamarátom a pravda i k svojim piatim vnúčatám. Medzi jeho starými dobrými zvyklosťami nechýbali rodinné či priateľské stretnutia, neraz spojené napr. s prípravou chýrneho guláša alebo ďalších dobrôt, ako aj s koštovkou dobrého krtíšskeho vína alebo iných špecialít z vlastnej pivničky či špajze, často tiež so spevom a všetkým, čo patrí k pohode. Vždy s obľubou privítal, keď pri takomto posezení navyše zahrála naša *rodinná* ľudová muzika.

S pribúdajúcimi rokmi začal otec čoraz viac zúročovať svoje schopnosti či vedomosti a rokmi štúdia alebo výskumu nahromadené fakty, od prednášok i publikovania menších štúdií až po vydávanie zaujímavých knižných publikácií. Venované sú jeho obľúbenému celoživotnému žánru – histórii, ktorá je vlastne zároveň jeho koníčkom. Najvýraznejšie o tom svedčí obsah tejto publikácie. V takejto záslužnej aktivite pokračuje dodnes. Význam vplyvu nášho otca na nás, jeho deti, ale aj ostatných členov rodiny a priateľov, je predovšetkým v hodnotách ktoré vyznáva aj v osobnom príklade svojej životnej brázdy. Tá už prekročila trištvrte storočia. A keďže ju, chvála Bohu, ešte nedooral, sme radi, že sa mu za toto všetko môžeme úprimne a s úctou poďakovať.

Ďakujeme Ti ocino za všetko, čo si nám dal a stále dávaš. Nech Ťa Prozreteľnosť zachováva pri dobrom zdraví, čerstvej mysli a tvorivých silách! Nech si ešte v ďalších rokoch spoločne môžeme užívať vzájomnej lásky, porozumenia a čerpať z Tvojej múdrosti či starostlivosti, z atribútov ktoré nás v našej rodine sprevádzajú od počiatku!

Za všetkých Tvojich najbližších

Tvoj syn Igor

I. ŽIVOTNÉ PERIPETIE A VÝSLEDKY PEDAGOGICKEJ I VEDECKO-PUBLIKAČNEJ AKTIVITY PROFESORA PAVLA MARTULIAKA

Prof. PhDr. Pavol Martuliak, CSc. – profesor emeritus, sa narodil 18. februára 1939, ako najmladší zo štyroch súrodencov v rodine otca maloživnostníka, matky roľníčky, vtedy v jednej z najmenších, dnes už nejestvujúcich obcí horného Novohradu – Dolný Tisovník, v okrese Modrý Kameň. Stredoškolské vzdelanie ukončil maturitou na Jedenásťročnej strednej škole (JSS) v Lučenci v roku 1956. Pracovno-tvorivá časť jeho *curriculum vitae* je bezvýhradne spojená s aktivitou na poli pedagogickej a vedecko-publikačnej činnosti.

Záujem venovať sa pedagogickej práci potvrdzuje úspešné štúdium v odbore história – geografia na Vyššej pedagogickej škole (VPŠ) v Banskej Bystrici v rokoch 1956 – 1958 a po jej ukončení s vyznamenaním, pokračovanie v štúdiu týchto odborov na Vysokej škole pedagogickej (VŠP) v Bratislave, ktoré ukončil r. 1962.³ O kryštalizujúcom sa vzťahu Pavla Martuliaka k histórii svedčia už roky jeho štúdia na VPŠ. Venoval sa hlavne

³ Kvôli „živnostníckemu pôvodu“ otca nebol hneď po maturite zo strany JSS odporučený študovať na úplnej VŠ.

skúmaniu a spracovaníu histórie a etnografie svojho rodiska a okolitého rázovitého kraja pod Javorím. Túto skutočnosť, známu už len pár pamätníkom z radov jeho kolegov a učiteľov (prof. J. Alberty, prof. J. Mazúrek), definitívne potvrdila až takmer o polstoročie neskôr vydaná jeho obsiahlejšia populárno-vedecká knižná monografia⁴ a niektoré čiastkové historicko-etnografické štúdie a materiály, publikované doma⁵ i mimo SR.⁶ Počas ďalšieho vysokoškolského štúdia pokračoval v historickom výskume a štúdiu regiónu Novohrad, najmä problematiky industrializácie i celkového hospodársko-spoločenského vývoja, vrátane sociálneho pohybu, s akcentom na prvú polovicu 20. storočia do čias *druhého delenia* regiónu v roku 1938. Výsledky tohto výskumu a štúdia využil v prvom rade pri tvorbe kvalifikačných prác v rámci vysokoškolského štúdia predmetov dejepis-zemepis na VŠP v Bratislave a potom rigoróznejšej práce, obhájenej pri získavaní akad. titulu PhDr. na Katedre československých dejín Filozofickej Fakulty Univerzity Komenského (UK) v Bratislave.⁷ K jednotlivým stránkam či oblastiam histórie rodného Novohradu sa Pavol Martuliak rád vracia doposiaľ, o čom svedčia početné bibliografické záznamy o jeho publikovaných štúdiách či vystúpeniach na konferenciách a odborných sympóziách, organizovaných nielen v centrách tohto regiónu (Lučenec, Veľký Krtíš), ale aj celoslovenského charakteru.⁸

⁴ MARTULIAK, P. *Cez Tisovník vybijaný chodník.... Horný a Dolný Tisovník v minulosti a súčasnosti*. Banská Bystrica : TRIAN, 2006. 216 strán.

⁵ MARTULIAK, P. *Remeslá a domácka výroba v kraji pod Javorím*. In: Acta historica Neosoliensia, Tomus 9. Banská Bystrica : KH FHV UMB, 2006, s. 345 – 355.

⁶ MARTULIAK, P. *Tradičné zvykoslovie v obciach novohradského Podjavoria*. In: *Studia Ethnologica Pragensia 2010/2*. ISSN 1803-9812. Praha : Filozofická fakulta University Karlovy, 2010, s. 175 – 191.

⁷ Kvalifikačné práce: Pavol Martuliak : *ekonomicko-geografická charakteristika mesta Lučenec*; I. ročníková práca, obhájená v rámci štúdia predmetu zemepis na Fakulte spoločenských vied VŠE Bratislava r. 1961. 50 str. Vedúci práce - Jozef Fraňo, oponent – Michal Lukniš. Pavol Martuliak: *Dejiny robotníckeho hnutia v okrese Lučenec za 1. ČSR*; II. ročníková (záverečná) práca, v rámci štúdia dejepisu na FSV VŠE, obhájená (v dôsledku reorganizácie, zrušenia VŠP) na Katedre čl. dejín FF UK v Bratislave) r. 1962. 60 strán. Vedúca práce Herta Hrozányiová-Kadlečková, oponent M. Gosiorovský. *Vývoj industrializácie v Novohrade do roku 1938*, rigorózna práca obhájená na Katedre čl. dejín FF UK Bratislava, r. 1969. 120 strán. Oponenti: M. Gosiorovský, Jozef Butvin.

⁸ Pozri napr.: MARTULIAK, P. *Hornonovohradská SNR v Lučenci v r. 1918 – 1919*. Príspevok na symp., org. NR SR a SHS: *Národná rada v kontexte slovenských dejín*. Častá-Papiernička, 21. – 22. 4. 1998. In: ŽATKULIAK, J. Zborník materiálov zo sympózia. Bratislava 1999, s. 55 – 59.

Počiatočnú pedagogickú prax Pavol Martuliak začal uplatňovať hneď po ukončení VPŠ v Banskej Bystrici v roku 1958, ako učiteľ dejepisu a zemepisu na Základnej deväťročnej škole vo Veľkom Krtíši. V r. 1960 – 1963 v tejto činnosti pokračoval na Strednej poľnohospodárskej technickej škole v Modrom Kameni a napokon, po získaní úplnej vysokoškolskej odbornopedagogickej kvalifikácie pre stredné školy v podmienkach VPŠ v Bratislave, potom v rokoch 1963 – 1967 na gymnáziu v Bytči.

Vedený snahou nájsť širší priestor pre svoj odborný vedecký rast v oblasti histórie, sa po získaní úplnej vysokoškolskej kvalifikácie uchádzal o miesto na katedre histórie u následníčky svojej pôvodnej *alma mater*, Pedagogickej fakulty (PdF) v Banskej Bystrici. Keď bol na túto vysokú školu 1. septembra 1967 napokon prijatý na miesto odborného asistenta, očakávali ho tu pestré, takmer štvrťstoročné životné peripetie, najmä pokiaľ išlo o túžbu vyučovať históriu ako odborný predmet. Po nástupe na školu mu bola pridelená výučba predmetu Dejiny medzinárodného robotníckeho hnutia a Komunistickej strany Československa (D MRH a KSČ) a to na Katedre marxizmu-leninizmu (M-L). O rok neskôr nakoniec prešiel vyučovať na Katedru histórie PdF, kde vyučoval predmet *Národno-politické dejiny Československa*. V dôsledku známych vnútropolitických zmien v našom štáte, spojených s rokom 1968, najmä sovietskou okupáciou, bol v rámci *konsolidačného procesu*, riadeného mocensko-politickými orgánmi, v apríli 1970 opäť administratívne preradený vyučovať predmet dejiny MRH a KSČ na Ústav M-L, organizačne zriadený (aj pre PdF BB) pri VŠLD Zvolen. Samostatný Ústav M-L PdF a FESCR v Banskej Bystrici vznikol neskôr v roku 1980. Katedra dejepisu na PdF bola medzitým zrušená. Prof. P. Martuliak, ktorý medzitým stále vyučoval na PdF, okrem výučby uvedeného predmetu, od roku 1982 do konca r. 1989 na fakulte vykonával tiež funkciu prodekana pre rozvoj VŠ. Zodpovedne sa venoval hlavne dostavbe a tiež výstavbe objektov Pedagogickej fakulty,⁹ ich zariaďovaniu, modernizácii, spojenej najmä so zavedením informačnej techniky do celého areálu VŠ a ďalším rôznym povinnosťami, ktoré mu vyplývali z tejto funkcie.

⁹ Ide najmä o dostavbu športového areálu pri Tajovskom potoku, hlavne dvojpodlažnej budovy, ktorá tvorí jeho súčasť, podobne vedľajšej budovy, ktorá slúžila pre *Výpočtové stredisko PdF*, výstavbu objektu *Dielne – garáže PdF*, základnú výstavbu objektov „*Tisícročného internátu*“, t. j. všetkých budov pod cestou (dnes Tajovského 51) a tiež organizačné zabezpečenie výstavby *Telovýchovno-výcvikového zariadenia PdF* v Liptovskom Trnenci.

Nezabúdaj pritom ani na svoj odborný rast, aj keď táto možnosť bola vzhľadom k pracovnému zaradeniu, značne limitovaná súdobými podmienkami. Po ukončení vedeckej aspirantúry na Ústave M-L Univerzity Komenského v Bratislave získal rozhodnutím Vedeckej rady univerzity zo dňa 28. januára 1977 vedeckú hodnosť kandidáta historických vied (CSc.).¹⁰ Na základe úspešnej habilitácie 20. decembra 1978 na Univerzite Komenského bol dňa 1. apríla 1980 ministrom školstva SSR v Bratislave menovaný docentom pre vedný odbor *Československé dejiny*.¹¹

Na Katedru histórie Pedagogickej fakulty a k výučbe predmetov z odboru História, sa mohol P. Martuliak znovu vrátiť až po svojej päťdesiatke, a to vďaka viacerým pozitívnym vnútropolitickým zmenám, ktoré priniesol November 1989. S nimi vlastne súviselo aj obnovenie samotnej katedry 1. februára 1990, zrušenej orgánmi bývalého režimu ešte koncom 70. rokov. Na katedre naďalej pôsobil ako docent aj po vzniku Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici (1. júla 2002). Na základe úspešnej inaugurácie na Fakulte humanitných vied UMB v Banskej Bystrici prezident SR dňa 30. septembra 1999 Pavla Martuliaka vymenoval za *profesora pre odbor História*.¹²

V rámci výučby na katedre sa P. Martuliak venoval výučbe starších i novších období dejín Slovenska, s ťažiskom na medzivojnové obdobie 20. storočia a z výberových predmetov najmä výučbe hospodárskych dejín, či dejín školstva. Od septembra 2007 do konca augusta 2010 vyučoval na katedre, už ako dôchodca, na tretinový úväzok. Súčasne v tomto období, až do definitívneho odchodu na dôchodok 1. februára 2011, pôsobil tiež na čiastočný úväzok ako vedecký pracovník na Ústave vedy a výskumu UMB v Banskej Bystrici. V období, keď odchádzal definitívne do dôchodku, rektorka UMB na základe rozhodnutia Vedeckej rady UMB zo dňa 21. 10. 2010 udelila prof. PhDr. Pavlovi Martuliakovi, CSc. za významný prínos v oblasti

¹⁰ *Prvá pozemková reforma na Slovensku a politika KSČ*. Kandidátska dizertačná práca. Dizertácia bola obhájená na ÚM-L Univerzity Komenského v Bratislave 16. decembra 1976. 120 strán. Oponenti: Samuel Cambel, Jozef Krejčí, Václav Čada.

¹¹ *Vývoj poľnohospodárstva a formovanie robotnícko-roľníckeho zväzku na Slovensku v dvadsiatych rokoch.*, docentská habilitačná práca. Habilitácia sa uskutočnila na ÚM-L Univerzity Komenského v Bratislave 17. decembra 1978. 340 strán. Oponenti: S. Cambel, Vladimír Motoška, Jozef Ďuriš.

¹² *Výskum agrárnych dejín Slovenska a jeho prínos pre rozvoj historickej vedy a poznania*. Inauguračná prednáška – 27. januára 1999. Oponenti: Miloš Trapl (ČR), Július Alberty, S. Cambel.

vedy a vzdelávania čestný titul *profesor emeritus Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici*. Okrem ďalších osobných ocenení (ktoré sú uvedené na inom mieste), sa žiada uviesť, že menovaný v tomto období ešte získal aj najvyššie univerzitné vyznamenanie, Cenu rektorky UMB za celoživotný prínos k rozvoju Fakulty humanitných vied UMB a jej predchodkýň, študijného odboru história a výskumu v regióne Stredoslovenského kraja. Cena, spojená so zlatou medailou Univerzity Mateja Bela, bola prof. Pavlovi Martuliakovi udelená dňa 17. septembra 2013.

Ako o tom svedčí uvedený prehľad, viac ako jedno polstoročie sa Pavol Martuliak venoval výučbe histórie na jednotlivých stupňoch škôl, počnúc základnou až po vysokú školu či univerzitu. Pestrá paleta jednotlivých disciplín z oblasti histórie a ich náplne mala za následok získavanie, zušľachtovanie a rozvoj širokých odbornopedagogických znalostí a schopností. Ako dlhoročný kolega môžem potvrdiť skutočnosť, že v pedagogickom procese P. Martuliak dosahoval mnohé pozitívne výsledky. Okrem vycibreného didaktického prístupu kvalita jeho pedagogickej činnosti spočívala tiež v dôslednej, starostlivej príprave na vyučovací proces. Popri dlhoročných pedagogických skúsenostiach sa v tejto činnosti opieral o systematické štúdium odbornej a pedagogickej literatúry, časopisov, ako aj o svoj vlastný vedecký výskum. K obohacovaniu odborných vedomostí študentov významne prispievali kvalitne pripravené historicko-archeologické exkurzie, ktoré každoročne úspešne organizoval po území Slovenska i v zahraničí.

Získané poznatky a skúsenosti z pedagogickej i vedeckovýskumnej aktivity obetavo venoval práci so študentmi. A to ako v rámci priameho vyučovacieho procesu, tak pri tvorbe seminárnych a osobitne pri vedení záverečných kvalifikačných prác. S pravidelnosťou každoročne s úspechom pripravoval 4 – 5 diplomantov. Veľká časť záverečných magisterských, či v ostatných rokoch bakalárskych, alebo tiež rigorózných prác, vypracovaných pod jeho vedením, mala výbornú kvalitu. Podobne tomu bolo aj v oblasti prípravy doktorandov.

Bývalo u nás dobrým zvykom, že vysokoškolskí učitelia, ktorí pripravovali študentov pre výučbu predmetu na strednej alebo základnej škole, sami písali aj učebnice pre žiakov týchto škôl. Do takejto záslužnej aktivity sa v 90-tych rokoch 20. storočia zapojili aj učitelia katedry histórie FHV UMB. Na tejto záslužnej činnosti sa podstatnou mierou a dobrou kvalitou podieľal aj prof. Martuliak a to konkrétne na tvorbe učebníc dejepisu pre stredné odborné školy a odborné učilištia. V prvom, druhom a treťom vydaní

vyšlo celkove 14 učebníc dejepisu, pričom išlo všeobecne o prvé učebnice dejepisu pre stredné školy na Slovensku po roku 1989. Význam tohto *priekopníckeho počinu* navyše podčiarkuje skutočnosť, že učebnice vyšli nielen v slovenčine, ale aj v maďarskom jazyku a tak sa z nich mohli učiť aj študenti maďarských škôl na Slovensku.¹³ Kolektív autorov týchto učebníc bol zaslužené ohodnotený Cenou rektora Univerzity Mateja Bela za rok 1999. Okrem obsahovej kvality, vecnosti a výstižnosti, uvedené učebnice patria pritom k najkrajším a aj k najobľúbenejším učebniciam dejepisu z obdobia na prelome tisícročí.

U prof. P. Martuliaka možno v tejto súvislosti zvlášť oceniť skutočnosť, že nedostatok vysokoškolskej učebnice k dejinám Slovenska 1. polovice 20. storočia, príp. študijnej literatúry pre študentov, vhodne nahrádzal vydávaním učebných textov – skript, na čom som sa vedno s ním tiež sám podieľal.¹⁴ Skriptá, ktoré postupne vyšli v štyroch, vydaniach a viac ráz boli dotlačované celé roky rokov slúžili potrebám študentov histórie nielen banskobystrickej, ale aj ďalších slovenských univerzít. V období, keď Pavol Martuliak prednášal pre študentov externej formy bakalárskeho štúdia odboru *Sociálna filozofia*, v rámci Katedry filozofických vied FHV UMB, bol tiež jedným zo spoluautorov učebných textov či *skript* pre študentov k predmetu, ktorý vyučoval.¹⁵

Ako odborník z oblasti agrárnych dejín sa prof. Martuliak stal tiež aktívnym spoluautorom prvej vysokoškolskej učebnice z dejín poľnohospodárstva na Slovensku pre študentov Slovenskej poľnohospodárskej univerzity (DEMO, Milan a kol. *Dejiny poľnohospodárstva na Slovensku : vysokoškolská učebnica*. Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2001, 662 s.).¹⁶

¹³ Pozri: SNOPOKOVÁ, B. *Prof. PhDr. Pavol Martuliak, CSc. : personálna bibliografia*.

¹⁴ Ako ukážku pozri 4. rozšírené a doplnené vydanie: MARTULIAK, P., FREMAL, K. *Dejiny Slovenska v rokoch 1914 – 1945 : vysokoškolské učebné texty*. Štvrté rozšírené a doplnené vydanie. DBanská Bystrica : Duma, 2007. ISBN 80-967833-1-9. 154 strán. P. MARTULIAK: Úvod + 1. časť: *Slovensko v období 1. ČSR (1914 – 1938)*, str. 4 – 88.

¹⁵ MARTULIAK, Pavol. Vývoj štátnosti na území Slovenska. In: ĎURIAČ, Matej a kol. *Sociálna filozofia II*. Banská Bystrica : Fakulta humanitných vied – Katedra filozofických vied UMB, 1998, s. 47 – 73.

¹⁶ Okrem práce pri zostavovaní učebnice, kde bol medzi spoluautormi ako jediný odborník z radov historikov, autorsky prispel dvoma vlastnými obsiahlejšími kapitolami: Kapitola 5. *Poľnohospodárstvo na Slovensku v medzivojnovom období (1918 – 1944)*., s. 101 – 125. Kapitola 12. *Dejiny slovenského roľníckeho družstevníctva*, s. 423 – 467. Učebnica získala ocenenie Ministerstva poľnohospodárstva SR, cenu ZLATÝ KOSÁK za rok 2001.

Vzťah profesora P. Martuliaka k histórii dokumentuje tiež skutočnosť, že sa ešte počas vysokoškolského štúdia v roku 1961, stal členom Slovenskej historickej spoločnosti (SHS) pri Historickom ústave SAV a tiež pravidelným odberateľom Historického časopisu (neskôr i jeho prispievateľom). Od začiatku 80. rokov do roku 1992 bol členom výboru Sekcie agrárnych dejín pri HÚ SAV, v rokoch 1992 – 1994 členom Komisie hospodárskych dejín pri HÚ SAV, zástupcom stredoslovenského kolektívu, pritom sa dlhodobo aktívne podieľal na činnosti Stredoslovenskej pobočky SHS. V rokoch 1985 – 1992 bol členom Česko-slovenskej historickej spoločnosti pri Historickom ústave Česko-slovenskej akadémie vied, ako člen Sekcie agrárnych dejín.

Zrejme práve realita, že P. Martuliak sám dobre poznal prácu v poľnohospodárstve, ktorú vlastne musel popri škole vykonávať už od svojich detských rokov, prispela k tomu, že sa ťažiskom jeho historického výskumu postupne čoraz viac stávala oblasť hospodárskych dejín, hlavne roľnícka a agrárna otázka a jej riešenia v podmienkach Slovenska. Najprv to bola predovšetkým problematika 1. československej pozemkovej reformy na Slovensku, ku ktorej sa početnými článkami a štúdiami sústavne vracia aj v neskorších rokoch.¹⁷ Pritom už v roku 1976 na túto tému obhájil kandidátsku dizertačnú prácu. Odhliadnuc od vtedy vyžadovaného *dobového* či *metodologického prístupu* k riešeniu, svojim celkovým spracovaním, založeným na zodpovednom výskume, pôvodnom materiáli s vecnými faktografickými závermi a výsledkami, dielo P. Martuliaka v tejto oblasti znamená významný prínos v oblasti našej historiografie poslednej štvrtiny 20. a začiatku 21. storočia.

¹⁷ Pozri napr. publikované štúdie: MARTULIAK, P. Zvláštnosti I. pozemkovej reformy na Slovensku. In: *Demokratické tradice ve vývoji československého zemědělství po roce 1918 : sborník Slováckeho muzea Uherské Hradiště*, 1991, s. 84 – 109. MARTULIAK, P. Kolonizačná akcia pri 1. pozemkovej reforme na Slovensku. In: *Československá pozemková reforma 1919 – 1935 a její mezinárodní souvislosti. Uherské Hradiště. 1994, ČR*, s. 84 – 109. MARTULIAK, P. Prvé kroky KSČ v oblasti pozemkovej reformy na Slovensku. In: *Historický časopis*, roč. 26, č. 3 (1978), s. 363 – 377. MARTULIAK, P. Pozemková reforma v politike dominantných politických strán na Slovensku v období 1. ČSR (s ťažiskom v 20. rokoch). In: ŠUCHOVÁ, Xénia (ed.). *Ludáci a komunisti: Súperi? Spojenci?*. Prešov, 2006, s. 61 – 75.; MARTULIAK, P. Prvá pozemková reforma a Ivan Dérer. In: PEKNÍK, Miroslav. *Dr. IVAN DÉRER – politik, právnik a publicista*. Bratislava : Ústav politických vied SAV ; Veda, 2010, s. 279 – 295. Novinové články o 1. čl. pozemkovej reforme na pokračovanie: Pôda v zrkadle reforiem. In: *Roľnícke noviny*, 1992, roč. 47, č. 60, 66, 72, 101, 129, 135 a i.

V riešení tejto i ďalších otázok roľníckej a agrárnej problematiky na Slovensku v medzivojnovom období, pokračoval i v ďalších rokoch, výsledkom čoho bola najmä monografia: *Vývoj poľnohospodárstva na Slovensku v dvadsiatych rokoch*, publikovaná ako úvodná historická štúdia k dielu *Bibliografia článkov zo slovenských novín a časopisov 1918 – 1945. Poľnohospodárstvo na Slovensku 1918 – 1938. C III XXIV 1 a*. Martin : Matica Slovenská, 1982, s. 37 – 131. Pritom sa P. Martuliak už v roku 1978 obsiahlou (323 str.) docentskou dizertáciou, v ktorej sa venoval tejto problematike (hoci tiež aj niektorým ďalším, v tej dobe viac-menej povinným atribútom) habilitoval na docenta československých dejín.

Počas nasledujúcich osemdesiatych rokov 20. storočia sa Pavol Martuliak venoval prevažne otázkam roľníckeho družstevníctva, hlavne problematike zložitého obdobia začiatkov jeho kolektivizácie, a to najmä v rámci *Štátneho plánu základného výskumu (ŠPZV)*, predovšetkým ako vedúci stredoslovenského riešiteľského kolektívu. O výsledkoch riešenia ŠPZV svedčia najmä dve správy (prvá k 15. 5. 1985 a druhá k 8. 11. 1989) dostupné v Univerzitnej knižnici UMB. K výsledkom riešenia týchto otázok a ich osobitostiam v podmienkach Slovenska, najmä v jeho strednej časti, publikoval viaceré štúdie a vystupoval na početných vedeckých konferenciách a seminároch.¹⁸

Vo výskumnej a publikačnej činnosti v oblasti hospodárskych dejín, osobitne v roľníckej problematike, intenzívne pokračoval neskôr v zmienených, demokratickejších spoločenských podmienkach deväťdesiatych rokov. Nadalej pokračoval predovšetkým v riešení problematiky roľníckeho družstevníctva, v tom čase už od jeho prvopočiatkov. K tomu ho navyše motivovala skutočnosť, že sa na úseku slovenskej historiografie 2. polovice 20. sto-

¹⁸ Napr. štúdie: MARTULIAK, P. K niektorým zvláštnostiam združstevňovania poľnohospodárstva v južnej časti Stredoslovenského kraja. In: *Obzor Gemera*, 1984, r. XV., s. 142 – 144. MARTULIAK, P. Miesto Gemera-Malohontu pri zrode slovenského družstevníctva. In: *Obzor Gemera- Malohontu*, 1992, roč. 23, č. 4, s. 178 – 182. Referáty, napr.: MARTULIAK, P. *Južné okresy Banskobystrického kraja na ceste od stagnácie k ďalšiemu rozvoju a upevňovaniu JRD*. Vedecká konferencia k riešiteľskej úlohe ŠPZV VIII-7-1/6 v Smoleniciach 17. – 19. 11. 1984. MARTULIAK, P. *K niektorým zvláštnostiam združstevňovania južného Slovenska*. Vedecká konferencia *Čtyřicet let nové zemědělské politiky KSČ*. Org. Vysoká škola zemědělská v Brně v dňoch 9. – 11. septembra 1985. MARTULIAK, P. *Južné okresy Stredoslovenského kraja v procese kolektivizácie poľnohospodárstva v druhej polovici 60. rokov*. Vedecký seminár riešiteľov v rámci úlohy ŠPZV VIII-7-1/3, dňa 27. 1. 1987 v Banskej Bystrici.

ročia akoby pozabudlo na družstevné demokratické tradície staršieho obdobia a takmer aj na skutočnosť, že prvé roľnícke družstvo na svete založili práve Slováci. Výsledkom bolo nielen publikovanie viacero vedeckých štúdií k histórii jednotlivých fáz slovenského družstevníctva,¹⁹ odborných článkov v periodikách,²⁰ ale tiež viacero vystúpení na domácich i medzinárodných vedeckých sympóziách.²¹ Za vyvrcholenie riešiteľských snáh a aktivity P. Martuliaka na tomto úseku možno považovať knižnú monografiu *Stopäťdesiat rokov slovenského družstevníctva*. Dielo vydal Agroinštitút Nitra v januári 1995, v predvečer 150-ročného jubilea 1. roľníckeho úverového družstva vo svete, Gazdovského spolku v Sobotišti, založeného 9. februára 1845 slovenskými roľníkmi a remeselníkmi na čele sučiteľom Samuelom Jurkovičom. P. Martuliak v nej podáva prehľad o základných vývojových peripetiách roľníckeho družstevníctva na Slovensku od jeho vzniku po súčasnosť. Autor v knihe, v tejto etape ako prvý z našich historikov, upozorňuje nielen na jedno z prvenstiev Slovákov, ale súčasne poukazuje na všeobecný význam fenoménu družstevníctva vo svete v minulosti i dnes. A tiež na jeho dôležitosť pre slovenského roľníka, na jeho príspevok k zveľaďovaniu hospodárskeho i sociálneho života krajiny. Publikácia vyšla ešte v tom istom roku aj v anglickej jazykovej mutácii a zásluhou Ministerstva kultúry SR sa táto knižka dostala na pôdu všetkých diplomatických zastupiteľstiev na Slo-

¹⁹ Napr. MARTULIAK, P. Roľnícke družstevníctvo na Slovensku v období 1. ČSR In: *České a slovenské zemědělství v období mezi světovými válkami : sborník Slováckého múzea Uh. Hradiště 1992*, s. 95–105.

²⁰ Pozri napr.: MARTULIAK, P. Vývoj slovenského poľnohospodárskeho družstevníctva do II. svetovej vojny. Štúdia vychádzala na pokračovanie. In: *Roľník*, 1994, roč. 3, č. 4, s. 5, č. 5 s. 6, č. 6 s. 11, č. 8 s. 8, č. 9 s. 3 a 4, č. 10 s. 5 a 6, č. 11, s. 6 a 7, č. 12 s. 8 a 9 ; roč. 4, 1995, č. 1 s. 7 a 8, č. 2 s. 6 a 7. MARTULIAK, P. Roľnícke strojové družstvá na Slovensku. In: *Roľník*, 1998, roč. 7, č. 1, s. 10 – 12.

²¹ Napr. referáty: MARTULIAK, P. *Roľnícke družstevníctvo na Slovensku v období 1. ČSR* (Celoštátna vedecká konferencia: *České a slovenské zemědělství v období mezi světovými válkami*, 24. a 25. septembra 1992. Slovácké museum Uherské Hradiště, ČR); MARTULIAK, P. *Roľnícke družstevníctvo na Slovensku v období 2. svetovej vojny* (Vedecký seminár: *Vítazství a prehry slovenského družstevníctva (1845 – 1945)* Bratislava, 8. februára 1996, Nadácia L. Novomeského, Bratislava) ; MARTULIAK, P. *Vznik a vývoj roľníckych strojových družstiev na Slovensku (1947 – 1949)* (Vedecký seminár s medzinárodnou účasťou: *Naše družstevníctvo v predvečer kolektivizácie*, Nadácia L. Novomeského, Bratislava, 16. októbra 1997) ; MARTULIAK, P. *Tradície a fenomén družstevníctva v hospodárskych dejinách Slovenska* (VI. medzinárodná vedecká konferencia: *Korzenie środkowoeuropejskiej i gornjoślaskiej kultury gospodarczej*, 14. – 15. 11. 2002, Zabrze, Poľsko).

vensku. Vďaka tomu prínos jej obsahu nezostal dostupným len pre okruh slovenských čitateľov, čo potvrdzuje najmä viacero zahraničných ohlasov.

V priebehu deväťdesiatych rokov, najmä v súvislosti s rozširovaním škály úsekov či *predmetov* v oblasti odboru Slovenské dejiny, ktoré na katedre prednášal, začali pribúdať aj ďalšie nové oblasti výskumu a tým aj vedeckej tvorby i publicity. Svedectvom toho sú nielen kratšie odborné príspevky v niektorých periodikách,²² ale tiež pozvané príspevky na vedeckých konferenciách, publikované v zborníkoch.²³ Pritom naďalej pokračoval v základnom výskume, ako i v sprístupňovaní nových poznatkov na úseku agrárnej histórie a politiky. O výsledkoch svedčia viaceré publikované vedecké štúdie, či príspevky a to nielen na Slovensku,²⁴ ale tiež v zahraničí.²⁵

K prezentácii výsledkov či výmene odborných poznatkov v oblasti agrárnych dejín, osobitne prispieva aktívna účasť P. Martuliaka s pozvanými, publikovanými referátmi na domácich i medzinárodných vedeckých konferenciách organizovaných vedeckými inštitúciami, spoločenskými organizáciami alebo VŠ. Ťažisko jeho aktivity v tomto smere patrí domácim odborným vedeckým konferenciám a seminárom, pričom do veľkej miery

²² Napr.: Historická revue, Nový život – časop. pre nevidiacich, Cirkevné listy, Roľnícke noviny, Roľník, Bystrický Permon a pod. – Pozri: SUČANSKÁ, M. Vedecko-výskumná a publikačná činnosť prof. PhDr. Pavla Martuliaka, CSc. In: *Acta Historica Neosoliensia*, 7/2004. Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB, 2004, s. 11 – 24 a SNOPKOVÁ, B. Prof. PhDr. Pavol Martuliak, CSc. : personálna bibliografia. In: *Pavol Martuliak : biobibliografický portrét*, príp. internet: www.ecavbb.sk/dejiny.php.

²³ Pozri napr. pozvané príspevky: MARTULIAK, P. *Vojsko a osudy mesta Banská Bystrica v čase proti habsburských stavovských povstaní* (Medzinárodná vedecká konferencia: *Mesto, armáda, spoločnosť*, Vojenský historický ústav, Bratislava, 14. – 15. 11. 2001, zborník z konferencie, s. 111 – 126).

²⁴ Napr.: MARTULIAK, P. Ekonomické postavenie Slovenska v novovzniknutom Československu s prihliadnutím na poľnohospodárstvo. In: *Zborník Fakulty humanitných vied UMB, Banská Bystrica. 1997* ; MARTULIAK, P. Sociálna štruktúra poľnohospodárskeho obyvateľstva na Slovensku v medzivojnovom období s prihliadnutím na časť stredoslovenských regiónov. In: *Acta Historica Neosoliensia, Tomus 10*. Banská Bystrica : KH FHV UMB, 2007.

²⁵ Pozri napr.: MARTULIAK, P. Podiel roľníckeho družstevníctva na mechanizácii poľnohospodárstva na Slovensku v povojnových rokoch (1947 – 1949). In: *Zemědělství na rozcestí 1945 – 1948 : studie slováckého muzea. Uherské Hradiště 3/1998* ; Martuliak, P. Poľnohospodárske školstvo a vedecký výskum na Slovensku do roku 1945. In: *Studie slováckého muzea. Uherské Hradiště 9/2004, ČR.* ; MARTULIAK, P. Agrárne hnutie a agrárna strana na Slovensku, jej postavenie vo svetle parlamentných volieb za i. ČSR. In: *Studie slováckého muzea. Uherské Hradiště 13/2008, ČR.*

s medzinárodnou účasťou, z čoho viaceré sám pripravil a zorganizoval. Na podujatiach tohto druhu odznelo a bolo doteraz publikovaných nie menej ako päť desiatok jeho vedeckých príspevkov. Okrem toho viac ako tucet vedeckých príspevkov P. Martuliak predniesol na medzinárodných konferenciách i VŠ v zahraničí, z čoho bola väčšia časť publikovaná (Moskva, ZSSR – 1977, 1980; Ulan Bator, Mongolsko – 1982; Erfurt, NDR – 1985; Jerevan, ZSSR-Arménsko – 1985; Uherské Hradište, ČR – 1994, 1996, 1998; 2002, 2004, 2008; Opole, Poľsko – 1998; Zabrze, Poľsko – 2002 a i.).²⁶

Popri uvedených formách a prostriedkoch propagácie dosiahnutých výsledkov v oblasti agrárnej histórie alebo problematike poľnohospodárstva, či ďalším príbuzným otázkam, ktoré s nimi úzko súvisia, P. Martuliak im venuje pozornosť tiež vo viacerých svojich odborných článkoch, vypracovaných prevažne populárno-vedeckým štýlom. Okrem časopisov ide najmä o kolektívne knižné monografie, venované obciam na území stredného Slovenska.²⁷ Podobný charakter má aj vlastná knižná publikácia: *História slovenského poľnohospodárstva*, v ktorej autor podáva stručný prehľad vývoja a tiež súčasného stavu jednotlivých tradičných odvetví tejto významnej zložky hospodárskeho života krajiny.²⁸

Deväťdesiate roky 20. storočia prispeli k ďalšiemu spestreniu vedeckovýskumnej činnosti P. Martuliaka orientáciou na niektoré nové otázky, ktorým dovtedy venoval len okrajovú, alebo žiadnu pozornosť. K nim patrí v prvom rade oblasť histórie školstva, a to okrem už uvedeného poľnohospodárskeho, najmä školstva v podmienkach Banskej Bystrice, o ktorom už ako študent získaval počiatočné teoretické pedagogické znalosti i praktické návyky a potom počas vyše štyroch desaťročí uplatňoval svoju pedagogickú kvalifikáciu a prax. Aktívnu účasť na riešení týchto otázok dokumentujú aj názvy tém grantových úloh, na ktorých sa s úspechom podieľal, jednak ako člen riešiteľského kolektívu,²⁹ ale neskôr tiež ako zodpovedný vedúci rieši-

²⁶ Bližšie pozri: SNOPOKOVÁ, Blanka. Prof. PhDr. Pavol Martuliak, CSc. : personálna bibliografia. In: *Pavol Martuliak : Biobibliografický portrét*.

²⁷ Pozri napr. MARTULIAK, P. Poľnohospodárstvo a vývoj jeho organizácie. In: FINDRA, Ján a kol: *Málinec : regionálna monografia*, s. 101 – 109 ; MARTULIAK, P. Poľnohospodárstvo. In: PECNÍK, M. – SKLENKA, V. a kol. *Sásová a Rudlová : monografia obcí*. Banská Bystrica, 2010, s. 171– 176.

²⁸ MARTULIAK, P. *História slovenského poľnohospodárstva*. Nitra : Profi Press SK ; Roľnícke noviny, 2010. 118 strán.

²⁹ *Prognózy didaktického a materiálneho zabezpečenia výchovy a vzdelávania v základných a stredných školách na začiatku tisícročia*. – KEGA č. 95/5195/611 – realizácia v rokoch

teľ grantových projektov.³⁰ O tvorivej aktivite a pozitívnych výsledkoch pri riešení tejto problematiky svedčia početné štúdie v kolektívnych monografiách,³¹ či príspevky na vedeckých konferenciách,³² z ktorých viaceré sám organizoval. K trom vrcholným dielam vedeckej tvorby profesora Martuliaka, venovaným histórii banskobystrického školstva, publikovaným v knižnom vydaní patrí na úvod monografická štúdia: *Evanjelické školstvo v Banskej Bystrici do roku 1918*.³³ V tejto súčasti kolektívnej knižnej publikácie, za ktorú sa spoluautorom dostalo viacero významných ocenení,³⁴ P. Martuliak prehľadne charakterizuje historický vývoj protestantských škôl, osobitne mestskej latinskej partikulárnej školy, neskôr známej ako evanjelické gym-

1996 – 1998 ; *Banská Bystrica vo svetle dejín* – projekt grantovej úlohy komisie VEGA č. 14 MŠ SR a SAV, č. p. 1/6133/99, realizácia v rokoch 1999 – 2001.

³⁰ *História, vývoj banskobystrického školstva od stredoveku po súčasnosť*. Grantová úloha komisie VEGA MŠ SR a SAV č. 14 pre vedy historické, č. projektu 1/7479/20, realizácia v r. 2000 – 2002.

2. *História vysokoškolského vzdelávania v Banskej Bystrici, vznik a vývoj UMB*. UGA – Univerzita M. Bela Banská Bystrica, č. I./10-009-02, realizácia v r. 2010 – 2012.

³¹ Pozri napr.: MARTULIAK, P. Pedagogická činnosť Mateja Bela v Banskej Bystrici. In: *Acta historice – historica*, 6, 1998. Ostrava : Filosofická fakulta Ostravské univerzity, 1998, s. 125 – 134 ; MARTULIAK, P. Rozkvet a zánik banskobystrickej mestskej latinskej školy v 17. storočí. In: *Acta Universitatis Matthiae Belii. Fakulta humanitných vied. Sekcia spoločenskovedná*. 2. Banská Bystrica, 1998, s. 122 – 131 ; MARTULIAK, P. Evanjelické gymnázium v Banskej Bystrici koncom 17. - začiatkom 18. storočia a Matej Bel. In: *Acta historica Neosoliensia* : ročenka KH FHV UMB I./1998, s. 161 – 169 ; MARTULIAK, P. História banskobystrického školstva. In: *Univerzita Mateja Bela. Tradície a perspektívy*. Banská Bystrica : Trian, 1999, s. 9 – 41.

³² Ako napr.: Vedecká konferencia, 3. novembra 2000, MÚ Banská Bystrica. MARTULIAK, P. *Významnejší pedagogickí dejatelia Banskej Bystrice v 16. - 18. storočí*. – Vedecká konferencia: *Školstvo ako jedinečný fenomén v histórii mesta Banská Bystrica*. Organizátor P. Martuliak na Katedre histórie FHV UMB, 9. 4. 2001, v rámci grant. projektu VEGA, č. 1/7479/20. Pozri: *Acta historica Neosoliensia, TOMUS 4*. B. Bystrica, 2001 ; MARTULIAK, P. *Školstvo na Slovensku v podmienkach habsburskej monarchie a úloha školských knižníc (s aplikáciou na banskobystrické pomery)* – Celoslovenský odborný seminár: *Dejiny školských knižníc na Slovensku*, ŠVK v Banskej Bystrici, 18. – 19. 9. 2002 ; MARTULIAK, P. *Pedagogická činnosť profesora Jána Mikleša* – Medzinárodná vedecká konferencia *Ján Mikleš (1911 – 1997) významná osobnosť dejín slovenskej pedagogiky*, 17. 1. 2007, organizátori: Pedagogická fakulta UMB B. Bystrica a ŠVK B. Bystrica.

³³ Štúdia tvorí súčasť obsiahlejšej knižnej publikácie: Július Alberty - Pavol Martuliak. *Banská Bystrica v znamení kalicha. História zboru ev. a. v. cirkvi a evanjelického školstva v Banskej Bystrici*. Banská Bystrica, 2001, str. 117 – 177.

³⁴ Pozri: SNOBKOVÁ, Blanka. Prof. PhDr. Pavol Martuliak, CSc. : personálna bibliografia. In: *Pavol Martuliak : biobibliografický portrét*.

názium i ďalších škôl v meste a blízkom okolí od reformačného obdobia po vznik Československej republiky.

Najobsiahlejším, hodnotným dielom tejto kategórie, doplneným bohatými funkčnými, zväčša fotografickými prílohami, je jeho knižná publikácia: *Banská Bystrica – kolíska vzdelanosti : sedemstopäťdesiat rokov banskobystrického školstva*. Banská Bystrica : Trian, 2005, 316 strán. Autor ako prvý podáva v jej obsahu výstižný ucelený obraz o existencii a charaktere výchovno-vzdelávacích zariadení mesta, vrátane bližšieho okolia, počas jeho sedemstopäťdesiat ročnej histórie Túto bohatú a pestrú paletu banskobystrických škôl jednotlivých druhov a stupňov, vrátane predškolských zariadení, zároveň prehľadne charakterizuje a ilustruje na pozadí celkovej histórie mesta.

A napokon profesor Martuliak má podstatný podiel na tom že, pri príležitosti 20. výročia vzniku Univerzity Mateja Bela, 1. júla 2012, mohla uzrieť svetlo sveta v knižnom vydaní, vďaka ochotným sponzorom, podporu ktorých pritom sám zabezpečil, kolektívna monografia: *Dvadsaťročná Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici*. Hoci si kolektív autorov – tvorcov publikácie, neberie za cieľ podať podrobnú analýzu, alebo úplnú, vyčerpávajúcu charakteristiku všetkých zložiek či atribútov univerzity, napriek tomu ide vlastne o prvý ucelený, syntetizujúci pohľad na históriu a súčasnosť tohto jubilujúceho banskobystrického univerzitného subjektu. Okrem prác na zostavovaní či úprave diela, má P. Martuliak tiež podiel na tvorbe viacerých pasáží, ktoré sa týkajú vzniku UMB a jej niektorých súčastí. Jeho zásluhou sa ešte v úvodných častiach stretávame tiež so stručným historickým prehľadom školstva v meste, osobitne s historickým vývojom vysokoškolských pedagogických predchodkýň UMB a ďalej tiež s históriou a súčasnosťou dnešných fakúlt jestvujúcej univerzity na pôde mesta.

O starostlivosti, ktorú venuje výberu a štúdiu odbornej literatúry, a najmä oblasti skúmania a spracovania pramenného materiálu, okrem niektorých uvedených statí, či knižných publikácií svedčia tiež práce, venované priamo otázkam týchto prameňov, a literatúry.³⁵ Okrem zdrojov, materiálu a

³⁵ Pozri napr.: MARTULIAK, P. Banskobystrická mestská latinská partikulárna škola – evanjelické gymnázium a jeho školské zákony. (Štúdia s prílohami, 36 str). In: KOVAČKA, Miloš (ed.) ; AUGUSTÍNOVÁ, Eva (zodp. red.). *Pramene k duchovným dejinám slovenska : zborník štúdií a dokumentov* [elektronický zdroj]. Martin : Slovenská národná knižnica, 2011. Dostupné na: <http://www.snk.sk/?CF2>. ; MARTULIAK, P. *Leges Scholae Neosolensis anno MDCXVII die 3. augusti Autoritate Incltyi Senatus per dominos scholarchas promulgatae*. [=Zákony Školy Banskobystrickej roku 1617, 3. augusta, Vznešeným Slávnym

poznatkov, získaných v rámci svojho priebežného dlhoročného výskumu v príslušných centrálnych, či banskobystrických archívoch a knižniciach, ako aj v ďalších obdobných domácich i zahraničných inštitúciách, prof. P. Martuliak využíva tiež bohatosť vlastnej knižnice i osobného archívu.

Nemalý podiel má svojimi kvalitnými príspevkami na vypracovaní knižných kolektívnych monografií jednotlivých obcí na území Banskobystrického samosprávneho kraja: Očová – 1999, Hronsek – 2000 a 2011, Podbrezová – 2008, Málinec – 2009, Sásová – Rudlová – 2010, Kremnička – 2014, (Jakub – Kostiviarska; Tajov; v tlači).³⁶

Osobitnú prednáškovú aktivitu v rokoch 1996 – 2011 vyvíjal prof. Martuliak svojimi pravidelnými prednáškami na pôde Univerzity tretieho veku UMB v Banskej Bystrici z predmetu Slovenské dejiny, o čom svedčí najmä osobitné ocenenie v roku 2012.

V rámci svojej prednáškovej, či publikačnej činnosti sa prof. Martuliak osobitnou mierou podieľal tiež na hodnotení života a diela (prípadne špecifických súčastí činnosti) významných osobností spoločensko-hospodárskej, školskej, kultúrno-literárnej alebo duchovnej sféry v novovekých dejinách Slovenska, ako napr. Matej Bel, Š. Moyses, K. Kuzmány, S. Jurkovič, M. Rázus, I. Dérer, F. Juriga, F. Houdek a rad ďalších.³⁷ Osobitnú pozornosť pritom venuje charakteristike či zviditeľňovaniu zásluh osobností protifašistického odboja a SNP, vrátane *takmer zabudnutých*. Spomedzi nich môžem zvlášť spomenúť meno nacistami zajatého vojaka slovenskej povstaleckej armády Pavla Úkropa, spomienky ktorého, vrátane cenných príloh, odborne

Senátom skrz pánov scholarchov vyhlásené]. Príl., 18 str. In: KOVAČKA, Miloš (ed.) ; AUGUSTÍNOVÁ, Eva (zodp. red.). *Pramene k duchovným dejinám Slovenska : zborník štúdií a dokumentov* [elektronický zdroj]. Martin : Slovenská národná knižnica, 2011. Dostupné na: <http://www.snk.sk/?CF2>. ; MARTULIAK, P. Obzor prameňov a literatúry k dejinám bansko-bystrického školstva. In: *Acta historica Neosoliensia. Tomus 4 : ročenka Katedry histórie FHV UMB v B. Bystrici*, 2001, s. 5 – 17. ; MARTULIAK, P. – KOVÁČOVÁ, A. K stavu literatúry a archívnych materiálov k problematike združstevňovania poľnohospodárstva z aspektu stredného Slovenska. In: *Stredné Slovensko III. : vlastivedný zborník Stredoslovenského múzea v Banskej Bystrici*. Martna : Osveta, 1984, s. 219 – 230.

³⁶ Pozri bibl. prehľ.: SUČANSKÁ, M. Vedecko-výskumná a publikačná činnosť prof. PhDr. Pavla Martuliaka, CSc. In: *Acta Historica Neosoliensia*, 7/2004. Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB, 2004, s. 11 – 24 a SNOPKOVÁ.. Prof. PhDr. Pavol Martuliak, CSc. : personálna bibliografia. In: *Pavol Martuliak : biobibliografický portrét*.

³⁷ Blížšie pozri: SUČANSKÁ, M. Vedecko-výskumná a publikačná činnosť, s. 11 – 24 a SNOPKOVÁ.. Prof. PhDr. Pavol Martuliak, CSc. : personálna bibliografia. In: *Pavol Martuliak : biobibliografický portrét*.

spracoval a upravil do knižnej podoby P. Martuliak. Spolu s ním mám tiež podiel na tom, že sa dielo dožilo svojej knižnej formy, hoci viac ako po polstoročí od opisovaných udalostí, pričom s prispením Múzea SNP v Banskej Bystrici r. 2012 potom vyšlo aj v 2. doplnenom vydaní.³⁸ Vďaka tejto knihe sa slovenský čitateľ mohol po prvýkrát dozvedieť najmä o mnohých nepredstaviteľných formách neľudských strastí a utrpení, ktoré tak ako P. Úkrop, znášalo vedno s ním viac ako 1300 zajatých spoluväzňov z radov povstaleckej armády v nacistickom koncentračnom tábore, v poľskom Stutthofe a následne potom počas trojmesačného *pochodu smrti*, ktorý prežil a dočkal sa návratu sotva každý štvrtý spomedzi nich.

Podiel na charakteristike, či knižnom zviditeľňovaní osobností odboja a SNP jednak regionálneho, ale tiež celoslovenského významu (Pavel Hrovec, Pavel Pagáč a rad ďalších), má P. Martuliak pri zostavovaní a úprave knižného vydania spomienok priamych pamätníkov a účastníkov udalostí v podmienkach regiónu medzi B. Bystricou a Zvolenom: *Spomienky Hronsečanov...*³⁹ K záslužnej aktivite prof. Martuliaka na tomto úseku v ostatnom období patrí tiež spracovanie výstižnej základnej charakteristiky významných osobností protifašistického odboja do bibliografického prehľadu, encyklopédie osobností protifašistického odboja a SNP, ktorú pripravuje Múzeum SNP v Banskej Bystrici. Doposiaľ vypracoval viac ako šesť desiatok takýchto *medailónikov* uvedeného obsahu.

Problematike boja proti nacizmu na Slovensku, osobitne zabezpečovaniu materiálnej pomoci odboja či povstalcov v čase SNP i po jeho potlačení, najmä zo strany hospodárskych družstiev, venuje P. Martuliak pozornosť vo viacerých svojich kvalifikovaných vystúpeniach v rámci domácich i medzinárodných konferencií, seminárov⁴⁰ či v publikovaných statiach,⁴¹ ale často

³⁸ Pozri: ÚKROP, Pavel – MARTULIAK, P. (zost.) *Slováci v Stutthofe : prešiel som bránou smrti*. Banská Bystrica : Duma, 1999. 200 s. ; ÚKROP, Pavel – MARTULIAK, P. (zost.) *Slováci v Stutthofe : prešiel som bránou smrti*. 2. , rozšírené a doplnené vyd. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2011. 256 s.

³⁹ BOHUŠ, Ondrej a kol. *Spomienky Hronsečanov na protifašistický odboj, SNP a oslobodenie*. 3. Banská Bystrica : Klub priateľov Múzea SNP. ; Prešov : Vydavateľstvo Michala Vaška, 2011. 99 s. – Zost. a rec. Pavol Martuliak, Milan Gajdoš

⁴⁰ MARTULIAK, P. *Podiel slovenských hospodárskych družstiev na protifašistickom odboji a SNP*. Odborný seminár s medzinárodnou účasťou: *Zjednocovanie antifašistických síl v roku 1943. Vznik a činnosť ilegálnej SNR*. Múzeum SNP v B. Bystrici. 11. 10. 2004.

⁴¹ MARTULIAK, P. *Roľnícke družstvá v Slovenskej republike a ich podiel na SNP*. In: Zborník k 50. výročiu Slovenského národného povstania. Banská Bystrica : Katedra histórie Fakulty humanitných a prírodných vied, UMB, 1994, s. 67 – 82.

tiež v odborných článkoch na stránkach periodík.⁴² O aktivite P. M. na tomto úseku v rámci vedeckovýskumnej činnosti svedčia tiež niektoré výsledky publicity pri vedení a riešení grantového projektu FHV UMB: *Druhá slovenská partizánska brigáda M. R. Štefánika*, realizovaného vedno s Dr. M. Uhrinom a prof. K. Fremalom v r. 2005 – 2007, v ktorom sa venoval hlavne otázkam zabezpečovania materiálno-finančných otázok odboja a SNP s ťažiskom na území Turca.⁴³ V oblasti historickej tvorby k problematike odboja Pavol Martuliak prínosne využíva tiež materiál osobného archívu k dejinám banskobystrického zboru ECAV.⁴⁴ V posledných rokoch vypracoval viacero recenzií na publikácie, vydávané Múzeom SNP v Banskej Bystrici.

Je známy viacerými aktivitami, hlavne prednáškového a publikačného charakteru pri Zbore ECAV v Banskej Bystrici. Uverejnil viacero odborných článkov historického charakteru v zborovom časopise: *Banskobystrický evanjelik*. Odprednášal viacero odborných prednášok s historickou tematikou v rámci aktivít CZ, najmä organizácie Kuzmányho kruh.

V poslednom období vystúpil dvakrát s odbornými prednáškami v rámci stretnutí členiek obnovenej organizácie Živena v Banskej Bystrici. Známa je jeho činnosť, odmenená viacerými vyznamenaniami, na pôde Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, ktorého je doposiaľ aktívnym členom.

S prof. Pavlom Martuliakom som sa zoznámil po mojom príchode do Banskej Bystrice v druhom polroku 1967, ako pracovník Historického oddelenia Múzea SNP. Od roku 1975, keď som prešiel na Ústav pre regionálny

⁴² Najmä: *Práca, Smer, Bystrický Permon*. Pozri: SUČANSKÁ, M. Vedecko-výskumná a publikačná činnosť prof. PhDr. Pavla Martuliaka, CSc. In: *Acta Historica Neosoliensia*, 7/2004. Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB, 2004, s. 11 – 21.

⁴³ Pozri napr.: MARTULIAK, P. Hospodárske zabezpečenie protifašistického odboja v Turci. In: UHRIN, Marián a kol. *II. slovenská partizánska brigáda M. R. Štefánika*. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2009, s. 153 – 161. Tiež vystúpenie s príspevkom na túto tému na vedeckej konferencii: *Druhá slovenská partizánska brigáda gen. M. R. Štefánika*. 27. októbra 2009 v Martine. Organizátori podujatia: Múzeum SNP v Ban. Bystrici a SNK v Martine.

⁴⁴ Potvrďuje to napr. vedecký príspevok: MARTULIAK, Pavol. *Banskobystrickí evanjelici v protifašistickom odboji* – v 1. časti medzinárodnej konferencie: *Účasť kresťanov v protifašistickom odboji v Európe v rokoch 1933 – 1945*, ktorú zorganizovalo Múzeum SNP v Banskej Bystrici 24. – 25. októbra 2000. Podobne tiež kratšia vedecká štúdia: MARTULIAK, P. *Podiel ev. a .v. cirkevného zboru v Banskej Bystrici na protifašistickom odboji a v SNP*. In: *Zborník. Liptovský Mikuláš* : Tranoscius, 2001. 195 s. ISBN 80-7140-140-4. S. 170 – 175. Tiež viaceré príspevky v regionálnych periodikách, napr. *Bystrický permon*, 2004, roč. 2, č. 3 ; *Banskobystrický evanjelik*, 2010, roč. 5, č. 1 a 2.

výskum pri Pedagogickej fakulte v Banskej Bystrici sme nemali len spoločného zamestnávateľa, ale sme pracovali aj v jednej budove. Práve vtedy sa začala naša spolupráca v odbornej, vedeckej a publikačnej činnosti. Písali sme články, vystupovali na vedeckých konferenciách k problematike prvej polovice 20. storočia. V roku 1986 sme boli v práci už ako kolegovia na oddelení ÚML pri PdF. Po roku 1989 sme spoločne prešli na obnovenú Katedru histórie, najprv PdF, potom Fakulty spoločenských a prírodných vied a napokon Fakulty humanitných vied UMB v Banskej Bystrici. Spolu sme pôsobili na katedre histórie celých 20 rokov až do odchodu pána profesora P. Martuliaka do dôchodku. Naše vyučovacie predmety, vedecko-výskumná a publikačná činnosť na seba priamo nadväzovali. Za najlepší výsledok vzájomnej spolupráce, okrem odborných článkov, štúdií, recenzií, vedeckých konferencií, zborníkov, regionálnych monografií miest a obcí, riešenia viacerých grantových projektov, považujem napísanie a vydanie prvých stredoškolských učebníc dejepisu pre stredné odborné školy a stredné odborné učilištia po roku 1989 (tri v slovenskom a jedno vydanie v maďarskom jazyku) a päťoročné vydanie a viacero dotlačí vysokoškolských učebných textov *Slovenské dejiny v rokoch 1914 – 1945*. Som rád a vďačný okolnostiam, že som mohol celé desaťročia pracovať a spolupracovať s takým človekom a odborníkom, akým bol a je, pán profesor Pavol Martuliak.

Prof. PhDr. Karol Fremal, CSC. – profesor emeritus

II. BOL SOM PRI TOM – ON BOL PRI MNE

(Výber zo state, publikovanej v zborníku v roku 2004)

Životná púť prof. PhDr. Pavla Martuliaka, CSc. je popretkávaná prácou na poli pedagogickej i vedeckej činnosti. O jeho záujme venovať sa pedagogickej práci svedčí úspešné štúdium na Vyššej pedagogickej škole v Banskej Bystrici a potom Vysokej škole pedagogickej v Bratislave, odbor história – geografia.

O osobitne blízkom vzťahu k histórii svedčia už jeho študentské roky, počas ktorých sa venoval výskumu a spracovaniu histórie i zvykoslovia svojej rodnej obce Dolný Tisovník a okolitého kraja Krupinskej vrchoviny, rázovitého prostredia pod Javorím. V historickom výskume pokračoval hlavne štúdiom materiálu k problematike industrializácie rodného Novohradu v 19. – 20. storočí. Výsledkom bola obhajoba diplomovej práce v r. 1962 a najmä rigorózneho práce v roku 1969.

Určite aj vzhľadom na to, že vyrastal vo vidieckom prostredí a sám dobre poznal prácu v poľnohospodárstve, v ďalších rokoch sa venoval hlavne výskumu a riešeniu hospodárskych dejín, histórie roľníckej a agrárnej otázky. Bola to predovšetkým problematika 1. československej pozemkovej reformy na Slovensku, ku ktorej uverejnil viacero štúdií, napísal a v roku 1976 obhájil aj kandidátsku prácu.

Ako skúsený pedagóg a historik je Pavol Martuliak aktívne zapojený do riešenia viacerých grantových úloh, spravidla ako ich vedúci. Podieľa sa

na edičnej činnosti. Známy je napr. jeho podiel na práci redakčnej rady periodického zborníka Stredné Slovensko, ale i na redakcii ďalších zborníkov na katedre histórie i mimo pracoviska (uvedených v prehľade). Pozitívne možno hodnotiť podiel doc. Martuliaka na činnosti odborných komisií a sekcií pri centrálnych akademických inštitúciách. Z predošlého obdobia možno uviesť napr. jeho členstvo vo výbore obidvoch sekcií pre výskum agrárnych dejín pri Historickom ústave SAV i HÚ ČSAV. Od r. 1992 je podpredsedom výboru Komisie hospodárskych dejín pri HÚ SAV a zástupcom stredoslovenského kolektívu. Vypracoval viacero oponentských posudkov kandidátskych dizertácií i habilitačných prác. Pripravil niekoľko úspešných vedeckých seminárov a konferencií. Takou bola napr. celoslovenská vedecká konferencia na tému "*Päťsté výročie thurzovsko-fuggerovského mediarskeho podniku v Banskej Bystrici*" 15. marca 1995.

Začiatky pedagogickej činnosti prof. Martuliaka siahajú do roku 1958, kedy ako absolvent Vyššej pedagogickej školy v Banskej Bystrici začal vyučovať predmety dejepis - zemepis na Základnej škole vo Veľkom Krtíši. Kratší čas vyučoval tieto predmety aj na Strednej poľnohospodárskej technickej škole v Modrom Kameni. Po skončení štúdia na Vysokej škole pedagogickej v Bratislave v roku 1962 vyučoval dejepis na Strednej všeobecnovzdelávacej škole v Bytči. Tu pôsobil ako stredoškolský profesor, neskôr zástupca riaditeľa, do roku 1967.

Vzťah k histórii a snaha po ďalšom odbornom raste v historickej vede viedli Pavla Martuliaka k hľadaniu si miesta na vysokej škole. Tu predpokladal širší priestor pre svoj odborný rast, preto v roku 1967 nastúpil miesto odborného asistenta na Pedagogickej fakulte v Banskej Bystrici. Bola mu pridelená výučba predmetu Dejiny robotníckeho hnutia a KSČ na Katedre marxizmu-leninizmu. Po roku mu bolo umožnené prejsť vyučovať na Katedru histórie PF. V dôsledku spoločensko-politických zmien, v súvislosti s nástupom *normalizácie* bol v roku 1970 opäť administratívne preradený na Ústav marxizmu-leninizmu pre výučbu dejín medzinárodného robotníckeho hnutia a KSČ. Onedlho potom bola aj Katedra histórie Pedagogickej fakulty zrušená. Až po jej obnovení vo februári 1990 sa mohol znovu vrátiť na obnovenú Katedru histórie. Ako docent, od r. 1999 profesor na tejto katedre, neskôr Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela, venoval sa priebežne výučbe jednotlivých období dejín Slovenska, ťažiskovo medzivojnového obdobia, z výberových predmetov hlavne hospodárskym dejinám a dejinám školstva.

Viac ako štyri desiatky rokov sa P. Martuliak venuje výučbe histórie na jednotlivých stupňoch škôl, počnúc základnou až po vysokú školu. Relatívne pestrá škála príslušných disciplín histórie a ich obsahu prispeli k získaniu, vycibreniu a rozvinutiu širokých odbornopedagogických schopností. V rámci pedagogického procesu nezabúdala na výchovu k úcte voči všeludským humanistickým zásadám a hodnotám, ktoré vytvorila práca a um človeka, k úcte a láske voči rodnej vlasti, k veľkým osobnostiam nášho národa.

V pedagogickom procese na katedre histórie dosahuje profesor Martuliak mnohé pozitívne výsledky. Popri didaktickom majstrovstve sú jeho pedagogické úspechy výsledkom starostlivej prípravy na vyučovací proces. Približovaním jednotlivých stránok histórie študentom má na zreteli upozorniť ich predovšetkým na problémy histórie, historického poznania, s ktorými sa môžu najčastejšie stretávať vo svojej pedagogickej praxi. Okrem svojich dlhoročných skúseností sa pri tejto činnosti opiera o systematické štúdium. V rámci vyučovacieho procesu pri prednáškach uplatňuje starostlivo vybraný, prevažne problémový prístup k výkladu jednotlivých tém, ktorý študenta vedie k systematickému štúdiu, tvorivému mysleniu a hlbokému osvojeniu si učiva. U prof. Martuliaka možno v tejto súvislosti zvlášť oceniť skutočnosť, že nedostatok učebnice k dejinám Slovenska medzivojnového obdobia, príp. študijnej literatúry študentom vhodne nahrádza vydávaním učebných textov – skript. K obohacovaniu odborných vedomostí študentov významne prispievajú dobre pripravené historicko-archeologické exkurzie po území Slovenska i v zahraničí, ktoré prof. Martuliak každoročne úspešne organizuje.

O skúsenosti zo svojej pedagogickej i vedeckoodbornej činnosti sa rád delí so svojimi študentmi a to jednak v rámci výučby, pri tvorbe seminárnych prác a najmä pri vedení záverečných diplomových prác. Každým rokom úspešne pripravuje 4 – 5 diplomantov. Veľká časť diplomových prác, vypracovaných pod jeho vedením, má výbornú kvalitu. Podstatnou mierou a dobrou kvalitou sa podieľa na tvorbe učebníc dejepisu pre stredné odborné školy a odborné učilišťa.

Dielo prof. Martuliaka, napriek rozpornostiam a poplatnosti doby v ktorej pôsobil, svedčí o zrelej, tvorivej individualite, zviazanej s obklopujúcim slovenským prostredím, v ktorom vyrastal a pracuje. Toto jeho životné dielo charakterizuje pracovná húževnatosť, úcta k všeludským hodnotám, úzko zviazaná so slovenskými reáliami a tvorivým vzťahom k vzácnym stránkam histórie Slovenska.

Prof. PhDr. (et) Dr. h. c. Július Alberty, CSc.

III. Prof. PhDr. PAVOL MARTULIAK, CSc. – PERSONÁLNA BIBLIOGRAFIA

POZNÁMKA K BIBLIOGRAFII

Personálna bibliografia venovaná prof. PhDr. Pavlovi Martuliakovi, CSc. komplexne dokumentuje jeho vedeckovýskumnú činnosť, publikačnú aktivitu a prínos v oblasti historiografie. Predstavuje ho ako významného historika, autora, zostavovateľa, recenzenta a univerzitného pedagóga, ktorý sa dlhé roky venoval výchove a vzdelávaniu nových generácií slovenských učiteľov a historikov. Jeho vedeckovýskumná činnosť bola zameraná najmä na slovenské dejiny 20. storočia a staršie slovenské dejiny s ťažiskom v oblasti agrárnych dejín a dejín školstva. Výsledky svojho výskumu prezentoval prof. Pavol Martuliak v početných vedeckých monografiách, stredoškolských učebniciach, vysokoškolských učebných textoch, vedeckých štúdiách v domácich a zahraničných vedeckých časopisoch a zborníkoch, odborných a publicistických článkoch v periodikách, ako aj prostredníctvom recenzií, rozhlasových relácií a pod.

Predkladaná personálna bibliografia prof. Pavla Martuliaka, obsahujúca 308 bibliografických záznamov, sumarizuje grantové projekty a výskumné úlohy, ako aj najvýznamnejšie vedecké prednášky autora. Registruje tlačnú produkciu v podobe kvalifikačných prác, stredoškolských učebníc s celoštát-

nou pôsobnosťou, vysokoškolských učebných textov, kapitol vo vysokoškolských učebniciach, vedeckých monografií a kapitol v monografiách, vedeckých štúdií publikovaných v zahraničí, vedeckých štúdií v domácich karen-
tovaných periodikách, vedeckých štúdií v domácich vedeckých časopisoch a
zborníkoch, na internete, tiež bibliografií, publikovaných recenzií, odbor-
ných článkov, kapitol v odborných publikáciách, výstupov zostavovateľskej,
redakčnej a posudzovateľskej činnosti.

Z nepublikovaných prác sú do bibliografie zaradené realizácie rozhlaso-
vých relácií, zamerané na odbornú historickú problematiku z oblasti sloven-
ských dejín, ktoré odvysielal Československý rozhlas – štúdio Banská By-
strica a Rádio Lumen pri príležitosti významných výročí. Prof. Pavol Martu-
liak ich pripravil do vysielania 23, najmä v období rokov 1970 – 1990. Počas
štyroch rokov 1972 – 1976 bol zároveň autorom pravidelnej štvrtkovej rub-
riky „Historický kalendár“ v relácii „Dobré ráno“ v Československom roz-
hlase – štúdio v Banskej Bystrici.

V závere bibliografie sú uvedené záznamy biografických hesiel, článkov
a zmienok o živote a diele prof. Pavla Martuliaka.

Vzhľadom na limitovaný priestor bibliografia neobsahuje dokumentova-
né ohlasy na dielo autora v celom komplexe (výberovo uvádza v rámci
zmienok o autorovi len niekoľko recenzií na vedecké monografie). V súčas-
nosti sme zdokumentovali viac ako 160 registrovaných ohlasov – recenzií a
citácií, z toho v zahraničí 52.

Bibliografické záznamy sú radené v rámci jednotlivých častí bibliografie
primárne chronologicky, v prípade rovnakého roku vydania sú záznamy zo-
radené abecedne. Ak pri niektorom z dokumentov vystupuje prof. Pavol
Martuliak vo viacerých autorských roliach súčasne (napr. zostavovateľ, re-
daktor aj recenzent), uvádzame záznam danej publikácie viackrát, avšak čís-
lovaný je len raz.

Základom pre spracovanie komplexnej personálnej bibliografie prof.
P. Martuliaka bola autobiografia z roku 1998⁴⁵ a bibliografia zostavená
autorkou M. Sučanskou⁴⁶ v roku 2004. Popisované dokumenty boli biblio-

⁴⁵ MARTULIAK, Pavol. *Pavol Martuliak : Výberová personálna bibliografia*. Banská By-
strica : Fakulta humanitných vied UMB, 1998. 39 s. ISBN 80-8055-122-7.

⁴⁶ SUČANSKÁ, M. Vedecko-výskumná a publikačná činnosť prof. PhDr. Pavla Martuliaka,
CSc. In: *Acta Historica Neosoliensia : ročenka Katedry histórie Fakulty humanitných vied
Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, 7/2004* / Zost Rastislav Kožiak, Imrich Nagy;
red. rada Július Alberty, Karol Fremal, Pavol Martuliak ... [et al.]; rec. Július Alberty, Karol

graficky spracované de visu na základe knižničného fondu Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici.

KALENDÁRIUM

- 1939** Narodil sa 18. februára v Dolnom Tisovníku (dnes súčasť obce Horný Tisovník, okres Detva) ako 4. dieťa, v živnostnícko-maloroľníckej rodine.
- 1945 – 1953** Prvých päť ročníkov základnej školy navštevoval v rodnej obci Dolný Tisovník, 6. – 8. ročník ZŠ navštevoval v Hornom Tisovníku, 9. ročník ukončil na SŠ vo Zvolenskej Slatine.
- 1953 – 1956** Stredoškolské štúdium absolvoval na Jedenásťročnej strednej škole v Lučenci.
- 1956 – 1958** S vyznamenaním ukončil štúdium na Vyššej pedagogickej škole v Banskej Bystrici, kombinácia dejepis – zemepis a získal vysokoškolskú kvalifikáciu *promovaný pedagóg pre 6. – 8. postupný ročník*.
- 1958 – 1960** Na základe umiestenky nastúpil ako učiteľ na Osemročnú strednú školu vo Veľkom Krtíši.
- 1960 – 1963** Pôsobil ako učiteľ a vychovávateľ v ŠD, na Strednej poľnohospodárskej technickej škole v Modrom Kameni.
- 1959 – 1962** Študoval popri zamestnaní na Vysokej škole pedagogickej v Bratislave (kombinácia dejepis – zemepis). Po reorganizácii štúdia a zrušení tejto VŠ začiatkom 60. rokov sa spoločensko-vedné predmety, vrátane dejepisu, začali vyučovať na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského, kde bol P. Martuliak promovaný a bol mu udelený titul *promovaný historik, učiteľ dejepisu a zemepisu pre stredné školy*.
- 1963 – 1967** Pôsobil ako stredoškolský profesor a zástupca riaditeľa na Strednej všeobecnovzdelávacej škole v Bytči.
- 1967 – 1992** Pôsobil na Pedagogickej fakulte v Banskej Bystrici ako odborný asistent, od 1. apríla 1980 ako docent. 1. júla 1992 sa fakulta stala súčasťou Univerzity Mateja Bela.
- 1970** Obhájil rigoróznú prácu a získal akademický titul PhDr. na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave.
- 1977** Na základe obhajoby dizertačnej práce 17. decembra 1976 na Ústave marxizmu-leninizmu Univerzity Komenského v Bratislave získal vedeckú hodnosť kandidát historických vied (CSc.).

- 1978 – 1980** Na základe úspešnej habilitácie 20. decembra 1978 na Univerzite Komenského v Bratislave, bol 1. apríla 1980 bol menovaný za docenta v odbore *Československé dejiny*.
- 1982 – 1989** Pôsobil ako prodekan pre rozvoj na Pedagogickej fakulte v Banskej Bystrici.
- 1992 – 2004** Po vzniku Univerzity Mateja Bela pôsobil od 1. júla 1992 ako docent, od r. 1999 ako profesor na Katedre histórie Fakulty humanitných a prírodných vied, po rozčlenení sa fakulty na dve časti (1. marca 1995) na Katedre histórie Fakulty humanitných vied UMB.
- 1999** Na základe úspešnej inaugurácie na Fakulte humanitných vied UMB v Banskej Bystrici ho prezident SR dňa 30. 9. vymenoval za **profesora pre odbor história**.
- 2004** 31. januára odišiel do dôchodku, naďalej však do 31. augusta 2007 pôsobil ako riadny profesor na Katedre histórie Fakulty humanitných vied UMB a potom do 31. 8. 2010 na 1/3 úväzok.
- 2005** Od 1. 9. 2005 pracoval na čiastočný úväzok na Ústave vedy a výskumu UMB.
- 2010** Bol mu udelený čestný titul **profesor emeritus Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici**.
- 2011** Po ukončení čiastočného úväzku na Ústave vedy a výskumu UMB, definitívny odchod do dôchodku.

NAJVÝZNAMNEJŠIE OCENENIA

- 1989** Čestný titul **VZORNÝ UČITEĽ** – udelený Min. školstva SSR za príkladné plnenie úloh vo výchovnej a vzdelávacej práci.
- 2000** **Cena rektora Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici v oblasti vedy výskumu a umenia za rok 1999**, za cyklus 6 učebníc dejepisu pre stredné odborné školy a stredné odborné učilištia.
- 2002** **Prémia LITERÁRNEHO FONDU** za vedeckú a odbornú literatúru za rok 2001 v kategórii spoločenských vied
- 2002** **Cena rektora Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici v oblasti vedecko-pedagogickej a v oblasti umenia za rok 2001** a za knižnú publikáciu *Banská Bystrica v znamení kalicha* (cena udelená rektorom UMB a Občianskym združením UNIVERSITAS MATTHIAE BELII).
- 2002** **Cena dekanky Fakulty humanitných vied UMB v B. Bystrici za rok 2001 v oblasti vedy, výskumu a umenia.**
- 2004** **Čestná medaila SZPB** (cena udelená Ústrednou radou Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov.
- 2004** **Strieborná medaila Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici**, udelená pri príležitosti 50. výročia učiteľského vzdelávania v B. Bystrici, za príspevok ku skvalitneniu vedeckovýskumnej a výchovno-vzdelávacej činnosti na Fakulte humanitných vied.
- 2005** **Pamätný list Mesta Banská Bystrica** – pri príležitosti vydania knižnej publikácie *Banská Bystrica kolíska vzdelanosti : (750 rokov banskobystrického školstva)*.
- 2007** **Cena rektorky UMB v Banskej Bystrici** v oblasti vedecko-pedagogickej, v kategórii Spoločenské vedy a teológia za vedeckú monografiu *Banská Bystrica kolíska vzdelanosti*.
- 2009** **Cena primátora mesta Banská Bystrica za rok 2009** – za osobitné zásluhy a dobré meno mesta Banská Bystrica.
- 2010** Čestný titul *profesor emeritus Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici*, za významný prínos v oblasti vedy a vzdelávania, udelený rektorkou UMB Dekrétom č. 1/2010, podľa § 78 zákona o VŠ č. 131/2002.

- 2012 Ďakovný list rektorky UMB v Banskej Bystrici** za dlhoročný a trvalý prínos k rozvoju Univerzity tretieho veku UMB v Banskej Bystrici.
- 2013 Cena rektorky UMB za celoživotný prínos** k rozvoju Fakulty humanitných vied UMB a jej predchodkýň, študijného odboru história a výskumu v regióne Stredoslovenského kraja.
- 2014 Bronzová medaila Stredoslovenského múzea v Banskej Bystrici a Pamätný list** – pri príležitosti jeho 75. narodenín za dlhoročný prínos k rozvoju vedeckého poznania v oblasti histórie a za významnú pomoc v odbornej činnosti Stredoslovenského múzea v Banskej Bystrici

ČLENSTVO VO VEDECKÝCH SPOLOČNOSTIACH A ORGÁNOCH

1961 – doteraz

Člen Slovenskej historickej spoločnosti pri Historickom ústave Slovenskej akadémie vied (SHS pri HÚ SAV), do r. 1992 – člen výboru sekcie agrárnych dejín pri HÚ SAV, v r. 1992 – 1994 – člen Komisie hospodárskych dejín pri HÚ SAV a zástupca stredoslovenského kolektívu

1985 – 1992

Člen Československej historickej spoločnosti pri Historickom ústave Československej akadémie vied, člen Sekcie agrárnych dejín.

1982 – 1989

Člen Vedeckej rady Pedagogickej fakulty v Banskej Bystrici.

1999 – 2005

Člen grantovej komisie MŠ SR a HÚ SAV, VEGA č. 14 – Historické vedy.

1999 – 2006

Člen a predseda inauguračných a habil. vymenúvacích komisií na FHV UMB, na UK v Bratislave a na Univerzite v Olomouci (ČR).

2001 – 2007

Člen Vedeckej rady Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.

2007 – 2009

Čestný člen Vedeckej rady Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v B. Bystrici.

2006 – 2011

Člen Vedeckej rady Ústavu vedy a výskumu UMB v Banskej Bystrici.

2013 – 2014

Člen Vedeckej rady Stredoslovenského múzea v Banskej Bystrici

ČLENSTVO V REDAKČNÝCH RADÁCH VEDECKÝCH ZBORNÍKOV A ODBORNÝCH ČASOPISOV

1979 – 1989

Člen redakčnej rady *Vlastivedného zborníka Stredoslovenského múzea v Banskej Bystrici: Stredné Slovensko*.

1984

Člen redakčnej rady a zostavovateľ zborníka Gemerskej vlastivednej spoločnosti: *Kolektivizácia a rozvoj poľnohospodárstva v okrese Rimavská sobota*.

1990 – 2006

Člen Historicko-osvetovej komisie OV ZPB v Banskej Bystrici.

1999 – 2004

Člen Historicko-dokumentačnej komisie ÚV ZSPB.

1995

Člen redakčnej rady a zostavovateľ zborníka z celoslovenskej vedeckej konferencie *Päťsté výročie vzniku thurzovsko-fuggerovského mediarskeho podniku v Banskej Bystrici*.

2001 – 2008

Člen redakčnej rady *Acta historica Neosoliensia* – ročenky Katedry histórie na Fakulte humanitných vied UMB v Banskej Bystrici.

2003 – 2005

Člen redakčnej rady časopisu *Bystrický permon*.

PEDAGOGICKÉ PÔSOBENIE A VÝCHOVA DOKTORANDOV

Prof. Pavol Martuliak počas 55-ročného pôsobenia ako profesionálny historik a pedagóg, z toho 45 rokov ako vysokoškolský učiteľ, viedol a posudzoval vyše 200 bakalárskych a diplomových záverečných prác, 28 rigorózných prác, 20 doktorandských dizertačných prác, 6 habilitačných prác s obhajobou na pôde Univerzity Mateja Bela a ďalších vysokých škôl, či vedeckovýskumných pracovísk. Na Katedre histórie FHV UMB priviedol k úspešnej obhajobe troch interných doktorandov.

GRANTOVÉ PROJEKTY A VÝSKUMNÉ ÚLOHY

- Dve vyriešené výskumné úlohy *Štátneho plánu základného výskumu*, na ktorých sa podieľal ako vedúci, resp. zodpovedný riešiteľ v období rokov 1982 – 1989.
- *Prognózy didaktického a materiálneho zabezpečenia výchovy a vzdelávania v základných a stredných školách na začiatku tisícročia* / vedúci riešiteľského kolektívu Karol Fremal, **členovia** J. Alberty, **Pavol Martuliak**, V. Chromeková, S. Matejkin, Š. Ferianc. – KEGA č. 95/5195/611. – Realizácia v rokoch 1996 – 1998. Úloha ukončená v roku 1998 záverečnou správou.
- *Banská Bystrica vo svetle dejín* / **členovia riešiteľského kolektívu**: J. Alberty, V. Chromeková, **P. Martuliak**, S. Matejkin, P. Ušiak. – VEGA č. 1/6133/99. – Realizácia v rokoch 1999-2001.
- *História, vývoj banskobystrického školstva od stredoveku po súčasnosť* / **vedúci** grantového projektu **Pavol Martuliak**. – VEGA 1/7479/20. – Realizácia v r. 2000 – 2002. Úloha ukončená záverečnou správou (Správa je dostupná v Knižnici UMB v B. Bystrici).
- *KSČ a radikálny socializmus v Československu 1918 – 1989* / **členovia** rieš. kolektívu K. Fremal, **Pavol Martuliak**, S. Matejkin, M. Sučanská, V. Varinský. – Medzinárodný grantový projekt AV ČR č. A 80663 101. – Realizácia v rokoch 2001 –2005.
- *Ukrajinskí utečenci na Slovensku na konci druhej svetovej vojny* / **vedúci projektu Pavol Martuliak**, členovia K. Fremal, P. Mičko,

M. Šmigel'. – VEGA č. 1/1214/04. – Realizácia v rokoch 2004 – 2006.

- *Radikálny komunizmus a socializmus na Slovensku v rokoch 1918 – 1989. Spoločnosť medzi demokraciou a totalitou* / vedúci riešiteľského kol. V. Varinský, **členovia**: K. Fremal, J. Jambrich, **Pavol Martuliak**, P. Mičko, M. Sučanská, M. Syrný, M. Šmigel'. – VEGA č. 2/4183/04. – Realizácia v rokoch 2004 – 2006.
- *Analýza historických špecifik stredoslovenského regiónu v rámci Československa a Slovenskej republiky v rokoch 1918 – 1948* / vedúci projektu P. Mičko, **členovia** riešiteľského kolektívu: J. Alberty, K. Fremal, **Pavol Martuliak**, M. Syrný, M. Šmigel', V. Varinský. – VEGA č. 1/4549/07. – Realizácia v rokoch 2007 – 2009.
- *Vývoj korunovej meny na území Slovenska od jej vzniku po súčasnosť* / vedúci projektu **Pavol Martuliak**, člen riešiteľského kolektívu Marcel Pecník. – VEGA č. 1/0470/08. – Realizácia v rokoch 2008 – 2010.
- *História vysokoškolského vzdelávania v Banskej Bystrici, vznik a vývoj UMB* / **vedúci** projektu **Pavol Martuliak**. Členovia riešiteľského kol.: Vladimír Biloveský, Jolana Darulová, Karol Fremal, Alfonz Gajdoš, Martina Gašparová, Marián Gúčík, Stanislav Holec, Ľudmila Homolová, Ján Hudec, Ján Chorvát, Jaroslav Chovanec, Vojtech Korim, Pavel Kypta, Eva Langsteinová, Marián Lihan, Stanislav Matejkin, Anita Murgašová, Juraj Nemec, Gustav Petráš, Milan Pazúrik, Helena Pažurová, Anna Schneiderová, Lýdia Schniererová, Ján Sitarčík, Milan Sokol, Brigita Šimonová, Irena Šulajová, Vladimír Varinský, Milota Vetráková, Ľudovít Višňovský, Peter Zbíňovský. – UGA – Univerzita M. Bela Banská Bystrica, č. I./10-009-02. Realizácia v rokoch 2010 – 2012.

NAJVÝZNAMNEJŠIE VEDECKÉ PREDNÁŠKY A REFERÁTY POZVANÉ REFERÁTY NA ZAHRANIČNÝCH VEDECKÝCH KON- FERENCIÁCH

- 23. – 27. 8. 1982 – IV. medzinárodný kongres mongolistov, Ulanbátar (Mongolsko). (Referát: Podobnosti a odlišnosti vo vývoji poľnohospodárstva v Československu a v Mongolsku.)
- 26. 4. 1985 – *Wissenschaftliches Kolloquium zu Ehren des 40. Jahrestages des Sieges über den Hitler-Faschismus und der Befreiung des Deutschen Volkes*, Pädagogische Hochschule Erfurt (NDR). (Referát: Die Entwicklung der national-demokratischen Revolution und die Lösung der Agrarfrage im befreiten Gebiet der Slowakei = Vývoj národno-democratickej revolúcie a riešenie agrárnej otázky na území Slovenska).
- 1985 – vedecká konferencia, Jerevanská univerzita, Jerevan (Arménsko). (Referát: Istoričeskij opyt borby KPČ za razrešeniye agrarnogo voprosa = Skúsenosti KSČ s vyriešením agrárnej otázky).
- 21. – 22. 4. 1994 – medzinárodná vedecká konferencia, Slováké muzeum Uherské Hradiště (ČR). (Referát: Kolonizačná akcia pri 1. pozemkovej reforme na Slovensku).
- 17. – 18. 4. 1996 – medzinárodná vedecká konferencia *České a slovenské zemědělství v letech 2. světové války*, Slováké muzeum Uherské Hradiště (ČR). (Referát: Roľnícke družstevníctvo v období 1. Slovenskej republiky).
- 22. – 23. 9. 1998 – medzinárodná vedecká konferencia *Zemědělství na rozcestí*, Slováké muzeum Uherské Hradiště (ČR). (Referát: Éra roľníckych strojových družstiev na Slovensku (1947 – 1949)).
- 19. – 20. 11. 1998 – medzinárodná vedecká konferencia *Rok 1918*, Opole (Poľsko). (Referát: Rozchod Slovákov s Uhorskom a ich vstup do Československej republiky v roku 1918).
- 14. – 15. 11. 2002 – VI. medzinárodná vedecká konferencia *Korzenie środkowoeuropejskiej i gornośląskiej kultury gospodarczej*, Zabrze (Poľsko). (Referát: Tradície a fenomén družstevníctva v hospodárskych dejinách Slovenska).

- 20. – 21. 5. 2004 – medzinárodná vedecká konferencia *Zemědělské školství, výzkum a osvěta jako předpoklad hospodářského a sociálního rozvoje venkova v 19. a 20. Století*, Slováké museum Uherské Hradiště (ČR). (Hlavný referát: Poľnohospodárske školstvo a vedecký výskum na Slovensku do roku 1945).
- 23. – 24. 4. 2008 – medzinárodná vedecká konferencia *Agrární strany ve vládních a samosprávných strukturách mezi světovými válkami*, Slováké museum Uherské Hradiště (ČR). (Referát: Agrárne hnutie a agrárna strana na Slovensku za 1. ČSR).

POZVANÉ REFERÁTY NA VEDECKÝCH KONFERENCIÁCH V ČESKOSLOVENSKU A NA SLOVENSKU

- 26. 3. 1983 – vedecký seminár o začiatkoch soc. združstevňovania poľnohospodárstva na strednom Slovensku, Banská Bystrica. (Referát: Stredoslovenský riešiteľský kolektív v plnení úloh ŠPZV VIII-7-1/6).
- 1986 – vedecká konferencia *Čtyřicet let nové zemědělské politiky KSČ*, Vysoká škola zemědělská, Brno (ČR). (Referát: K niektorým zvláštnostiam združstevňovania južného Slovenska).
- 26. 3. 1987 – konferencia k 40. výročiu vyhlásenia Hradeckého programu, Hradec Králové (ČR). (Referát: Vznik a upevňovanie robotnícko-roľníckeho zväzku na Slovensku v podmienkach 1. ČSR).
- 15. 5. 1987 – celokrajská konferencia k 50. výročiu prijatia Plánu všestranného povznesenia Slovenska, Banská Bystrica. (Referát: Roľnícka politika KSČ na strednom Slovensku v podmienkach 1. ČSR).
- 22. – 23. 5. 1990 – celoštátna vedecká konferencia, Slováké muzeum Uherské Hradiště (ČR). (Referát: Zvláštnosti 1. pozemkovej reformy na Slovensku).
- 24. – 25. 10. 1992 – celoštátna vedecká konferencia, Uherské Hradiště (ČR). (Referát: Roľnícke družstevníctvo na Slovensku v období 1. ČSR).
- 11. 9. 1995 – vedecká konferencia *Regionálna história vo vyučovaní dejepisu*, Katedra histórie FHV UMB v Banskej Bystrici, Banská

Bystrica. (Referát: Historický Novohrad v tvorbe prof. PhDr. Júliusa Albertyho, CSc. a možnosť využitia jeho diela v podmienkach regiónu).

- 15. 3. 1995 – vedecká konferencia *Päťsté výročie thurzovsko-fuggerovského mediarskeho podniku v Banskej Bystrici*, Banská Bystrica. (Referát: Poznámky na úvod vedeckej konferencie).
- 8. 2. 1996 – seminár *Víťazstvá a prehry slovenského družstevníctva (1845 – 1945)*, Bratislava. (Referát: Roľnícke družstevníctvo na Slovensku v období 2. svetovej vojny.)
- 2004 – vedecká konferencia k 60. výročiu SNP a oslobodenia od fašizmu: *Zjednocovanie antifašistických síl v roku 1943. Vznik a činnosť ilegálnej SNR*, Múzeum SNP, Banská Bystrica (Referát: Podiel slovenských hospodárskych družstiev na protifašistickom odboji a SNP).
- 14. – 15. 4. 2005 – medzinárodná vedecká konferencia *Slovenská republika očami mladých historikov IV*. (Referát: Ukrajinskí utečenci na Slovensku na sklonku 2. sv. vojny.)
- 27. – 28. 9. 2005 – medzinárodná vedecká konferencia *Minulosť a prítomnosť Banskej Bystrice*, organizátori: Katedra histórie FHV UMB a Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici (Referát: Sedemstopäťdesiatročná Banská Bystrica – brána k vzdelanosti stále otvorená).
- 30. 11. – 1. 12. 2005 – vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou *Ludáci a komunisti – Súperi ? Spojenci?* Organizátor: FHV UMB v Banskej Bystrici. (Referát: Pozemková reforma v politike HSLŠ a KSČ za 1. ČSR).
- 17. 1. 2007 – medzinárodná vedecká konferencia *Ján Mikleš (1911 – 1997) – významná osobnosť dejín slovenskej pedagogiky*, organizátori: Ped. fakulta UMB a ŠVK v Banskej Bystrici. (Referát: Pedagogická činnosť profesora Jána Mikleša).
- 16. 5. 2007 – vedecká konferencia *Rod Bazovských v Novohrade*, organizátor: Spoločnosť Augusta Horislava Škultétyho, Veľký Krtíš. (Referát: Ľudovít Bazovský a Hornonovohradská slovenská národná rada v čase vzniku 1. ČSR).

- 17. 10. 2007 – vedecká konferencia *75. výročie Zvolenského manifestu*. Zvolen, organizátor Mestský úrad Zvolen. (Referát: Zvolenský manifest, obsah a význam).
- 6. 12. 2007 – vedecká konferencia *Lučenec a Novohrad v období vzniku a vývoja prvej ČSR*, organizátor: Miestny odbor MS v Lučenci. (Referát: Vstup Novohradu a mesta Lučenec do 1. ČSR a ich ďalšie osudy).
- 4. 3. 2008 – vedecká konferencia *Druhá slovenská partizánska brigáda gen. M. R. Štefánika*, organizátori: Katedra histórie FHV UMB a Múzeum SNP. (Referát: Hospodárske zabezpečenie protifašistického odboja SNP v Turci).
- 16. 9. 2008 – vedecká konferencia *Dejiny vedy a techniky stredoslovenského regiónu*, organizátor: Ústav vedy a výskumu UMB v Banskej Bystrici. (Referát: Prehľadný vývoj poľnohospodárskeho školstva, vedy a výskumu v regióne stredného Slovenska v rokoch 1918 – 1938.)
- 10. 12. 2008 – vedecký seminár *Matica slovenská a formovanie národnej identity Slovákov*, organizátor: Miestny odbor MS v Lučenci. (Referát: Vznik a vývoj činnosti Matice slovenskej – do roku 1938.)
- 27. 10. 2009 – vedecká konferencia *Druhá slovenská partizánska brigáda gen. M. R. Štefánika*, organizátori: Múzeum SNP v Banskej Bystrici, SNK Martin, a i. (Referát: Hospodársko-materiálne zabezpečenie SNP v Turci.)
- 21. 5. 2009 – vedecká konferencia v rámci *Dní A. H. Škultétyho 2009*, pri príležitosti narodenia A. H. Škultétyho vo Veľkom Krtíši pod názvom *Matica slovenská, jej miesto pri formovaní národnej identity Slovákov*, organizátor: Spoločnosť A. H. Škultétyho vo V. Krtíši a i. (Referát: Matica Slovenská a formovanie národnej identity Slovákov v rokoch 1863 – 1938.)
- 24. – 25. 6. 2009 – vedecká konferencia *Andrej Hlinka ľudový smer slovenskej politiky*, konaná v rámci *Dní M. Hodžu*, organizátori: Ústav polit. vied SAV, Historický ústav SAV, SNK v Martine. (Referát: Andrej Hlinka a Tukova aféra).
- 26. – 27. 6. 2009 – vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou *Dr. Ivan Dérer politik, právnik a publicista*, konaná v Martine v rámci *Dní M. Hodžu*. Organizátori: Ústav polit. vied SAV, Historický ús-

tav SAV, SNK v Martine. (Referát: Prvá pozemková reforma a Ivan Dérer.)

ODBORNÉ PREDNÁŠKY

1. PRE KUZMÁNYHO KRUH – PRI CZ ECAV V BANSKEJ BYSTRICI

- 24. novembra 2008
Banskobystrický evanjelický cirkevný zbor v 1. polovici 20. storočia
- 26. januára 2009
Samuel Hruškovíc a jeho miesto v dejinách evanjelickej cirkvi
- 24. júna 2013
Mikuláš Mital' – evanjelický kňaz (1913 – 1999) a jeho činnosť v Banskej Bystrici
- 7. januára 2014
Ján Bakoss – príklad osobnosti kňaza, človeka, humanistu

2. PRE MO ŽIVENA V BANSKEJ BYSTRICI

- 10. septembra 2013
*Živena a Banská Bystrica*⁴⁷
- 6. novembra 2014
145. výročie Živeny

⁴⁷ Živena, spolok slovenských žien, Miestny odbor Banská Bystrica

BIBLIOGRAFICKÁ ČASŤ

KVALIFIKAČNÉ PRÁCE

1. Dejiny robotníckeho hnutia v okrese Lučenec za 1. ČSR (1918 – 1938) / Pavol Martuliak ; ved. práce Herta Hrozányiová-Tkadlečková. – Bratislava : Katedra čsl. dejín FFUK. – Diplomová práca.
2. Počiatky a vývoj industrializácie v slovenskom Novohrade (polovica 19. storočia – r. 1918 / **Pavol Martuliak**. – Bratislava : FFUK, 1969. – 130 s. – Rigorózna práca.
3. Prvá pozemková reforma na Slovensku a politika KSČ / **Pavol Martuliak**. – Bratislava : ÚML UK, 1976. – 190 s. – Kandidátska dizertačná práca.
4. Vznik a formovanie robotnícko-roľníckeho zväzu na Slovensku v dvadsiatych rokoch / **Pavol Martuliak**. – Bratislava : ÚML UK, 1978. – 320 s. – Habilitačná práca.

UČEBNICE PRE STREDNÉ ŠKOLY S CELOŠTÁTNOU PÔSOBNOSŤOU

- 5a Dejepis pre stredné odborné školy a stredné odborné učilištia 1 : Od praveku k novoveku / autori Karol Fremal, Valéria Chromeková, **Pavol Martuliak**, Eva Chylová ; lektori Róbert Letz, Michal Otčenáš, Ján Bobák ... [et al.] ; aut. mp. Daniel Gurňák. – 1. vyd. – Bratislava : Orbis Pictus Istropolitana, 1997 (Martin : Neografia). – 71 s. : tab., fotogr. (prevažne fareb.), ilustr. na predsádkach, obr., mp. ; 30 cm. – ISBN 80-7158-167-4. – [Učebnica vyšla v druhom vydaní v roku 1999, ISBN 80-7158-234-4; v treťom vydaní v roku 2003, ISBN 80-7158-465-7].
- 5b Történelem a szakközépiskolák és a középfolkú szaktanintézetek számára. 1 : az őskortól az újkorig / A tervezet védnöke Eva Chylo-

vá ; szerzők Karol Fremal, Valéria Chromeková, **Pavol Martuliak**, Eva Chylová ; fordította. Ferenc Szabó . – 1. kiadás. – Bratislava : Orbis Pictus Istropolitana, [1999] (Martin : Neografia). – 71 s. : tab., fotogr., obr., mp. ; 30 cm. – ISBN 80-7158-224-7. – [Preklad učebnice Od praveku k novoveku do maďarčiny vyšiel aj v druhom vydaní].

- 6a Dejepis pre stredné odborné školy a stredné odborné učilištia 2 : Dejiny novoveku do revolučných rokov 1848 – 1849 / autori Karol Fremal, Valéria Chromeková, **Pavol Martuliak** ... [et al.] ; gestor projektu Eva Chylová ; lektori Róbert Letz, Michal Otčenáš, Ján Bobák ... [et al.] ; aut. mp. Daniel Gurňák. – 1. vyd. – Bratislava : Orbis Pictus Istropolitana, 1997 (Martin : Neografia). – 47 s. : tab., fotogr. (prevažne fareb.), obr., mp. ; 30 cm. – ISBN 80-7158-168-2. – [Učebnica vyšla v druhom vydaní v roku 2003, ISBN 80-7158-346-4 a v treťom vydaní v roku 2006, ISBN 80-7158-710-9].
- 6b Történelem a szakközépiskolák és a középfokú szaktanintézetek számára. 2 : az újkor történelme az 1848 – 1849-es forradalomig / A tervezet védnöke Eva Chylová ; szerzők Karol Fremal, Valéria Chromeková, **Pavol Martuliak**, Eva Chylová ; fordította. Ferenc Szabó . – 1. kiadás. – Bratislava : Orbis Pictus Istropolitana, [1999] (Martin : Neografia). – 47 s. : tab., fotogr., obr., mp. ; 30 cm. – ISBN 80-7158-248-4. – [Preklad učebnice Dejiny novoveku ... do maďarčiny vyšiel v roku 2006 aj v druhom vydaní].
- 7a Dejepis pre stredné školy a stredné odborné učilištia 3 : Slovensko a svet v rokoch 1849 – 1939 / autori **Pavol Martuliak**, Valéria Chromeková, Vladimír Varinský ... [et al.] ; gestor projektu Eva Chylová ; lektori Róbert Letz, Michal Otčenáš, Ján Bobák ... [et al.] ; aut. mp. Daniel Gurňák. – 1. vyd. – Bratislava : Orbis Pictus Istropolitana, [1999] (Martin : Neografia). – 63 s. : fotogr., mp., obr., tab. – [Učebnica vyšla v druhom vydaní v roku 2003, ISBN 80-7158-467-3.].
- 7b Történelem a szakközépiskolák és a középfokú szaktanintézetek számára. (3 a Szlovákia és világ 1849 – 1939 év / A tervezet védnö-

ke Eva Chylová; szerzők Valéria Chromeková, **Pavol Martuliak**, Eva Chylová, Vladimír Varinský ; fordította. Ferenc Szabó. – 1. kiadás. – Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, [1999]. – 63 s. : fotogr., mp., obr., tab. – ISBN 80-7158-261-1. – [Preklad učebnice do maďarčiny vyšiel v roku 2006 v druhom vydaní].

VYSOKOŠKOLSKÉ UČEBNÉ TEXTY

- 8a Dejiny Slovenska v rokoch 1914 – 1945 : vysokoškolské učebné texty / **Pavol Martuliak**, Karol Fremal ; rec. Ladislav Deák, Marián Hronský, Ján Stanislav. – 1. vydanie. – Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, Fakulta humanitných vied, 1996 (Banská Bystrica : Trian). – 122 [2] s. – (Vysokoškolské učebné texty). – ISBN 80-88825-96-2. – [I. časť: Slovensko medzi dvoma vojnami (1914 – 1938) – autor P. Martuliak ; II. časť: Prvá Slovenská republika (1939 – 1945) – autor. K. Fremal]
- 8b Dejiny Slovenska v rokoch 1914 – 1945 : vysokoškolské učebné texty / **Pavol Martuliak**, Karol Fremal. – 2. vyd. ; 1. vyd. vo vydavateľstve Duma. – Banská Bystrica : Duma ; Univerzita Mateja Bela, 1997. – 124 s. – Bibliogr. odkazy. Pozn. – ISBN 80-96771-43-4. – [Učebné texty vyšli v roku 1998 v treťom doplnenom a rozšírenom vydaní v rozsahu 132 s., ISBN 80-8055-22-X; v roku 2007 vo štvrtom rozšírenom a doplnenom vydaní v rozsahu 151 s., ISBN 80-967833-1-9 ; piate rozšírené a doplnené vydanie vyšlo v rozsahu 154 s. vo vydavateľstve Duma v Banskej Bystrici, ISBN 80-967833-1-9]. – [I. časť: Slovensko medzi dvoma vojnami (1914 – 1938) – autor P. Martuliak ; II. časť: Prvá Slovenská republika (1939 – 1945) – autor. K. Fremal]
9. Sociálna filozofia II : učebné texty pre externú formu bakalárskeho štúdia / zost. Matej Ďuriač, **Pavol Martuliak**. – Bibliogr. odkazy. – Banská Bystrica : Katedra filozofických vied FHV UMB, 1998. – 301 s. – [P. Martuliak je autorom textu na s. 47 – 73.]. – ISBN 80-8055-112-X.

KAPITOLY VO VYSOKOŠKOLSKÝCH UČEBNICIACH

10. Poľnohospodárstvo na Slovensku v medzivojnovom období (1918 – 1944) / **Pavol Martuliak**. – In: Dejiny poľnohospodárstva na Slovensku / [vedúci autorského kolektívu Milan Demo]. – Nitra : Slovenská poľnohospodárska univerzita ; Bratislava : Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy, 2001. – S. 101 – 125. – ISBN 80-7137-894-1.
11. Dejiny slovenského roľníckeho družstevníctva / **Pavol Martuliak**. – In: Dejiny poľnohospodárstva na Slovensku / [vedúci autorského kolektívu Milan Demo]. – Nitra : Slovenská poľnohospodárska univerzita ; Bratislava : Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy, 2001. – S. 423 – 467. – ISBN 80-7137-894-1.

VEDECKÉ MONOGRAFIE VYDANÉ V DOMÁCICH VYDAVATELSTVÁCH

12. Vývoj poľnohospodárstva na Slovensku v dvadsiatych rokoch / **Pavol Martuliak**. –[Úvodná historická štúdia knižnej publikácie]. – In: Bibliografia článkov zo slovenských novín a časopisov 1918 – 1945. Odbor XXIV. Poľnohospodárstvo. Zväzok 1. Poľnohospodárstvo na Slovensku 1918 – 1928 / Anna Káňavová ; lektorovali Samuel Cambel, Milan Petráš, Dezider Kormúth. – Martin : Matica slovenská, 1982. – S. 37 – 131.
13. Stopäťdesiat rokov slovenského družstevníctva / **Pavol Martuliak** ; odborne posúdili a lektorovali Július Alberty, Norbert Beňuška ; zodp. red. Miloš Bača. – Nitra : Agroinštitút, 1995. – 231 s. – ISBN 80-7139-028-3.
14. 150 years of Slovak Co-operatives 1845 – 1995 / **Pavol Martuliak** ; editor in chief PhDr. Miloš Bača ; [translated by Gabriela Miššíková] ; technical proofreaders Július Alberty, Norbert Beňuška. – First edition. – Nitra : Agroinštitút, 1995. – 158 s. : fotogr., mp., tab. ; 21 cm. – ISBN 80-7139-028-3.

15. Banská Bystrica v znamení kalicha : história Zboru ev. a. v. cirkvi a evanjelického školstva v Banskej Bystrici do roku 1918 / Július Alberty, **Pavol Martuliak** ; rec. Ferdinand Uličný, Ľudovít Višňovský ; fotografie Peter Račko ; inojaz. prekl. Anna Schneiderová, Marek Ľupták. – Banská Bystrica : Cirkevný zbor ECAV na Slovensku ; Trian, 2001. – 188 s. + Príl. – ISBN 80-88945-43-7. – Pavol Martuliak je autorom časti *Evanjelické školstvo v Banskej Bystrici do roku 1918* na s. 117 – 177.

16. 50 rokov Katedry histórie FHV UMB v Banskej Bystrici 1954 – 2004 / Július Alberty, Karol Fremal, **Pavol Martuliak**, Rastislav Kožiak. – 1. vyd. – Banská Bystrica: Katedra histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela, 2004 (Zvolen : Bratia Sabovci). – 47, [1] s. – ISBN 80-8083-003-7.

17. Banská Bystrica – kolíska vzdelanosti : sedemstopäťdesiat rokov banskobystrického školstva / **Pavol Martuliak** ; odborne posúdili a lektorovali Július Alberty, Gabriel Brendza ; preklady resumé Anna Schneiderová (angl.), Eva Hoehnová (nem.) ; zodp. red. D. Čupka. – Banská Bystrica : Trian, 2005. – 317 s. : fotogr., grafy, mp., tab. ; 30 cm. – ISBN 80-88945-77-1 (viaz.).

18. Cez Tisovník vybíjaný chodník- : Horný a Dolný Tisovník v minulosti a súčasnosti / **Pavol Martuliak** ; [fotogr. Maroš Čupka]. – Banská Bystrica : Trian, 2006. – 196 s., [7] s. obr. príl. : fotogr., erby, mp. ; 31 cm. – ISBN 80-88945-909 (viaz.).

19. História slovenského poľnohospodárstva / **Pavol Martuliak** ; [fotogr. S. Becík, Slovenské poľnohospodárske múzeum, Ponitrianske múzeum] ; zodp. red. Kristýna Šmehýlová. – Nitra : Profi Press SK, 2010. – 118 s. : fotogr. – ISBN 978-80-970572-0-6 (viaz.).

20. Dvadsaťročná Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici : zo stránok histórie jubilujúcej Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici a jej predchodkýň / **Pavol Martuliak** ... [et al.] ; rec. Július Alberty,

Jozef Benčo. – Banská Bystrica : Trian, 2012. – 240 s. : obr., tab. – Bibliogr. odkazy. Pozn. Res. angl., nem. – ISBN 80-8937-113-6 (brož.). – [Spoluautori: Vladimír Biloveský, Jolana Darulová, Karol Fremal, Alfonz Gajdoš, Martina Gašparová, Marián Gúčík, Stanislav Holec, Ľudmila Homolová, Ján Hudec, Ján Chorvát, Jaroslav Chovanec, Vojtech Korim, Pavel Kypta, Eva Langsteinová, Marián Lihan, Stanislav Matejkin, Anita Murgašová, Juraj Nemec, Gustav Petráš, Milan Pazúrik, Helena Pažurová, Anna Schneiderová, Lýdia Schniererová, Ján Sitarčík, Milan Sokol, Brigita Šimonová, Irena Šulajová, Martin Urban, Marián Valent, Vladimír Varinský, Milota Vetráková, Ľudovít Višňovský, Peter Zbíňovský]. – Výstupná, záverečná úloha grantu UGA – Univerzita M. Bela Banská Bystrica, č. I./10-009-02.

KAPITOLY VO VEDECKÝCH MONOGRAFIÁCH VYDANÝCH V ZAHRANIČÍ

21. Tradície a fenomén družstevníctva v hospodárskych dejinách Slovenska / **Pavol Martuliak**. – In: Korzenie środkowoeuropejskiej i gornoślaskiej kultury gospodarczej. – Katowice : Instytut gornoślonski, 2003. – S. 123 –152. – ISBN 83-86053-50-X.

KAPITOLY VO VEDECKÝCH MONOGRAFIÁCH VYDANÝCH NA SLOVENSKU

22. Významné osobnosti Očovej / **Pavol Martuliak**. – In: Očová : história a súčasnosť / J. Alberty, S. Matejkin, **P. Martuliak** ... [et al.] ; fotogr. Marián Šagát. – Bratislava : Knižné centrum ; Očová : Obecny úrad, 1999 (Martin, Neografia). – S. 89 – 93. – ISBN 80-8064-026-2.
23. Život cirkvi po roku 1918 : portréty osobností duchovného života / **Pavol Martuliak**. – In: Hronsek – história a súčasnosť / autori Rudolf Novodomec ... [et al.] ; zost. Stanislav Matejkin, Dušan Bohuš ... [et al.]. – Banská Bystrica : TRIAN, 2000. – S. 86 – 92. – ISBN 80-88945-19-4.

24. Juraj Holčík ako banskobystričský farár / **Pavol Martuliak**. – In: Malá veža – veľký zvon / Slavomíra Očenášová-Štrbová ... [et al.]. – Bratislava : Monitor Promotion, 2003. – S. 52 – 58. – ISBN 80-969071.

25. Od tereziánskych a jozefínskych reforiem k zrušeniu poddanstva : počiatky Podbrezovej / **Pavol Martuliak**. – In: Podbrezová / Július Alberty ... [et al.] ; zost. Július Alberty ; fotogr. a obr. príj. Anna Nociarová ... [et al.]. – 1. vyd. – [Slovenská Ľupča] : Tristar Magic, 2008 (Zvolen : Bratia Sabovci). – S. 40 – 59. – ISBN 978-80-969999-1-0.

26. Hospodárske zabezpečenie protifašistického odboja v Turci / **Pavol Martuliak**. – In: II. slovenská partizánska brigáda M. R. Štefánika / Marian Uhrin ... [et al.] ; [editor Roman Hradecký; rec. Ján Stanislav, Martin Lacko]. – 1. vyd. – Banská Bystrica: Múzeum SNP, 2009 (Martin: Neografia). – S. 153 – 161. – ISBN 978-80-970238-0-5.

27. Málinec v medzivojnovom období (1918 – 1939) / **Pavol Martuliak**. – In: Málinec : regionálna monografia / Ján Findra ... [et al.] ; rec. Július Alberty. – Málinec : Obecný úrad. ; Poniky : Vydavateľstvo Partner,. 2009. – S. 54 – 65. – ISBN:978-80-89183-57-9.

28. Poľnohospodárstvo a vývoj jeho organizácie / **Pavol Martuliak**. – In: Málinec : regionálna monografia / Ján Findra ... [et al.] ; rec. Július Alberty. – Málinec : Obecný úrad. ; Poniky : Vydavateľstvo Partner,. 2009. – S. 101 – 109. – ISBN:978-80-89183-57-9.

29. Remeslá a domácka výroba / **Pavol Martuliak**. – In: Málinec : regionálna monografia / Ján Findra ... [et al.] ; rec. Július Alberty. – Málinec : Obecný úrad. ; Poniky : Vydavateľstvo Partner,. 2009. – S. 110 – 112. – ISBN:978-80-89183-57-9.

30. Evanjelická cirkev augsburského vyznania v Sásovej a Rudlovej. Cirkev adventistov siedmeho dňa a Evanjelická cirkev metodistická / **Pavol Martuliak**. – In: Sásová a Rudlová : monografia obcí / [ve-

- dúci autorského kolektívu Marcel Pecník, Vladimír Sklenka; rec. Klára Kubičková, Igor Kovačovič, Vladimír Lalík, Dušan Barabas]. – Banská Bystrica : Centrum pre rozvoj cestovného ruchu, 2010. – S. 109 – 114. – (Historia magistra vitae). – Bibliogr. odkazy. Res. angl., nem., maď. – ISBN 978-80-970078-1-2.
31. Školstvo, spolková a športová činnosť / **Pavol Martuliak**. – In: Sásová a Rudlová : monografia obcí / [vedúci autorského kolektívu Marcel Pecník, Vladimír Sklenka; rec. Klára Kubičková, Igor Kovačovič, Vladimír Lalík, Dušan Barabas]. – Banská Bystrica : Centrum pre rozvoj cestovného ruchu, 2010. – S. 115 – 130. – (Historia magistra vitae). – Bibliogr. odkazy. Res. angl., nem., maď. – ISBN 978-80-970078-1-2.
 32. Poľnohospodárstvo / **Pavol Martuliak**. – In: Sásová a Rudlová : monografia obcí / [vedúci autorského kolektívu Marcel Pecník, Vladimír Sklenka; recenzenti Klára Kubičková, Igor Kovačovič, Vladimír Lalík, Dušan Barabas]. – Banská Bystrica : Centrum pre rozvoj cestovného ruchu, 2010. – S. 171 – 176. – (Historia magistra vitae). – Bibliogr. odkazy. Res. angl., nem., maď. – ISBN 978-80-970078-1-2.
 33. Evanjelická cirkev augsburského vyznania (ECAV) / **Pavol Martuliak**. – In: Svätý Jakub a Kostiviarska : monografia obcí / ed. Vladimír Sklenka. – Banská Bystrica : Centrum pre rozvoj cestovného ruchu, 2013. – ISBN 978-80-970078-2.
 34. Školstvo v Kremničke / **Pavol Martuliak**. – In: Kremnička : miesto života i pamäti / ved. autorského kol. Marcel Pecník, Vladimíra Lupťáková. – Banská Bystrica: Press Group, 2014. – S. 139 – 148. – ISBN 978-80-971453-2-3.

VEDECKÉ ŠTÚDIE PUBLIKOVANÉ V ZAHRANIČÍ

35. A Csehszlovák kommunista párt és agrárkérdés közép Szlovákiában a két világháború között = [KSČ a agrárna otázka na strednom Slovensku medzi dvoma vojnami] / **Pavol Martuliak**. – In: Separatum

Acta Academiae Pedagogicae Agriensis – Nova Series. Tom XVI. – Eger : Egri Ho Shi Minh tanárképző főiskola, 1982. – S. 89 – 100.

36. Istoričeskij opyt borby KPCŽ za razrešeniye agrarnogo voprosa = [Skúsenosti KSČ s vyriešením agrárnej otázky] / **Pavol Martuliak**. – In: Voprosy Istorii KPSS : mežvuzovskij sbornik naučnych trudov. Vypusk 3. – Jerevan : Izdatel'stvo Erevanskogo univerziteta, 1985. – S. 16 – 126.
37. Die Entwicklung der national-demokratischen Revolution und die Lösung der Agrarfrage im befreiten Gebiet der Slowakei = [Vývoj národno-demokratickej revolúcie a riešenie agrárnej otázky na oslobodenom území Slovenska] / **Pavol Martuliak**. – In: Wissenschaftliche Zeitschrift der Pädagogischen Hochschule Erfurt : Müllhausen, Gesellschafts- und Sprachwissenschaftliche Reihe. – 22. Jahrg., Heft 3 (1985), s. 40 – 45.
38. Kolonizačná akcia pri 1. pozemkovej reforme na Slovensku / **Pavol Martuliak**. – In: Československá pozemková reforma 1919 – 1935 a její mezinárodní souvislosti : sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference, konané ve dnech 21. a 22. dubna 1994. – Uherské Hradiště : Slováké muzeum, 1994. – S. 84 – 109.
39. Roľnícke družstevníctvo v období 1. Slovenskej republiky / **Pavol Martuliak**. – In: Studie Slovákého muzea 1 – Uherské Hradiště : české a slovenské zemědělství v letech 2. světové války. Sborník příspěvků z mezinárodní konference, konané ve dnech 17. příspěvků z mezinárodní vědecké konference, konané ve dnech 18. 4. 1996. – Uherské Hradiště : Slováké muzeum, 1996. – S. 75 – 83.
40. Pedagogická činnosť Mateja Bela v Banskej Bystrici / **Pavol Martuliak**. – In: Historie = Historica. – Roč. 6 (1998), s. 125 – 134. – [Vydáva Filosofická fakulta Ostravské univerzity].
41. Podiel roľníkeho družstevníctva na mechanizácii poľnohospodárstva na Slovensku v povojnových rokoch (1947 – 1949) / **Pavol Martuliak**. – In: Studie Slovákého muzea 3 – Uherské Hradiště :

zemědělství na rozcestí 1945 – 1948. – Uherské Hradiště : Slováké muzeum, 1998. – S. 124 – 130.

42. Rozchod Slovákov s Uhorskom a ich vstup do Česko-Slovenska v roku 1918 / **Pavol Martuliak**. – In: Rok 1918 w Polsce i w państwach sąsiednich / pod redakcją Leszka Kuberskiego, Michała Lisa. – Opole : Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego , [2002]. – S. 79 – 88. – ISBN 83-88796-34-8.
43. Poľnohospodárske školstvo a vedecký výskum na Slovensku do roku 1945 / **Pavol Martuliak**. – In: Studie Slovákého muzea – Uherské Hradiště 9/2004. – S. 11 – 20. – ISBN 80-86185-38-9.
44. Agrárne hnutie a agrárna strana na Slovensku, jej postavenie vo svetle parlamentných volieb za 1. ČSR / **Pavol Martuliak**. – In: Studie Slovákého muzea – Uherské Hradiště 13/2008 : agrární strany ve vládních a samosprávných strukturách mezi světovými válkami / ed. Blanka Rašticová. – Uherské Hradiště : Slováké muzeum ; Brno : Historický ústav AV ČR, 2008. – S. 43 – 54. – ISBN 978-80-86185-72-9.
45. Rímskokatolícke gymnázium v Banskej Bystrici v 50. a 60. rokoch 19. storočia a českí profesori / **Pavol Martuliak**. – 4 il. – In: Vlastivědný věstník moravský. – ISSN 0323-2581. – Roč. LXII, č. 1 (2010), s. 47 – 59. – [Periodikum vydáva Muzejní a vlastivědní společnost v Brně].
46. Tradičné zvykoslovie v obciach novohradského Podjavoria / **Pavol Martuliak**. – In: Studia Ethnologica Pragensia. – ISSN 1803-9812. – Roč. 2 (2010), s. 175 – 191. – [Periodikum vydáva Filosofická fakulta University Karlovy v Prahe].

SPRÁVY O VYRIEŠENÝCH VEDECKOVÝSKUMNÝCH ÚLOHÁCH

47. Roľnícka politika KSČ v období výstavby socializmu [za obdobie 7. päťročnice, k 15. 5. 1985] / **Pavol Martuliak**. – Správa zo záverečnej internej oponentúry výskumnej úlohy ŠPZV VIII-7-1/6. – Správa je dostupná v Knižnici UMB v B. Bystrici.
48. Agrárna politika KSČ v období socializmu na Slovensku [k 8. 11. 1989] / **Pavol Martuliak**. – Záverečná správa vedúceho riešiteľského kolektívu Stredoslovenského kraja o stave riešenia úlohy ŠPZV IX-7-1/4. – Správa je dostupná v Knižnici UMB v B. Bystrici.
49. História, vývoj banskobystriického školstva od stredoveku po súčasnosť / **Pavol Martuliak**. – Správa vedúceho grantového projektu o vyriešení grantovej úlohy komisie VEGA č. 14 pre vedy historické za roky 2000 – 2002, č. projektu 1/7479/20. – 14 s. – Správa je dostupná v Knižnici UMB v B. Bystrici.
50. Ukrajinskí utečenci na Slovensku na konci 2. svetovej vojny / **Pavol Martuliak**. – Správa vedúceho grantového projektu o vyriešení grantovej úlohy komisie VEGA č. 14 pre vedy historické za roky 2004 – 2006. č. projektu 1/1214/04. – Správa je dostupná v Knižnici UMB v B. Bystrici.

VEDECKÉ ŠTÚDIE V DOMÁCIH KARENTOVANÝH ČASOPISOCH

51. Prvé kroky KSČ pri vytváraní robotnícko-roľníckeho zväzku na Slovensku (1921 –1925) / **Pavol Martuliak**. – In: Historický časopis. – Roč. 26, č. 3 (1978), s. 363 – 377.
52. Aktivita KSČ na slovenskom vidieku v druhej polovici dvadsiatych rokov / **Pavol Martuliak**. – Res. rus., franc., angl. – In: Historický časopis. – Roč. 29, č. 6 (1981), s. 804 – 819.

VEDECKÉ ŠTÚDIE V DOMÁCIH VEDECKÝCH ZBORNÍKOCH A ČASOPISOCH

53. Príspevok k dejinám industrializácie, vzniku a vývoju robotníckeho hnutia v slovenskom Novohrade od polovice 19. storočia do vzniku ČSR / **Pavol Martuliak**. – In: Zborník ÚML VŠLD. – Zvolen, 1975. – S. 256 – 291.
54. Vytváranie robotnícko-roľníckeho zväzku na strednom Slovensku / **Pavol Martuliak**. – In: Sborník prací Pedagogické fakulty v Ostravě, svazek 71, řada c 15 : Historica – Geographica. – Praha, 1980. – S. 47 – 60.
55. KSČ na čele triednych bojov v Novohrade v dvadsiatych rokoch / **Pavol Martuliak**. – In: Zborník prác Ústavu pre regionálny výskum : séria spoločenskovedná zv. VII/A / zodp. red. Jolana Darulová, predseda red. rady Ján Matejčík. – 1. vyd. – Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo ; Banská Bystrica : Ústav pre regionálny výskum pri Pedagogickej fakulte, 1981 (Nitra : Nitrianske tlačiarne). – S. 51 – 84.
56. Z histórie zrodu robotnícko-roľníckeho zväzku na strednom Slovensku / **Pavol Martuliak**. – In: Stredné Slovensko 1 : vlastivedný zborník Stredoslovenského múzea v Banskej Bystrici. – Banská Bystrica : Stredoslovenské múzeum, 1982. – S. 21 – 38.
57. K niektorým zvláštnostiam združstevňovania poľnohospodárstva v južnej časti Stredoslovenského kraja / **Pavol Martuliak**. – In: Obzor Gemera. – Roč. 15 (1984), s. 142 – 144.
58. K stavu literatúry a archívnych materiálov k problematike socialistickeho združovania poľnohospodárstva z aspektu stredného Slovenska / **Pavol Martuliak**, Anna Kováčová. – In: Stredné Slovensko 3. : vlastivedný zborník Stredoslovenského múzea v Banskej Bystrici. – Martin : Osveta, 1984. – S. 219 – 230.

59. Roľnícka otázka v politike ľavice sociálnej demokracie a vznikajúcej KSČ v podmienkach Stredného Slovenska 1919 – 1921 / **Pavol Martuliak**. – Bibliogr. odkazy. Res. angl., rus., slov. – In: Zborník Pedagogickej fakulty v Banskej Bystrici. Spoločenské vedy 3. – Bratislava : SPN, 1984. – S. 7 – 30.
60. Južné okresy Banskobystrického kraja na ceste od stagnácie k ďalšiemu rozvoju a upevňovaniu JRD (roky 1954 – 1960) / **Pavol Martuliak**. – Bibliogr. odkazy. – In: Naše poľnohospodárstvo v období dobudovania základov socializmu. – Bratislava : Pravda, 1986. – S. 303 – 335.
61. Maloroľnícky zväz na Slovensku v roku 1924 – 1926 / **Pavol Martuliak**. – Bibliogr. odkazy. Res. angl., rus., slov. – Spoločenské vedy 6. – Bratislava : SPN, 1986. – S. [19] – 33.
62. Roľnícka politika KSČ na strednom Slovensku v podmienkach 1. ČSR / **Pavol Martuliak**. – In: Zborník vystúpení na celokrajšej konferencii k 50. výročiu prijatia Plánu všestranného povznesenia Slovenska. – Banská Bystrica, 1987. – S. 29 – 38.
63. K niektorým zvláštnostiam združstevňovania južného Slovenska / **Pavol Martuliak**, P. Zdycha. – In: Čtyřicet let nové zemědělské politiky KSČ : (kapitoly z dějin socialistického zemědělství v Československu) / red. Anton Matovič. – Brno : Vysoká škola zemědělská, 1987. – S. 116 – 125.
64. Vznik a upevňovanie robotnícko-roľníckeho zväzku na Slovensku v podmienkach 1. ČSR / **Pavol Martuliak**. – In: Sborník vystoupení na teoretické konferenci k 40. výročí vyhlášení Hradeckého programu. – Hradec Králové, 1987. – S. 1 – 33.
65. Zvláštnosti 1. pozemkovej reformy na Slovensku / **Pavol Martuliak**. – In: Demokratické tradice ve vývoji československého zemědělství po roce 1918 : sborník příspěvků z celostátní vědecké konference, konané ve dnech 22. – 23. května 1990 v Uherském Hradišti. – Uherské Hradiště : Slováké muzeum, 1991. – S. 88 – 109.

66. Roľnícke družstevníctvo na Slovensku v období 1. ĆSR / **Pavol Martuliak**. In: Ćeské a slovenské zeměděľství v období mezi svěťovými válkami : sborník příspěvků z celostátní vědecké konference konané ve dnech 24 a 25. září 1992 v Uherském Hradišti. – Uherské Hradiště : Slovákcké muzeum, 1992. – S. 95 – 105.

67. K niektorým otázkam roľníckej politiky KSĆ v období výstavby socializmu v Novohrade / **Pavol Martuliak**. – Tab. – Bibliogr. odkazy. – In: Stredné Slovensko 7. Spoločenské vedy. – Martin : Osveta, 1988. – S. 111 – 138.

68. Miesto Gemera-Malohontu pri zrode slovenského družstevníctva / **Pavol Martuliak**. – In: Obzor Gemera-Malohontu. – Roč. 23, Ć. 4 (1992), s. 178 – 182.

69. Roľnícke družstvá v Slovenskej republike a ich podiel na SNP / **Pavol Martuliak**. – Tab. – Bibliogr. odkazy. – In: Zborník k 50. výročiu Slovenského národného povstania / [ved. red.] Karol Fremal. – Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, 1994. – S. 67 – 82.

70. Vývoj slovenského poľnohospodárskeho družstevníctva do II. svetovej vojny / **Pavol Martuliak**. – Štúdia vychádzala na pokračovanie. – In: Roľník, roč. 3 (1994), Ć. 4, s. 5 ; Ć. 5, s. 6 ; Ć. 6. , s. 11 ; Ć. 8, s. 8 ; Ć. 9, s. 3 – 4 ; Ć. 10, s. 5 – 6 ; Ć. 11, s. 6 – 7 ; Ć. 12, s. 8 – 9. – In: Roľník. – Roč. 4 (1995), Ć. 1, s. 7 – 8 ; Ć. 2, s. 6 – 7.

71. Krupina v 16. – 18. storočí / **Pavol Martuliak**. – In: Pohľady do minulosti Krupiny / Milan Gajdoš. – Zvolen : Vlastivedné múzeum, 1995. – S. 15 – 45.

72. Roľnícke družstevníctvo na Slovensku v období 2. svetovej vojny / **Pavol Martuliak**. – In: Víťazstvá a prehry slovenského družstevníctva (1845 – 1945) : Bratislava 8. Februára 1996. – Bratislava : Nadácia Ladislava Novomeského, 1996. – S. 33 – 51.

73. Ekonomické postavenie Slovenska v novovzniknutom Ćeskoslovensku s prihliadnutím na poľnohospodárstvo / **Pavol Martuliak**. –

In: Zborník z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou, ktorá sa konala v dňoch 11. – 12. septembra 1996 na Fakulte humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. – Banská Bystrica : FHV UMB, 1997. – S. 147 – 158.

74. Evanjelické gymnázium v Banskej Bystrici koncom 17. – začiatkom 18. storočia a Matej Bel / **Pavol Martuliak**. – Bibliogr. odkazy. Pozn. Res. nem. – In: Acta Historica Neosoliensia : ročenka Katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela I./ 1998 / zost. Július Alberty, Stanislav Matejkin, Rastislav Kožiak ; vedecký red. Stanislav Matejkin ; red. rada Július Alberty (predseda), Milan Myška, Adam Suchoňski, ... [et al.] ; rec. Július Alberty, Karol Fremal ... [et al.]. – 1. vyd. – Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB, (Banská Bystrica : Trian), 1998. – S. 161 – 169. – ISBN 80-8055-205-3.
75. Počiatky a vývoj banskobystrického školstva do konca 16. storočia / **Pavol Martuliak**. – Bibliogr. odkazy. Pozn. Res. angl. – In: Acta Universitatis Matthiae Belii. Zborník Fakulty humanitných vied UMB : spoločenskovedná sekcia č. 1 / zost. Daniela Fobelová, Libuša Gajdošová, Alexandra Bitušiková ; ved. red. Karol Fremal ; rec. Juraj Kučírek, Ján Stanislav, Ján Žilák ... [et al.]. ; jazyk. úpr. Vladimír Patráš. – 1. vyd. – Banská Bystrica : Fakulty humanitných vied UMB, 1997 (Banská Bystrica : Trian). – S. 85 – 92. ISBN 80-8055-079-4.
76. Roľnícke strojové družstvá na Slovensku / **Pavol Martuliak**. – In: Roľník. – Roč. 7, č. 1 (1998), s. 10 – 12.
77. Rozkvet a zánik banskobystrickej mestskej latinskej školy v 17. storočí / **Pavol Martuliak**. – Bibliogr. odkazy. Pozn. Res. nem. – In: Acta Universitatis Matthiae Belii. Zborník Fakulty humanitných vied UMB : spoločenskovedná sekcia č. 2 / zost. Alexandra Bitušiková, Daniela Fobelová, Karol Fremal, Libuša Gajdošová ; vedecký a zodp. red., úvod Karol Fremal ; jazyková úprava Vladimír Patráš. – 1. vyd. – Banská Bystrica : Fakulty humanitných vied UMB, 1998

(Banská Bystrica : Ján Petík). – S. 122 – 131. – ISBN 80-8055-173-1.

78. Obzor prameňov a literatury k dejinám banskobystrického školstva / **Pavol Martuliak**. – Bibliogr. odkazy. Pozn. Res. nem. – In: Acta Historica Neosoliensia : ročenka Katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici IV. / 2001 / zost. Karol Fremal, Pavol Martuliak, Vladimír Varinský ; red. rada Milan Myška, Adam Suchonski, Miroslav Daniš, Ján Stanislav, Július Alberty, Pavol Martuliak Karol Fremal ... [et al.] ; rec. Július Alberty, Michal Barnovský, Darina Bialeková, Karol Fremal ... [et al.]. – 1. vyd. – Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB, 2001 (Banská Bystrica : Trian). – S. 5 – 17. – ISBN 80-8055-568-0.
79. Podiel ev. a v. cirkevného zboru v Banskej Bystrici na protifašistickom odboji a v SNP / **Pavol Martuliak**. – Účasť kresťanov v protifašistickom odboji v strednej Európe v rokoch 1933 – 1945. – Liptovský Mikuláš : Tranoscius, 2001. – S. 170 – 175. – ISBN 80-7140-140-4.
80. Vybrané osobnosti banskobystrického školstva 16. – 19. storočia / **Pavol Martuliak**. – Bibliogr. odkazy. Pozn. Res. angl. – In: Banská Bystrica. Osobnosti v dejinách mesta : historicko-etnologické štúdie II. / eds. Alexandra Bitušíková, Jolana Darulová ; rec. Valéria Chromeková. – Banská Bystrica : Fakulta humanitných vied UMB ; Inštitút sociálnych a kultúrnych štúdií (Zvolen : Bratia Sabovci), 2001. – S. 36 – 60. ISBN 80-8055-551-6. – Zborník vyšiel v rámci grantového projektu 1/6133/99.
81. Vojsko a osudy mesta Banská Bystrica v čase protihabsburských stavovských povstaní./ **Pavol Martuliak** – In: Armáda, mesto, spoločnosť od 15. storočia do roku 1918 : zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie v Bratislave 14. – 15. novembra 2001. – Bratislava : VHÚ, 2001, s. 111 – 126.

82. Banskobystrické stredné školy v systéme politických zmien po 2. svetovej vojne (obdobie rokov 1945 – 1960) / **Pavol Martuliak**. – In: Acta historica Neosoliensia : ročenka Katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici V. /2002 / zost. Karol Fremal, Pavol Martuliak, Vladimír Varinský ; red. rada Milan Myška, Adam Suchoňski, Miroslav Daniš, Ján Stanislav, Július Alberty, Karol Fremal ... [et al.] ; rec. Július Alberty, Michal Barnovský, Karol Fremal ... [et al.]. – 1. vyd. – Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB, 2002 (Banská Bystrica : Trian). – S. 105 – 125. – ISBN 80-8055-703-9v.

83. Jezuitské gymnázium v Banskej Bystrici / **Pavol Martuliak**. – In: Acta historica Neosoliensia : ročenka Katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici VI. /2003 / zost. Karol Fremal, Pavol Martuliak, Vladimír Varinský ; red. rada Milan Myška, Adam Suchoňski, Miroslav Daniš, Ján Stanislav, Július Alberty, Karol Fremal ... [et al.] ; rec. Július Alberty, Michal Barnovský, Karol Fremal ... [et al.]. – 1. vyd. – Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB, 2003 (Banská Bystrica : Trian). – S. 13 – 24. – ISBN 80-88945-74-7.

84. Vznik a vývoj slovenského ľudového peňažníctva do roku 1918 / **Pavol Martuliak**. – In: Ľudia – peniaze – banky : zborník z konferencie, ktorá sa konala v dňoch 6. – 8. novembra 2002. – Bratislava : Národná banka Slovenska, 2003. – S. 215 – 230. – ISBN 80-8043-051-9.

85. Vývoj školstva na Slovensku v podmienkach habsburskej monarchie a úloha školských knižníc s aplikáciou na banskobystrické pomery / **Pavol Martuliak**. – In: Dejiny školských knižníc na Slovensku : zborník z celoslovenského odborného seminára ... / zost. Darina Šovčíková. – Banská Bystrica : ŠVK, 2003. – (Historické knižné fondy). – S. 10 – 19. – ISBN 80-851169-63-0.

86. Rok pod Javorím : (tradičné zvyky a obyčaje počas roka v obciach Dolný a Horný Tisovník v nedávnej minulosti) / **Pavol Martuliak**. – Res. angl. – In: Acta Historica Neosoliensia : ročenka Katedry his-

tórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici 8 / 2005 / zost. Rastislav Kožiak, Imrich Nagy ; Rastislav Kožiak (predseda), Imrich Nagy, Július Alberty, Miroslav Daniš, Karol Fremal ...[et al.] ; rec. Július Alberty, Karol Fremal, Rastislav Kožiak, Pavol Martuliak ... [et al.]. – 1. vyd. – Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB, 2005 (Banská Bystrica : Trian). – S. 287 – 296. – ISBN 80-8083-173-4.

87. Ukrajinskí utečenci na Slovensku na konci 2. svetovej vojny : (niekoľko poznámok k realizácii grantového projektu VEGA č. 1/1214/04) / **Pavol Martuliak**. – Bibliogr. odkazy. Pozn. Res. angl. – In: Slovenská republika 1939 – 1945 očami mladých historikov IV. : zborník príspevkov z medzinárodnej konferencie Banská Bystrica 14. – 15. apríla 2005 / ed. Michal Šmigel', Peter Mičko ; rec. Karol Fremal, Július Alberty, Tomáš Klubert, Marián Gajdoš, Ján Stanislav, Michal Šmigel'. – Banská Bystrica : Ústav vedy a výskumu UMB ; Katedra histórie FHV UMB, 2005. – S. 382 – 387. – ISBN 80-8083-147-5. – Dostupné aj na www: http://www.druhasvetova.sk/storage/1178741089_sb_zborniksriiv.pdf

88. Peripetie vývoja banskobystrických gymnázií do roku 1848 / **Pavol Martuliak**. – Bibliogr. odkazy. Pozn. Res. angl. – In: Minulosť a prítomnosť Banskej Bystrice II. : zborník z vedeckej konferencie, ktorá sa konala v Banskej Bystrici v dňoch 27. – 28. septembra 2005 pri príležitosti 750. výročia mesta / eds. Imrich Nagy, Igor Graus ; rec. Karol Fremal, Ján Stanislav. – 1. vyd. – Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB ; Štátna vedecká knižnica, 2006. – S. 3 – 23. – ISBN 80-85169-80-0.

89. Podiel roľníckych družstiev na protifašistickom odboji a SNP / **Pavol Martuliak**. – In: Zborník Múzea SNP 2005. – Banská Bystrica : Trian, 2006. – S. 67 – 72. – ISBN 80-88945-85-2. – [Zborník z vedeckej konferencie k 60. výr. SNP a oslobodenia od fašizmu].

90. Pozemková reforma v politike dominantných politických strán na Slovensku v období 1. ČSR (s ťažiskom v 20. rokoch) / **Pavol Martuliak**. – Bibliogr. odkazy. Pozn. Res. angl. – In: Ľudáci a komunis-

ti: súperii? spojenci? protivníci? / ed. Xénia Šuchová ; [angl. res. Svatava Šimková] ; rec. Valerián Bystrický, Jan Rychlík. – 1. vyd. – Prešov : Universum ; Bratislava : Historický ústav SAV ; Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB, 2006. – S. 61 – 75. – ISBN 80-89046-38-X.

91. Remeslo a ľudová výroba v novohradskom Podjavorí / **Pavol Martuliak**. – Bibliogr. odkazy. Pozn. – In: Acta Historica Neosoliensia : odborný časopis Katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. – ISSN 1336-9148. – Roč. 9, č. 9 (2006), s. 345 – 355.

92. Pedagogická činnosť Jána Mikleša / **Pavol Martuliak**. – In: Ján Mikleš (1911 – 1997) významná osobnosť dejín slovenskej pedagogiky : zborník z vedeckej konferencie o živote a diele, uskutočnenej 17. 1. 2007 v Štátnej vedeckej knižnici v Banskej Bystrici / editor Oľga Lauková ; ved. red. Dagmar Kováčiková ; rec. Július Alberty, Milan Jurčo. – 1. vyd. – Banská Bystrica : Štátna vedecká knižnica, 2007 (Banská Bystrica : Dali). – S. 33 – 38. – ISBN 978-80-85169-89-8.

93. Ľudovít Bazovský a Hornonovohradská slovenská národná rada / **Pavol Martuliak**. In: Rod Bazovských v Novohrade : zborník z historickej konferencie Dni A. H. Škultétyho / [autori Angelika Dončová ... [et al.] ; zost. M. Kamasová. – Veľký Krtíš : Spoločnosť Augusta Horislava Škultétyho, 2007. – S. 44 – 50. – ISBN 978-80-969870-9-3-0.

94. Sociálna štruktúra poľnohospodárskeho obyvateľstva na Slovensku v medzivojnovom období s prihliadnutím na časť stredoslovenských regiónov / **Pavol Martuliak**. – Tab. – In: Acta historica Neosoliensia. Tomus 10. – ISSN 1336-9148. – Roč. 10 (2007), s. 202 – 209.

95. Utečenecký prúd z Generálneho gubernátu na Slovensku a tranzitná preprava. Kaminského brigády (RONA) v auguste 1944 / **Pavol Martuliak**, Peter Mičko. – In: Slovenská republika 1939 – 1945

očami mladých historikov V : (Slovenská republika medzi Povstaním a zánikom 1944 –1945) / eds. Michal Šmigel', Peter Mičko, Marek Syrný ; rec. Karol Fremal, Július Alberty, Pavol Martuliak, Ján Stanislav ; jazykové korektúry Peter Mičko, Jana Šišjaková. – Banská Bystrica : Ústav vedy a výskumu UMB ; Katedra histórie FHV UMB ; Štátna vedecká knižnica, 2007 (Zvolen : Bratia Sabovci). – S. 135 – 147. – Stručná bibliografia autorov príspevkov na s. 349 – 356. – ISBN 80-8083-341-9. – Dostupné aj na www: http://www.druhasvetova.sk/download.php?akce=detail&id_detail=16&sekce=4

96. Agrárne hnutie a agrárna strana na Slovensku, jej postavenie vo svetle parlamentných volieb za 1. ČSR s aspektom na stredné Slovensko / **Pavol Martuliak**. – Tab. – Bibliogr. odkazy. Pozn. – In: Historické špecifiká stredného Slovenska v rokoch 1818 – 1938 / Peter Mičko ... [et al.] ; recenzenti Michal Šmigel', Ján Stanislav ; odborný redaktor Peter Mičko ; obálka Michal Filadelfi ; sadzba a grafická úprava Michal Šmigel'. – Banská Bystrica : Ústav vedy a výskumu Univerzity Mateja Bela, 2008. – S. 116 – 130. – ISBN 978-80-8083-649-8.

97. Roľnícke úverové družstvá v dejinách Slovenska a Slovíkov a ich vývoj od zavedenia korunovej meny do 2. svetovej vojny / **Pavol Martuliak**. – Tab. –Bibliogr. odkazy. Pozn. Res. angl. – In: Acta Historica Neosoliensia: odborný časopis Katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici 11 / 2008. – ISSN 1336-9148. – Roč. 11 (2008), s. 189 – 199. – Štúdia je výstupom grantovej úlohy VEGA č. 1/0470/08: Vývoj korunovej meny na Slovensku od jej vzniku po súčasnosť.

98. Vstup Novohradu a Lučenca do 1. ČSR a ich ďalšie osudy / **Pavol Martuliak**. – In: Lučenec a Novohrad v období vzniku a vývoja 1. ČSR / zost. Pavol Repa, Pavol Urbančok. – Lučenec : Miestny odbor Matice slovenskej, 2008. – S. 7 – 22. – ISBN 978-80-970028-6-2.

99. Ferdinand Juriga a Tukova aféra / **Pavol Martuliak**. – In: Ferdinand Juriga : ľudový smer slovenskej politiky / Miroslav Pekník ... [et al.]. – Bratislava : Ústav politických vied SAV ; Vydavateľstvo SAV, 2009. – S. 314 – 321. – ISBN 978-80-224-1113-4.
100. Matica slovenská a jej činnosť do roku 1938 / **Pavol Martuliak**. – In: Matica slovenská a formovanie národnej identity Slovákov : zborník / zost. Pavol Repa, Pavol Urbančok. – Lučenec : Miestny odbor Matice slovenskej, 2009. – S. 6 – 21. – ISBN 978-80-970311-9-0.
101. Poľnohospodárske školstvo, veda a výskum na strednom Slovensku / **Pavol Martuliak**. – In: Z dejín vedy a techniky stredoslovenského regiónu : zborník vydaný Ústavom vedy a výskumu UMB v Banskej Bystrici pri príležitosti životného jubilea doc. Ing. Ivana Herčka, CSc. / eds. Pavel Hronček, Rastislav Kazanský, Pavol Maliniak, Peter Mičko. – Banská Bystrica : Ústav vedy a výskumu UMB, 2009. – S. 143 – 151. – ISBN 978-80-8083-879-9.
102. Roľnícke družstevníctvo na Slovensku, osobitne úverové, v podmienkach slovenskej korunovej meny a jeho osudy v prvých rokoch obnovenej ČSR / **Pavol Martuliak**. – In: Acta Historica Neosoliensia : vedecký časopis pre historické vedy 12/2009. – ISSN 1336-9148. – Roč. 12, vol. 1-2 (2009), s. 166 – 186.
103. Stredné školy v Banskej Bystrici v období 1. Slovenskej republiky / **Pavol Martuliak**. – In: Historické špecifiká stredného Slovenska v rokoch 1938 – 1948 / Peter Mičko ... [et al.]. – Banská Bystrica : Ústav vedy a výskumu UMB, 2009. – S. 105 – 123. – ISBN 978-80-8083-880-5.
104. Ján Duchoň – humanista, encyklopedista, významný banskobystričský pedagóg 17. storočia / **Pavol Martuliak**. – Fotogr. – In: Významné osobnosti v dejinách Banskej Bystrice : fenomén osobnosti vo výskume regionálnych dejín / zost. Blanka Snopková ; red. rada Oľga Lauková, Július Alberty, Blanka Snopková ... [et al.] ; rec. Július Alberty, Miroslav Kmeť ; prekl. názvov a res. do angl. Zuzana

Kopčanová. – Banská Bystrica : Štátna vedecká knižnica, 2010. – S. 67 – 74. – ISBN 978-80-89388-33-2.

105. Pätnásť rokov slovenskej koruny a jej cesta k prechodu na euro (1993 – 2008) / **Pavol Martuliak**. – In: Acta Historica Neosoliensia : vedecký časopis pre historické vedy. – ISSN 1336-9148. – Roč. XIII (2010), s. 182 – 214.
106. Prvá pozemková reforma a Ivan Dérer / **Pavol Martuliak**. – In: Dr. Ivan Dérer –politik, právnik a publicista / Miroslav Pekník ... [et al.]. – Bratislava : Ústav politických vied SAV ; Veda, 2010. – (Monografie a štúdie ; 21). – S. 279 – 295. – ISBN 978-80-224-1168-4.
107. Banskobystrická mestská latinská partikulárna škola – evanjelické gymnázium a jeho školské zákony / **Pavol Martuliak**. – Štúdiá s prílohami, spolu 36 s. textu. – In: Pramene k duchovným dejinám slovenska : zborník štúdií a dokumentov [elektronický zdroj] / ed. Miloš Kovačka ; zodp. red. Eva Augustínová. – Martin : Slovenská národná knižnica, 2011. – ISBN 978-80-89301-76-8. – Dostupné na: <http://www.snk.sk/?CF2>.
108. Leges Scholae Neosoliensis anno MDCXVII die 3. augusti Autoritate Incltyi Senatus per dominos scholarchas promulgace = [Zákony Školy Banskobystrickej roku 1617, 3. augusta, Vznešeným Slávnym Senátom skrz pánov scholarchov vyhlásené] / **Pavol Martuliak**. – Prílohy 18 s. – In: Pramene k duchovným dejinám slovenska : zborník štúdií a dokumentov [elektronický zdroj] / ed. Miloš Kovačka ; zodp. red. Eva Augustínová. – Martin : Slovenská národná knižnica, 2011. – ISBN 978-80-89301-76-8. – Dostupné na: <http://www.snk.sk/?CF2>.
109. Miesto a úloha Vavra Šrobára v slovenskom agrárnom hnutí do čias jeho splynutia s českým v agrárnej strane / **Pavol Martuliak**. – In: Právo v priestore a čase : zborník venovaný jubileu prof. JUDr. Jozefa Beňu, CSc. / eds. Miroslav Lysý, Michal Považan. – Bratislava : Atticum, 2014. – s. 136 – 155. – ISBN 978- 80-971381-6-5.

VEDECKÉ ŠTÚDIE V DOMÁCICH NERECENZOVANÝCH ZBORNÍKOCH

110. Dr. Karol Kuzmány a Banská Bystrica / **Pavol Martuliak**. – In: Zborník odborných a študentských prác venovaných odkazu Karola Kuzmányho. – Banská Bystrica : Evanjelické gymnázium, 2002. – S. 20 – 31.
111. Martin Rázus – ako politik / **Pavol Martuliak**. – In: Zborník odborných a študentských prác. – Banská Bystrica : Evanjelické gymnázium, 2003. – S. 10 – 16.

BIBLIOGRAFIE

112. Pavol Martuliak : výberová personálna bibliografia / **Pavol Martuliak** ; úvodnú štúdiu napísal Július Alberty. – Banská Bystrica : Fakulta humanitných vied UMB, 1998. – 39 s. – ISBN 80-8055-122-7.
113. Doc. PhDr. Karol Fremal, CSc. : výberová personálna bibliografia / Karol Fremal, **Pavol Martuliak**. – Banská Bystrica : Duma, 2000. – 51 s. – ISBN 80-88945-40-5.

PUBLIKOVANÉ RECENZIE

114. Dejiny socialistického poľnohospodárstva / **Pavol Martuliak**. – In: Nové slovo. – Roč. 21, č. 25 (21. 6. 1979), s. 15. – [Recenzia knihy – Cambel, S., Vanko, A., Skrip, V. : Roľnícka politika KSČ v období výstavby socializmu na Slovensku].
115. Cenný príspevok / **Pavol Martuliak**. – In: Nové slovo. – Roč. XXII., č. 44 (30.10. 1980), s. 4. – [Recenzia knihy prof. V. Čada: Vznik a vývoj marxistickej ľavice na Slovensku (1917 – 1921)].
116. Prínos k výchove mladých / **Pavol Martuliak**. – In: Nové slovo. – Roč. 23, č. 1 (28. 5. 1981), s. 7. – [Recenzia diela – Pásztor, Zoltán: Májový pamätník].

117. Vzácná ratolesť do kytice životných múdrostí / **Pavol Martuliak**. – In: Evanjelický posol spod Tatier. – Roč. 87, č. 19 (15. 5. 1997), s. 6. – [Recenzia knihy – Dubíny, J.: Dobré ráno človek. Banská Bystrica, 1997].
118. Cesta k ponižovaniu, útlaku, či likvidácii / **Pavol Martuliak**. – In: Soudobé dejiny. – Roč. 5, č. 1 (1998), s. 90 – 92. – [Recenzia knihy – Pešek, Jan – Barnovský, Michal: Štátna moc a cirkvi na Slovensku 1948 – 1953. – Bratislava : Veda, 1997].
119. Korespondence Aloise Vojtěcha Šembery. Svazek 5. Listy slovenským přátelům. Ed. Zdeněk Fišer. Vysoké Mýto : Regionální museum, 2007 / **Pavol Martuliak**. – In: Acta historica Neosoliensia : odborný časopis Katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici 10/2007. – ISSN 1336-9148. – Roč. 10 (2007), s. 412 – 414.
120. Fišer, Zdeněk: Daniel Sloboda. Dokumenty III. Korespondence s přáteli II. Brno. 2008 / **Pavol Martuliak**. – In: Acta Historica Neosoliensia : vedecký časopis pre historické vedy 12/2009. – ISSN 1336-9148. – Roč. 12, vol. 1-2 (2009), s. 497 – 499.

ODBORNÉ PRÍSPEVKY V ZBORNÍKOCH, MONOGRAFIÁCH A PERIODIKÁCH

121. Vladimír Motoška šest'desiatročný / **P. Martuliak**. – In: Historický časopis. – Roč. 35, č. 2 (1987), s. 356 – 357.
122. Kto bol Štefan Algöver? / **Pavol Martuliak**. – Obr. – In: Cirkevné listy. – Roč. 107, č. 4 – 5 (1994), s. 75 – 78.
123. Nevšednosť cechovej každodennosti : piliere remeselnej výroby / **Pavol Martuliak**. – Obr. – In: Historická revue. – Roč. 5, č. 2 (1994), s. 10 – 12.

124. Historický Novohrad v tvorbe prof. PhDr. J. Albertyho, CSc. a možnosť využitia jeho diela vo vyučovaní dejepisu v podmienkach regiónu / **Pavol Martuliak**. – Bibliogr. odkazy. Pozn. – In: Regionálna história vo výučbe dejepisu : zborník vystúpení a referátov účastníkov vedeckej konferencie, ktorá sa uskutočnila 21. septembra 1995 na Katedre histórie a etnológie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici / ed. Karol Fremal, Stanislav Matejkin. – 1. vyd. – Banská Bystrica : Katedre histórie a etnológie Fakulty humanitných vied UMB, 1995 (Banská Bystrica : Litografia). – S. 28 – 29. – ISBN 80-88825-04-0.

125. Pod visačkou kvality : cechová svojráznosť / **Pavol Martuliak**. – In: Historická revue. – Roč. 6, č. 3 (1995), s. 8 – 9.

126. Poznámky na úvod vedeckej konferencie: Päťsté výročie thurzovsko-fuggerovského mediarskeho podniku v Banskej Bystrici / **Pavol Martuliak**. – In: Päťsté výročie vzniku thurzovsko-fuggerovského mediarskeho podniku v Banskej Bystrici : zborník referátov, vystúpení účastníkov celoslovenskej vedeckej konferencie, ktorá sa konala dňa 15. marca 1995 / **edit. Pavol Martuliak ; red. rada Pavol Martuliak ...** [et al.]. – 1. vyd. – Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, 1995 (Banská Bystrica : Repro-Hupe). – S. 3 – 5. – ISBN 80-85162-85-7.

127. Dvestoročnica "nestora" družstevníctva, Samuela Jurkoviča / **Pavol Martuliak**. – In: Nový život – časopis pre nevidiacich. – Roč. 47, č. 4 (1996), s. 33 – 36.

128. Éra vzájomných pomocní : najpočetnejšie peňažné ústavy v Uhorsku / **Pavol Martuliak**. – In: Historická revue. – Roč. 7, č. 1 (1996), s. 13 – 14.

129. Poľnohospodárstvo na rozcestí / **Pavol Martuliak**. – In: Acta Historica Neosoliensia : ročenka Katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela I./ 1998 / zost. Július Alberty, Stanislav Matejkin, Rastislav Kožiak ; vedecký red. Stanislav Matejkin ; red. rada Július Alberty (predseda), Milan Myška, Adam Suchoň-

ski, ... [et al.] ; rec. Július Alberty, Karol Fremal ... [et al.]. – 1. vyd. – Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB, (Banská Bystrica : Trian), 1998. – S. 241 – 242. – ISBN 80-8055-205-3. – [Správa z medzinárodnej vedeckej konferencie, ktorá sa konala v Uherském Hradišti 22. – 23. 9. 1998].

130. Banská Bystrica v čase povstania Gabriela Betlena / **Pavol Martuliak**. – Fotogr. – In: Bystrický Permon. – Roč. I, č. 3. (2003), s. 2.
131. Ján Thurzo 1437 – 1508 / **Pavol Martuliak**. – Obr. – In: Bystrický Permon. – Roč. I, č. 1. (2003), s. 2.
132. Povstanie Štefana Bočkaja a Banská Bystrica / **Pavol Martuliak**. – Fotogr. – In: Bystrický Permon. – Roč. I, č. 2. (2003), s. 2.
133. Osudy Banskej Bystrice v čase povstania Františka Rákociho II. / **Pavol Martuliak**. – Fotogr. – In: Bystrický Permon. – Roč. II, č. 2. (2004), s. 1, 2.
134. Podiel Evanjelického a. v. cirkevného zboru v Banskej Bystrici na protifašistickom odboji a SNP / **Pavol Martuliak**. – In: Bystrický Permon. – Roč. II, č. 3. (2004), s. 8.
135. Povstanie Imricha Tököliho vo vzťahu k osudom mesta Banská Bystrica a jeho obyvateľom / **Pavol Martuliak**. – Obr. – In: Bystrický Permon. – Roč. II, č. 1. (2004), s. 1 – 2.
136. Kapitoly z dejín banskobystrického školstva / **Pavol Martuliak**. – Obr. – In: Bystrický Permon. – Roč. V, č. 4 (2007), s. 10.
137. Banská Bystrica – sídlo (šiestich) evanjelických biskupov / **Pavol Martuliak** – In.: Banskobystrický evanjelik : časopis CZ ECAV B. Bystrica. – Roč. 3, č. 4 (2008), s. 8 – 9.
138. Banskobystrické evanjelické gymnázium na prelome 19. – 20. storočia / **Pavol Martuliak**. – Obr. – In: Banskobystrický evanjelik : časopis CZ ECAV B. Bystrica. – Roč. 3, č. 2 (2008), s. 21 – 23.

139. Martin Luther: Jedine Písmo – Sola Skriptura / **Pavol Martuliak**. – Obr. – In: Živá voda : Zpravodaj EVAV CZ v Dudinciach. – Č. 37 (2008), s. 5 – 6.
140. Kapitoly z dejín banskobystrického školstva : začiatky a vývoj reformačného školstva v 16. storočí / **Pavol Martuliak**. – Obr. – In: Bystrický Permon. – Roč. VI, č. 1 (2008), s. 4.
141. Z histórie Cirkevného zboru ECAV Banská Bystrica po roku 1918 / **Pavol Martuliak**. – In: Banskobystrický evanjelik : časopis CZ ECAV B. Bystrica. – Roč. 3, č. 1 (2008), s. 6 – 8.
142. Život a dielo evanj. superintendanta Samuela Hruškoviča / **Pavol Martuliak**. – In: Cirkevné listy. – ISSN 0139-9217. – Roč. CXXXIII, č. 7 – 8 (2009), s. 23 – 26.
143. Aktivita Cirkevného zboru ECAV Banská Bystrica od roku 1938 / **Pavol Martuliak**. In: Banskobystrický evanjelik : časopis CZ ECAV B. Bystrica. – Roč. 5, č. 1 (2010), s. 5 – 7.
144. Matej Bel ako rektor banskobystrického evanjelického gymnázia / Pavol Martuliak. –In: Banskobystrický evanjelik : časopis CZ ECAV B. Bystrica. – Roč. 5, č. 3 (2010), s. 19 – 21.
145. Rok 2012 – dvadsaťročie súčasného Evanjelického gymnázia v Banskej Bystrici / **Pavol Martuliak**. – In: Banskobystrický evanjelik : časopis CZ ECAV B. Bystrica. – Roč. 7, č. 1 (2012), s. 5 – 6.
146. Rok 2012 – dvadsaťročie súčasného Evanjelického gymnázia v Banskej Bystrici : z histórie pôvodnej školy / **Pavol Martuliak**. – pokračovanie z predchádzajúceho čísla. – In: Banskobystrický evanjelik : časopis CZ ECAV B. Bystrica. – Roč. 7, č. 2 (2012), s. 14 – 16.
147. Štefan Moyses – Karol Kuzmány : ich miesto v histórii Banskej Bystrice / **Pavol Martuliak**. – In: Bystrický Permon. – Roč. XI., č. 4 (2013), s. 12 – 13.

148. Štefan Moyses – Karol Kuzmány : ich miesto v histórii Banskej Bystrice. Časť 2. – Karol Kuzmány / **Pavol Martuliak**. – In: Bys-trický Permon. – Roč. XII, č.1 (2014), s. 4 – 5.

KAPITOLY V ODBORNÝCH PUBLIKÁCIÁCH

149. Banská Bystrica ako významné centrum vzdelávania od stredoveku po súčasnosť / **Pavol Martuliak**. – In: Univerzita Mateja Bela – tra-dície a perspektívy / [zodp. red. Marta Zágoršeková]. – Banská Bystrica : Trian, 1999. – S. 9 – 41. – ISBN 80-8055-248-7. – [P. Martuliak je autorom kapitol: História banskobystrického školstva do konca 16. storočia. Osudy v búrlivom 17. storočí. Pedagogická čin-nosť Mateja Bela v Banskej Bystrici. Rozvoj vysokého školstva v Banskej Bystrici. Vznik a rozvoj Univerzity Mateja Bela v Ban-skej Bystrici.].
150. Univerzita Mateja Bela – pokračovateľka a nositeľka výnimočných tradícií banskobystrického školstva / **Pavol Martuliak**. – In: Uni-verzita Mateja Bela : desať rokov rozvoja a perspektívy. – Banská Bystrica : UMB, 2002. – S. 20 – 24. – ISBN 80-8055-672-5.

REDAKČNÁ A ZOSTAVOVATEĽSKÁ ČINNOSŤ

151. 10 rokov rozvoja okresu Veľký Krtíš / rec. a **red. úpr. Pavol Mar-tuliak**. – Veľký Krtíš : ONV a OV SAK, 1978. – 130 s.
152. Kapitoly z dejín socialistického poľnohospodárstva v Českosloven-sku / zost. Július Bolfík ; **ved. red. Pavol Martuliak**. – Martin : Osveta, 1988.
153. Päťsté výročie vzniku thurzovsko-fuggerovského mediarskeho pod-niku v Banskej Bystrici : zborník referátov, vystúpení účastní-kov celoslovenskej vedeckej konferencie, ktorá sa konala dňa 15. marca 1995 / **edit. Pavol Martuliak ; red. rada Pavol Martuliak** ... [et al.]. – 1. vyd. – Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, 1995 (Banská Bystrica : REPRO-HUPE). – 150 s. – Bibliogr. odkazy. – ISBN 80-85162-85-7.

154. Slováci v Stutthofe : prešiel som bránou smrti / Pavel Úkrop ; **zost. Pavel Martuliak** ; prekl. res. do angl. Anna Schneiderová-Martuliaková ; prekl. res. do nem. Marek Ľupták ; [rec. Karol Fremal]. – Banská Bystrica : Duma, 1999. – 202 s.: fotogr. – Bibliogr. odkazy. Pozn. Reg. angl. a nem. – ISBN 80-967883-6-7.

155. Acta Historica Neosoliensia : ročenka Katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici IV. / 2001 / **zost. Karol Fremal, Pavol Martuliak, Vladimír Varinský ; red. rada** Milan Myška, Adam Suchonski, Miroslav Daniš, Ján Stanislav, Július Alberty, **Pavol Martuliak**, Karol Fremal ... [et al.] ; rec. Július Alberty, Michal Barnovský, Darina Bialeková, Karol Fremal ... [et al.]. – 1. vyd. – Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB, 2001 (Banská Bystrica : Trian). – 187 s. – ISBN 80-8055-568-0.

156. Acta Historica Neosoliensia 5./2002 : ročenka katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici / **zost. Karol Fremal, Pavol Martuliak, Vladimír Varinský ; red. rada** Milan Myška, Július Alberty, Adam Suchonski, **Pavol Martuliak** ... [et al.] ; rec. Michal Barnovský, Július Alberty, Pavol Martuliak ... [et al.]. – 1. vyd. – Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB, 2002 (Banská Bystrica : Trian). – 227 s. : tab., grafy. – Bibliogr. odkazy. Pozn. Cudzojazyčné res. – ISBN 80-8055-703-9v.

157. Acta Historica Neosoliensia : ročenka Katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici 6/2003 / **zost. Rastislav Kožiak, Imrich Nagy, Vladimír Varinský ; red. rada** Július Alberty, Karol Fremal, **Pavol Martuliak** ... [et al.] ; rec. Július Alberty, Vincent Múcska, Karol Fremal, Pavol Martuliak ... [et al.]. – 1. vyd. – Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB, 2003 (Banská Bystrica : Trian). – 230 s.: obr., tab. – Bibliogr. odkazy. Pozn. Res. angl., nem. – Príspevky aj v češtine a poľštine. – ISBN 80-88945-74-7.

158. Acta Historica Neosoliensia : ročenka Katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici VII. / 2004 / zost. Rastislav Kožiak, Imrich Nagy ; **red. rada** Július Alberty, Karol Fremal, **Pavol Martuliak** ...[et al.] ; rec. Július Alberty, Karol Fremal, Pavol Martuliak ... [et al.]. – 1. vyd. – Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB, 2004 (Banská Bystrica : Trian). – 253 s. – ISBN 80-8083-035-5.

159. Z palety rodákov a dejateľov stredného Považia : osobnosti, významní a zaujímaví ľudia okresov Považská Bystrica, úchov a Ilava v roku 2003/2004 / Gejza Sádecký ; reg. hesiel Viera Bošková ; [rec. a **red. úpr. Pavol Martuliak**]. – Dohňany-Zbora : Ametyst, 2004. – 108 s. – ISBN 80-89031-22-6.

160. Acta Historica Neosoliensia : ročenka Katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici 8 / 2005 / zost. Rastislav Kožiak, Imrich Nagy ; **red. rada** Rastislav Kožiak (predseda), Imrich Nagy, Július Alberty, **Pavol Martuliak** ...[et al.]; rec. Július Alberty, Karol Fremal, Rastislav Kožiak, Pavol Martuliak ... [et al.]. – 1. vyd. – Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB, 2005 (Banská Bystrica : Trian). – 346 s. – ISBN 80-8083-173-4.

161. Acta Historica Neosoliensia : odborný časopis Katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. – ISSN 1336-9148. – Roč. 9, č. 9 (2006). – 439 s. – [zost. Rastislav Kožiak, Imrich Nagy ; **red. rada** Rastislav Kožiak, Imrich Nagy, Július Alberty, **Pavol Martuliak**, Karol Fremal ... [et al.] ; rec. Július Alberty, Karol Fremal, Pavol Martuliak ... [et al.].

162. Acta Historica Neosoliensia 10/2007 : odborný časopis Katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. – ISSN 1336-9148. – Roč. 10, č. 10 (2007). – [zost. Rastislav Kožiak, Imrich Nagy ; **red. rada** Rastislav Kožiak (predseda), Imrich Nagy, Július Alberty, **Pavol Martuliak** ...[et al.] ; rec. Július Alberty, Karol Fremal, Pavol Martuliak ...[et al.].

163. Acta Historica Neosoliensia : odborný časopis Katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. – ISSN 1336-9148. – Roč. 11, č. 11 (2008). – [zost. Rastislav Kožíak, Imrich Nagy ; **red. rada** Rastislav Kožíak (predseda), Imrich Nagy, Július Alberty, **Pavol Martuliak** ...[et al.] ; rec. Július Alberty, Karol Fremal, Pavol Martuliak ...[et al.].
164. Slováci v Stutthofe : prešiel som bránou smrti / Pavel Úkrop ; **zost. Pavel Martuliak** ; preklad z poľštiny do slovenčiny Ivan Gargulák ; prekl. res. do angl. Anna Schneiderová-Martuliaková ; prekl. res. do nem. Marek Lupták ; [rec. Karol Fremal, Ján Stanislav]. – 2. rozšírené a doplnené vydanie. – Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2011. – 256 s. : fotogr., mp. – Bibliogr. odkazy. Pozn. Res. angl., nem. – ISBN 978-80-970238-7-4 (viaz.).

EXPERTÍZNA, POSUDZOVATELSKÁ A LEKTORSKÁ ČINNOSŤ

- 10 rokov rozvoja okresu Veľký Krtíš / **rec. a red. úpr. Pavol Martuliak**. – Veľký Krtíš : ONV a OV SAK, 1978. – 130 s.
- ⇒ Pozri záznam 153
165. Kolektivizácia a rozvoj socialistického poľnohospodárstva v okrese Rimavská Sobota / zost. Július Bolfík ; autori Ján Gibala, Michal Megela, Ján Adámi ... [et al.] ; [**rec. Pavol Martuliak**]. – 1 vyd. – Martin : Osveta ; Rimavská Sobota : Gemerská vlastivedná spoločnosť, 1984. – 507 s. : obr., tab. – Menný a miestny reg. ; 24 cm.
 166. Veľký Krtíš : história a súčasnosť mesta / zost. Marta Kamasová ; autori Mária Ďurková, Vlasta Štulrajterová, Tibor Ďurdík ... [et al.] ; fotogr. Igor Bartoš ... [et al.] ; kresby Zora Jánošová, Ľubica Prelovská ; orient. plán mesta Pavol Krišpinský ; **posudzovali Pavol Martuliak, Pavel Michal**. – 1. vyd. – Veľký Krtíš : Mestský úrad, 1997 (Banská Bystrica : Koprnt). – 221 s. : fotogr., obr., tab. – Bibliogr. odkazy. Pozn. Res. nem., angl., maď. + 1 voľná príl. – ISBN 80-967814-0-5.

167. Acta Historica Neosoliensia : ročenka Katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici II. / 1999 / zost. a zodp. red. Stanislav Matejkin, Karol Fremal ; vedecký red. Vladimír Varinský ; red. rada Július Alberty (predseda), Milan Myška, Adam Suchoňski, Vladimír Varinský ... [et al.] ; **rec.** Július Alberty, Karol Fremal, **Pavol Martuliak** ... [et al.] – 1. vyd. – Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB, 1999 (Banská Bystrica : Bratia Sabovci). – 221 s. – Bibliogr. odkazy. Pozn. – ISBN 80-8055-344-0.

168. Acta Historica Neosoliensia : ročenka Katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici III. / 2000 / zost. Karol Fremal, Stanislav Matejkin ; vedecký red. Stanislav Matejkin ; redakčná rada Július Alberty, Milan Myška, Adam Suchoňski, Miroslav Daniš, Karol Fremal ... [et al.]. ; **rec.** Július Alberty, Karol Fremal, **Pavol Martuliak** ... [et al.]. – 1. vyd. – Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB, 2000 (Harmanec : Vojenský kartografický ústav). – 208. s. – Bibliogr. odkazy. Pozn. Cudzozajčné res. – ISBN 80-8055-457-9.

169. Baníctvo na Slovensku v rokoch 1854 – 1938 : hospodársky, sociálny a politický vývoj / Jaroslav Mazúrek ; **rec.** **Pavol Martuliak**. – Martin : Jaroslav Mazúrek [vl. nákladom], 2000. – 368 s. : fotogr., tab. – Bibliogr. odkazy. Res. angl. a nem. – ISBN 80-968487-6-3.

Acta Historica Neosoliensia : ročenka Katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici IV. / 2001 / zost. Karol Fremal, Pavol Martuliak, Vladimír Varinský ; red. rada Milan Myška, Adam Suchonski, Miroslav Daniš, Ján Stanislav, Július Alberty, Pavol Martuliak, Karol Fremal ... [et al.] ; **rec.** Július Alberty, Michal Barnovský, Darina Bialeková, Karol Fremal, **Pavol Martuliak** ... [et al.]. – 1. vyd. – Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB, 2001 (Banská Bystrica : Trian). – 187 s. – ISBN 80-8055-568-0.

⇒ Pozri záznam 157

170. Evanjelici v dejinách slovenskej kultúry 3 / Pavel Uhorskai, Július Alberty ; red. rada Pavel Uhorskai (predseda), Július Alberty, Tomáš Gál ... [et al.] ; **lektorovali** Július Filo, **Pavol Martuliak** ; cover design Robert Brož ; prologue Július Alberty ; epilogue Pavel Uhorskai ; zodp. red. Tatiana Zimániová. – 1. vyd. – Liptovský Mikuláš : Transcius, 2002 (Liptovský Mikuláš : Telem, K&M). – 504 s. – ISBN 80-7140-175-7.

Acta Historica Neosoliensia 5./2002 : ročenka katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici / zost. Karol Fremal, Pavol Martuliak, Vladimír Varinský ; red. rada Milan Myška, Július Alberty, Adam Suchonski, Pavol Martuliak ... [et al.] ; **rec.** Michal Barnovský, Július Alberty, **Pavol Martuliak** ... [et al.]. – 1. vyd. – Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB, 2002 (Banská Bystrica : Trian). – 227 s.: tab., grafy. – Bibliogr. odkazy. Pozn. Cudzojazyčné res. – ISBN 80-8055-703-9v.

⇒ Pozri záznam 158

171. Ozdín – monografia obce / Martin Karásek ; [**posúdil Pavol Martuliak**]. – Banská Bystrica : Trian, 2002. – 147 s. : fotogr., grafy, mp., tab. – Bibliogr. odkazy. Res. angl. – ISBN 80-88945-60-7. – Na titulnej strane uvedené miesto vydania Lučenec.

Acta Historica Neosoliensia : ročenka Katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici 6/2003 / zost. Rastislav Kožiak, Imrich Nagy, Vladimír Varinský ; red. rada Július Alberty, Karol Fremal, Pavol Martuliak ... [et al.] ; **rec.** Július Alberty, Vincent Múcska, Karol Fremal, **Pavol Martuliak** ... [et al.] – 1. vyd. – Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB, 2003 (Banská Bystrica : Trian). – 230 s.: obr., tab. – Bibliogr. odkazy. Pozn. Res. angl., nem. – Príspevky aj v češtine a poľštine. – ISBN 80-88945-74-7.

⇒ Pozri záznam 159

Acta Historica Neosoliensia : ročenka Katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici VII. / 2004 / zost. Rastislav Kožiak, Imrich Nagy ; red. rada Július Alber-

ty, Karol Fremal, Pavol Martuliak ...[et al.] ; **rec.** Július Alberty, Karol Fremal, **Pavol Martuliak** ... [et al.]. – 1. vyd. – Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB, 2004 (Banská Bystrica : Trian). – S. 253 s. – ISBN 80-8083-035-5.

⇒ Pozri záznam 160

Z palety rodákov a dejateľov stredného Považia : osobnosti, významní a zaujímaví ľudia okresov Považská Bystrica, Púchov a Ilava v roku 2003/2004 / Gejza Sádecký ; reg. hesiel Viera Bošková ; [rec. a red. úpr. **Pavol Martuliak**]. – Dohňany-Zbora : Ametyst, 2004. – 108 s. – ISBN 80-89031-22-6.

⇒ Pozri záznam 161

Acta Historica Neosoliensia : ročenka Katedry histórie Fakulty humanitných vied

Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici 8 / 2005 / zost. Rastislav Kožiak, Imrich Nagy ; red. rada Rastislav Kožiak (predseda), Imrich Nagy, Július Alberty, Pavol Martuliak ...[et al.] ; **rec.** Július Alberty, Karol Fremal, Rastislav Kožiak, **Pavol Martuliak** ... [et al.]. – 1. vyd. – Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB, 2005 (Banská Bystrica : Trian). – 346 s. – ISBN 80-8083-173-4.

⇒ Pozri záznam 162

172. Naše korene I. : archeologické nálezy na území okresu Veľký Krtíš. – [Dokumentárno-náučný film] / Pavel Antolov, Róbert Tóth ; **odborne posúdil Pavol Martuliak**. – Veľký Krtíš : RobArt, 2006.

173. Krajina a história obce Veľké Straciny / Pavel Hronček ; ilustr. Zuzana Murgašová ; **rec. Pavol Martuliak**. – Banská Bystrica : Ústav vedy a výskumu UMB, 2006. – 173, [1] s. : faksim., fotogr., ilustr., mp., tab., erby. – Bibliogr. odkazy. Res. angl. – ISBN 80-8083-346-X.

174. Týždeň vedy : zborník / ed. M. Dobrík, R. Kazanský, P. Mičko, D. Hoscheková ; **rec. Pavol Martuliak**, Jaromír Krško, Pavel Michal, Peter Sabo. – ISSN 978-8003-439-5. – Banská Bystrica : Ústav vedy a výskumu Univerzity Mateja Bela, 2005. – 222 s.

Acta Historica Neosoliensia : odborný časopis Katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. – ISSN 1336-9148. – Roč. 9, č. 9 (2006). – 439 s. – [zost. Rastislav Kožiak, Imrich Nagy ; red. rada Rastislav Kožiak, Imrich Nagy, Július Alberty, Pavol Martuliak, Karol Fremal ... [et al.] ; **rec.** Július Alberty, Karol Fremal, **Pavol Martuliak** ... [et al.].

⇒ Pozri záznam 163

175. Naše korene I. : archeologické nálezy na území okresu Veľký Krtíš / Pavel Antolov, Róbert Tóth ; **rec. Pavol Martuliak**. – Veľký Krtíš : RobArt., 2006. – Dokumentárno-náučný film.

Acta Historica Neosoliensia 10/2007 : odborný časopis Katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. – ISSN 1336-9148. – Roč. 10, č. 10 (2007). – [zost. Rastislav Kožiak, Imrich Nagy ; red. rada Rastislav Kožiak (predseda), Imrich Nagy, Július Alberty, Pavol Martuliak ... [et al.] ; **rec.** Július Alberty, Karol Fremal, **Pavol Martuliak** ... [et al.].

⇒ Pozri záznam 164

176. Slovenská republika 1939 – 1945 očami mladých historikov V : (Slovenská republika medzi Povstaním a zánikom 1944 –1945) / eds. Michal Šmigel', Peter Mičko, Marek Syný ; **rec.** Karol Fremal, Július Alberty, **Pavol Martuliak**, Ján Stanislav ; jazykové korektúry Peter Mičko, Jana Šišjaková. – Banská Bystrica : Ústav vedy a výskumu UMB ; Katedra histórie FHV UMB ; Štátna vedecká knižnica, 2007 (Zvolen : Bratia Sabovci). – 356 [2] s. : obr., tab. ; 21 cm. – Bibliogr. odkazy. Pozn. Res. angl. – Stručná bibliografia autorov príspevkov na s. 349 – 356. – ISBN 80-8083-341-9.

Acta Historica Neosoliensia : odborný časopis Katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. – ISSN 1336-9148. – Roč. 11, č. 11 (2008). – [Zost. Rastislav Kožiak, Imrich Nagy ; red. rada Rastislav Kožiak (predseda), Imrich Nagy, Július Alberty, Pavol Martuliak ... [et al.] ; **rec.** Július Alberty, Karol Fremal, **Pavol Martuliak** ... [et al.].

⇒ Pozri záznam 165

177. Radvaň : monografia mestečka / Vladimír Sklenka, Marcel Pecník ... [et al.] ; **rec.** Karol Fremal, Klára Kubičková, Július Alberty, **Pavol Martuliak**, ... [et al.] – Banská Bystrica : Centrum pre rozvoj cestovného ruchu, 2008. – 300 s. – ISBN 978-80-970078-0-5.

178. Mladá veda 2009. Historické vedy, filozofia a etika : zborník vedeckých štúdií doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici / ved. red. Kristína Krnová ; zost. Eva Homolová, Rastislav Kožiak, Denisa Víťazková ...[et al.] ; **rec.** František Briška, Pavol Fobel, Daniela Fobelová, Karol Fremal, **Pavol Martuliak** ...[et al.] ; tech. red. a graf. návrh obálky Ingrid Balážová. – Banská Bystrica : FHV UMB, 2009 (Zvolen : Bratia Sabovci). – 170 s. – ISBN 978-80-8083-860-7.

179. Hospodárska politika slovenského štátu / Peter Mičko ; **rec.** Ľudovít Hallon, **Pavol Martuliak**, Martin Pekár ; summary J. Lepiš. – 1. vyd. – Krakov : Spolok Slovákov v Poľsku, 2010. – 304 s. – ISBN 978-83-7490-351-6.

180. Kapitoly z dejín pošty na Slovensku / Štefan Kollár ; **rec.** **Pavol Martuliak**, Mária Rostašová ; jaz. red. Ľubica Štubňová. – Banská Bystrica : Fakulta humanitných vied UMB, 2011. – 90 s. – ISBN 978-80-8083-921-5.

181. Spomienky Hronsečanov na protifašistický odboj, SNP a oslobodenie / Ondrej Bohuš ...[et al.] ; **rec.** **Pavol Martuliak**, Milan Gajdoš. – Banská Bystrica : Klub priateľov Múzea SNP, 2011. – 119 s. : il., portr. – Obr. príl. – ISBN 978-80-89514-01-4.

182. 16. storočie v zrkadle knižnej kultúry : zborník príspevkov / zost. Mária Bôbová, Blanka Snopková ; **rec.** Július Alberty, **Pavol Martuliak**. – Banská Bystrica : Štátna vedecká knižnica, 2012. – 265 s. – ISBN 978-80-893-88-48-6.

183. Slovensko v roku 1941 : politika – armáda – spoločnosť / Marek Syrný ...[et al.] ; [**rec.** Karol Fremal, **Pavol Martuliak**]. – Banská

Bystrica : Múzeum Slovenského národného povstania, 2012 (Turany : Tlačiareň P+M). – 251 s. : fotogr., obr., tab. – Bibliogr. odkazy. Pozn. Reg. – ISBN 978-80-89514-07-6.

184. Peňažná reforma v Československu v roku 1953 : príbeh ľudí a peňazí / M. Pecník, Tomáš Novanský ; **lektoroval Pavol Martuliak**. – Banská Bystrica : Agentúra MP, 2013. – 115 s. – ISBN 978-80-971433-98.
185. V turbulentnom tridsaťročí : kapitoly z dejín Slovenska v rokoch 1918 – 1948. Venované 70. narodeninám prof. PhDr. Karola Fremala, CSc. / Peter Mičko, Michal Šmigel', Marek Syrný ... [et al.] ; **rec. Pavol Martuliak**, Pavol Parenička. – Krakov : Spolok Slovákov v Poľsku, 2013. – 440 s. – ISBN 978-83-7490-659-3.
186. Slovensko v roku 1942 : politika – armáda – spoločnosť / Marián Uhrin ... [et al.] ; **rec. František Cséfalvay, Pavol Martuliak** ; jazyk. úpr. M. Kmeť. – Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2013. – 229 s. – ISBN 978-80-89514-24-3.
187. Historiografia dolnozemských Slovákov v prvej polovici 20. storočia / Miroslav Kmeť ; **rec. Pavol Martuliak**, Ladislav Lenovský, Anna Kováčová. – Krakov : Spolok Slovákov v Poľsku, 2013. – 215 s. – ISBN 978-83-7490-679-1.
188. Slovenské národné povstanie – Slovensko a Európa v roku 1944 / Marek Syrný ... [et al.] ; **rec. Miloslav Čaplovič, Martin Jarinkovič, Vojtech Korim, Pavol Martuliak**. – Banská Bystrica : Múzeum Slovenského národného povstania, 2014. – 750 s. – ISBN 978-80-89514-30-4.

PRÁCE ZVEREJNENÉ NA INTERNETE

189. Dejiny Slovenska – stručný prehľad histórie do roku 1939 / **Pavol Martuliak**. – Banská Bystrica, 1998. – Prostredníctvom Rektorátu UMB v Banskej Bystrici v slovenčine a v cudzojazyčnom preklade zverejnené na internete.

190. Baníctvo a banské mestá na Slovensku / **Pavol Martuliak**. – Banská Bystrica, 1999.
– Prostredníctvom Rektorátu UMB v Banskej Bystrici v slovenčine i v cudzojazyčnom preklade zverejnené na internete.
191. Stručná história Cirkevného zboru ECAV v Banskej Bystrici / **Pavol Martuliak**. – Banská Bystrica, 2007. – Prostredníctvom Farského úradu Zboru ECAV v B. Bystrici v slovenčine i v cudzojazyčnom preklade zverejnené na: www.ecavbb.sk/dejiny.php

PUBLICISTICKÉ ČLÁNKY V NOVINÁCH A ČASOPISOCH

192. Uplynulo 27 rokov od uzavretia československo-sovietskej zmluvy / **Pavol Martuliak**. – In: Smer. – Roč. 22, č. 294 (12. 12. 1970), s. 1 a 3.
193. Nad polstoročím vzniku Proletárky / **Pavol Martuliak**. – In: Smer. – Roč. 24, č. 270 (16. 11. 1972), s. 1 a 4.
194. K 65. výročiu založenia prvého sociálnodemokratického časopisu v Lučenci / **Pavol Martuliak**. – In: Smer. – Roč. 25, č. 63 (15. 3. 1973), s. 3.
195. Bolo treba znásobiť sily : vytváranie robotnícko-roľníckeho zväzku na Slovensku za prvej ČSR / **Pavol Martuliak**. – In: Smer. – Roč. 28, č. 101 (29. 4. 1976), s. 1 – 2.
196. Úsilie o získanie spojenca / **Pavol Martuliak**. – Pokračovanie článku „Bolo treba znásobiť sily“. – In: Smer. – Roč. 28, č. 105 (4. 5. 1976), s. 1 – 2.
197. K 450. výročiu baníckeho povstania v Banskej Bystrici / **Pavol Martuliak**. – In: Smer. – Roč. 28, č. 183 (3. 8. 1976), s. 2.
198. Príkladný historik / **Pavol Martuliak**. – In: Smer. – Roč. 30, č. 58 (9. 3. 1978), s. 3.

199. Polstoročie od VI. kongresu Kominterny / **Pavol Martuliak**. – In: Smer. – Roč. 30, č. 169 (20. 7. 1978), s. 4.
200. Vznik Česko – Slovenskej republiky / **Pavol Martuliak**. – In: Smer. – Roč. 30, č. 179 (1. 8. 1978), s. 3.
201. Spoločnou cestou : robotnícko-roľnícky zväzok v prvej ČSR / **Pavol Martuliak**. – In: Smer. – Roč. 30, č. 216 (13. 9. 1978), s. 5.
202. Pohľad späť : čo prvá republika priniesla, čo zostala dlžná / **Pavol Martuliak**. – In: Práca. – Roč. 33, č. 251 (24. 10. 1978), s. 1 a 5.
203. Príčiny zániku buržoáznej ČSR a poučenie z Mníchova / **Pavol Martuliak**. – In: Smer. – Roč. 30, č. 252 (25. 10. 1978), s. 4.
204. Nad 65. výročím zavraždenia R. Luxemburgovej a K. Liebknechta / **Pavol Martuliak**. – In: Smer. – Roč. 31, č. 12 (15. 1. 1979), s. 3.
205. Historický odkaz dnešku / **P. Martuliak**. – In: Práca. – Roč. 34, č. 40 (16. 2. 1979), s. 4.
206. Polstoročie prelomu / **Pavol Martuliak**. – In: Smer. – Roč. 31, č. 41 (17. 2. 1979), s. 1 – 2.
207. Kontinuita s budúcnosťou / **P. Martuliak**. – In: Práca. – Roč. 34, 4. 139 (15. 6. 1979), s. 4.
208. Dejiny socialistického poľnohospodárstva : roľnícka politika KSČ v období výstavby socializmu na Slovensku / **Pavol Martuliak** ; Samuel Cambel, Vasil Skrip, Augustín Vanko. – In: Nové slovo. – Roč. 21, č. 25 (21. 6. 1979), s. 15.
209. Slovenské národné povstanie – začiatok národnej a demokratickej revolúcie / **Pavol Martuliak**. – In: Smer. – Roč. 31, č. 164 (14. 7. 1979), s. 4.

210. Prijat' myšlienky komunistov : z udalostí pred 35 rokmi / **Pavol Martuliak**, [Karol Fremal]. – Spojenie odbojových zložiek na Slovensku na platforme komunistov.
In: Práca. – Roč. XXXIV, č. 178 (31. 7. 1979), s. 2.
211. Z udalostí pred 35 rokmi / **Pavol Martuliak**. – In: Práca. – Roč. 34, č. 178 (31. 7. 1979), s. 2.
212. Prípravy Povstania : z udalostí pred 35 rokmi / (pm) [= **Pavol Martuliak**], [Karol Fremal]. – In: Práca. – Roč. XXXIV, č. 184 (7. 8. 1979), s. 2.
213. Na pomoc slovenskému ľudu : z udalostí pred 35 rokmi / **Pavol Martuliak**, [Karol Fremal]. – Pomoc ZSSR Povstaniu. – In: Práca. – Roč. XXXIV, č. 191 (15. 8. 1979), s. 2.
214. Horúce leto 1944 : z udalostí pred 35 rokmi / (pm) [= **Pavol Martuliak**], [Karol Fremal]. – Pôsobenie partizánskych jednotiek na strednom a východnom Slovensku.
In: Práca. – Roč. XXXIV, č. 196 (21. 8. 1979), s. 4.
215. Slobodne zaviala zástava : z udalostí pred 35 rokmi / (pm) [= **Pavol Martuliak**], [Karol Fremal]. – Vojenské a politické udalosti v druhej polovici augusta 1944 na strednom Slovensku. – In: Práca. – Roč. XXXIV, č. 197 (22. 8. 1979), s. 2.
216. K pokrokovej histórii / **Pavol Martuliak**. – In: Nové slovo. – Roč. 21, č. 34 (23. 8. 1979), s. 20.
217. SNR vedúcim orgánom : z udalostí pred 35 rokmi / (pm) [= **Pavol Martuliak**], [Karol Fremal]. – Šmidkeho misia v Moskve. Rokovanie s predstaviteľmi moskovského vedenia KSČ – 23.8.1944. – In: Práca. – Roč. XXXIV, č. 198 (23. 8. 1979), s. 2.
218. Stredisko odboja : z udalostí pred 35 rokmi / (pm) [= **Pavol Martuliak**], [Karol Fremal]. – Zriadenie štábu a strediska partizánskych a antifašistických síl v Turci v Sklabini 24. 8. 1944. – In: Práca. – Roč. XXXIV, č. 199 (24. 8. 1979), s. 2.

219. Ľudová partizánska vojna : z udalostí pred 35 rokmi / (pm) [= **Pavol Martuliak**], [Karol Fremal]. – Obsadenie Martina partizánmi a vojakmi miestnej posádky – 23. 8. 1944; zastavenie výroby v prospech fašistického Nemecka v Podbrezovej, Hronci a Piesku 26. 8. 1944; pripojenie sa Liptova k povstaleckému Turcu a Horehroniu 27.8.1944. – In: Práca. – Roč. XXXIV, č. 200 (25. 8. 1979), s. 2.
220. Boj o Slovensko : z udalostí pred 35 rokmi / (pm) [= **Pavol Martuliak**], [Karol Fremal]. – Zničenie nemeckej vojenskej misie na nádvorí martinských kasární slovenskými vojakmi 28.8.1944. V tento deň padlo definitívne rozhodnutie o príchode fašistických okupačných vojsk na Slovensko. – In: Práca. – Roč. XXXIV, č. 202 (28. 8. 1979), s. 2.
221. Obrana slobody : z udalostí pred 35 rokmi / (pm) [= **Pavol Martuliak**], [Karol Fremal]. – Príchod fašistických okupačných vojsk na Slovensko 29. 8. 1944.
In: Práca. – Roč. XXXIV, č. 203 (29. 8. 1979), s. 2.
222. Ostrov slobody : z udalostí pred 35 rokmi / (pm) [= **Pavol Martuliak**], [Karol Fremal]. – Prevzatie výkonnej moci RNV vo Zvolene 29.8.1944; V noci z 29. na 30. 8.1944 vstup partizánskych oddielov z brigády Jegorova, Jánošík a kpt. J. Nálepku do B. Bystrice; Banská Bystrica – politické, vojenské a partizánske centrum SNP; Prvé vysielanie Slobodného slovenského vysielача 30. 8. 1944 o 11.00 hod. – In: Práca. – Roč. XXXIV, č. 204 (30. 8. 1979), s. 2.
223. Dve obranné oblasti : z udalostí pred 35 rokmi / (pm) [= **Pavol Martuliak**], [Karol Fremal]. – Zriadenie Veliteľstva Československej armády na Slovensku v Banskej Bystrici. Riadilo boje od 31. augusta až do konca októbra 1944. – In: Práca. – Roč. XXXIV, č. 205 (31. 8. 1979), s. 2.
224. KSČ – vedúca sila Povstania : z udalostí pred 35 rokmi / (pm) [= **Pavol Martuliak**], [Karol Fremal]. – Konštituovanie SNR ako vrcholného orgánu zákonodarnej, výkonnej a vládnej moci na ustano-

vujúcom zasadnutí v B. Bystrici dňa 1.9.1944. – In: Práca. – Roč. XXXIV, č. 207 (3. 9. 1979), s. 2.

225. Z prvých bojov na frontoch SNP : z udalostí pred 35 rokmi / (pm) [= **Pavol Martuliak**], [Karol Fremal]. – Päť hlavných útočných smerov zo strany fašisticých okupačných vojsk proti slobodnému povstaleckému územiu začiatkom septembra 1944. – In: Práca. – Roč. XXXIV, č. 208 (4. 9. 1979), s. 2.
226. Sovietska vojenská pomoc SNP : z udalostí pred 35 rokmi / (pm) [= **Pavol Martuliak**], [Karol Fremal]. – In: Práca. – Roč. XXXIV, č. 209 (5. 9. 1979), s. 2.
227. Stabilizácia a úspechy povstaleckej obrany : z udalostí pred 35 rokmi / (pm) [= **Pavol Martuliak**], [Karol Fremal]. – Výsledky bojov fašistických okupačných vojsk a povstalcov v dňoch od 31. augusta do 7. septembra 1944. – In: Práca. – Roč. XXXIV, č. 210 (6. 9. 1979), s. 2.
228. Začiatok Karpatsko-duklianskej operácie : z udalostí pred 35 rokmi / (pm) [= **Pavol Martuliak**], [Karol Fremal]. – In: Práca. – Roč. XXXIV, č. 211 (7. 9. 1979), s. 2.
229. Živé tradície povstaleckej tlače : z udalostí pred 35 rokmi / (pm) [= **Pavol Martuliak**], [Karol Fremal]. – Dôležitá úloha povstaleckej tlače v politickovýchovnej a agitačno- propagačnej i uvedomovacej činnosti protifašistického odboja. – In: Práca. – Roč. XXXIV, č. 212 (8. 9. 1979), s. 2.
230. Výmena veliaceho generála : z udalostí pred 35 rokmi / (pm) [= **Pavol Martuliak**], [Karol Fremal]. – Výmena generála SS G. Bergera určeného pre boj s povstalcami za generála SS H. Höffleho [Höffleho] (14. septembra 1944). V dňoch 12.-16. septembra boli rozpútané ťažké boje v Sučanoch, Turčianskej Štiavničke, Hubovej, Kraľovanoch na Brestovej a pred Dolným Kubínom. – In: Práca. – Roč. XXXIV, č. 217 (14. 9. 1979), s. 2.

231. Účasť českých vlastencov v SNP : z udalostí pred 35 rokmi / (pm) [= **Pavol Martuliak**], [Karol Fremal]. – In: Práca. – Roč. XXXIV, č. 220 (18. 9. 1979), s. 2.
232. Na zemi i vo vzduchu : z udalostí pred 35 rokmi / (pm) [= **Pavol Martuliak**], [Karol Fremal]. – 1. čs. stíhací pluk v SNP. – In: Práca. – Roč. XXXIV, č. 221 (19. 9. 1979), s. 5.
233. Hlavný štáb partizánskych oddielov : z udalostí pred 35 rokmi / (pm) [= **Pavol Martuliak**], [Karol Fremal]. – Činnosť HŠPO. – In: Práca. – Roč. XXXIV, č. 222 (20. 9. 1979), s. 5.
234. Boje na frontoch povstania : z udalostí pred 35 rokmi / (pm) [= **Pavol Martuliak**], [Karol Fremal]. – Povstalecké boje v druhej polovici septembra 1944. – In: Práca. – Roč. XXXIV, č. 233 (3. 10. 1979), s. 2.
235. Národná a demokratická revolúcia pokračuje oslobodzovaním nášho územia Sovietskou armádou / **Pavol Martuliak**. – In: Smer. – Roč. 31, č. 300 (20. 12. 1979), s. 3.
236. Strana v boji za ochranu demokracie a republiky proti fašizmu / **Pavol Martuliak**. – In: Smer. – Roč. 33, č. 48 (26. 2. 1981), s. 4.
237. KSČ a Mníchov / **P. Martuliak**. – In: Smer. – Roč. 33, č. 58 (10. 3. 1981), s. 4.
238. Komunistická strana na čele boja našich národov proti fašizmu / **P. Martuliak**. – In: Smer. – Roč. 33, č. 65 (18. 3. 1981), s. 4.
239. Etapa socialistickej industrializácie a stredné Slovensko / **Pavel Martuliak**. – In: Smer. – Roč. 33, č. 105 (6. 5. 1981), s. 5.
240. Socialistické združstevňovanie / **Pavol Martuliak**. – In: Smer. – Roč. 33, č. 12 (14. 5. 1981), s. 4.

241. Zrod organizovaného boja : k 80. výročiu vzniku sociálnodemokratickej organizácie a víťazného štrajku robotníctva v Lučenci / **Pavol Martuliak**. – In: Smer. – Roč. 34, č. 34 (10. 2. 1982), s. 5.
242. Odkaz stále aktuálny / **Pavol Martuliak**. – In: Smer. – Roč. 34, č. 14 (18. 1. 1982), s. 2.
243. K 80. výročiu vzniku sociálnodemokratickej organizácie a víťazného štrajku v Lučenci / **Pavol Martuliak**. – In: Smer. – Roč. 34, č. 34 (10. 2. 1982), s. 5.
244. Agrárna politika KSS v rokoch 1945 – 1948 / **P. Martuliak**. – In: Smer. – Roč. 35, č. 33 (9. 2. 1983), s. 4.
245. Slovenský Novohrad pri zrode Česko – Slovenskej republiky / **Pavol Martuliak**. – In: Ipeľ. – Roč. 11, č. 43 (25. 10. 1988), s. 2.
246. Slovenský Novohrad pri zrode Česko – Slovenskej republiky / **Pavol Martuliak**. – Pokračovanie. – In: Ipeľ. – Roč. 11, č. 44 (1. 11. 1988), s. 1 – 2.
247. Slovenský Novohrad pri zrode Česko – Slovenskej republiky / **Pavol Martuliak**. – Pokračovanie. – In: Ipeľ. – Roč. 11, č. 45 (8. 11. 1988), s. 2.
248. Slovenský Novohrad pri zrode Česko – Slovenskej republiky / **Pavol Martuliak**. – Dokončenie. – In: Ipeľ. – Roč. 11, č. 46 (15. 11. 1988), s. 2.
249. Stránky z histórie : z dejín robnícko-roľníckeho zväzku / **Pavol Martuliak**. – In: Smer. – Roč. 41, č. 68 (22. 3. 1989), s. 5.
250. Nad základným kameňom našich JRD : k 40. výročiu prijatia zákona o JRD / **Pavol Martuliak**. – In: Smer. – Roč. 41, č. 68 (22. 3. 1989), s. 7.

251. Pôda v zrkadle reforiem / **Pavol Martuliak**. – In: Roľnícke noviny. – Roč. 47, č. 60 (11. 3. 1992), s. 6 a 7.
252. Pôda v zrkadle reforiem 3 / **Pavol Martuliak**. – In: Roľnícke noviny. – Roč. 47, č. 66 (18. 3. 1992), s. 7.
253. Pôda v zrkadle reforiem 4 / **Pavol Martuliak**. – In: Roľnícke noviny. – Roč. 47, č. 72 (25. 3. 1992), s. 6.
254. Pôda v zrkadle reforiem 5 / **Pavol Martuliak**. – In: Roľnícke noviny. – Roč. 47, č. 78 (1. 4. 1992), s. 8.
255. Pôda v zrkadle reforiem 6 / **Pavol Martuliak**. – In: Roľnícke noviny. – Roč. 47, č. 101 (29. 4. 1992), s. 9.
256. Pôda v zrkadle reforiem 7 / **Pavol Martuliak**. – In: Roľnícke noviny. – Roč. 47, č. 129 (3. 6. 1992), s. 8.
257. Pôda v zrkadle reforiem 8 / **Pavol Martuliak**. – In: Roľnícke noviny. – Roč. 47, č. 129 (3. 6. 1992), s. 9.
258. Pôda v zrkadle reforiem 9 / **Pavol Martuliak**. – Tab. – In: Roľnícke noviny. – Roč. 47, č. 135 (10. 6. 1992), s. 9.
259. Dvestoročnica "nestora" družstevníctva, Samuela Jurkoviča / **Pavol Martuliak**. – Fotogr. – In: Národný kalendár 1996. – Martin : Matica slovenská, 1995. – S. 87 – 89.
260. Nestor družstevníctva : pripomíname si dvesté výročie narodenia Samuela Jurkoviča / **Pavol Martuliak**. – Fotogr., obr. – In: Slovenská republika. – Roč. 3, č. 7/39 (1996). – [Príl.] : Víkend, s. 16.
261. Bohatý roľník, bohatá krajina / **Pavol Martuliak**. – In: Farmár : týždenník pre slovenský vidiek. – Roč. 3, č. 5 (2010), s. 16 – 19.

ROZHLASOVÉ A TELEVÍZNE RELÁCIE

262. Rozhlasová relácia Dobré ráno: Historický kalendár / **Pavol Martuliak**. – Československý rozhlas, štúdio Banská Bystrica. – V rokoch 1972 – 1976 pravidelná štvrtková rubrika.
263. Rozhlasová relácia: Slovensko a Slováci pred 1. svetovou vojnou a počas vojny / **Pavol Martuliak**. – Rádio Lumen, Banská Bystrica. – 7. 1. 1999.
264. Rozhlasová relácia: Slováci a česko-slovenský zahraničný odboj počas 1. svetovej vojny / **Pavol Martuliak**. – Rádio Lumen, Banská Bystrica. – 14. 1. 1999.
265. Rozhlasová relácia: Rok 1918 a vstup Slovenska do novej ČSR / **Pavol Martuliak**. – Rádio Lumen, Banská Bystrica. – 21. 1. 1999.
266. Rozhlasová relácia: Prvé roky Slovenska v československom štáte / **Pavol Martuliak**. – Rádio Lumen, Banská Bystrica. – 28. 1. 1999.
267. Rozhlasová relácia: Vnútropolitický vývoj a charakter 1. ČSR / **Pavol Martuliak**. – Rádio Lumen, Banská Bystrica. – 4. 2. 1999.
268. Rozhlasová relácia: Hospodárske postavenie Slovenska v prvej ČSR / **Pavol Martuliak**. – Rádio Lumen, Banská Bystrica. – 11. 2. 1999.
269. Rozhlasová relácia: Riešenie národnostnej otázky : cesta k rozpadu ČSR / **Pavol Martuliak**. – Rádio Lumen, Banská Bystrica. – 18. 2. 1999.
270. Rozhlasová relácia: Spolužitie Čechov a Slovákov v spoločnom štáte v dvadsiatom storočí / **Pavol Martuliak**. – Rádio Lumen, Banská Bystrica. – 18. 2. 1999.
271. Rozhlasová relácia: Spolužitie Čechov a Slovákov v spoločnom štáte v dvadsiatom storočí / **Pavol Martuliak**. – Rozhlasová stanica Českej republiky – rádio Proglas, Brno. – 18. 2. 1999.

BIOGRAFICKÉ HESLÁ, ČLÁNKY A ZMIENKY

O ŽIVOTE A DIELE PROF. PAVLA MARTULIAKA

272. Pamätnica Pedagogickej fakulty Banská Bystrica 1954 – 1979 / red. rada Ján Findra, Karol Fremal, Zdenko Kasáč ... [et al.] ; úvodné slovo Ján Matejčík ; prebal a väzba Milan Fabian ; fotogr. Lukáš Bošela, Otto Vojtaššák. – 1. vyd. – Martin : Osveta ; Banská Bystrica : Pedagogická fakulta, 1979 (Banská Bystrica : Tlačiarne SNP). – 160 s. + Obr. príl. – [Zmienka o prof. **P. Martuliakovi** na s. 95].
273. Historiografia na Slovensku 1989 : výberová bibliografia / zost. A. Sedliaková. – In: Historický časopis. – Roč. 39, č. 4 – 5 (1991), s. 548 – 567. – [Na s. 561 – 562 je uvedený záznam diela **P. Martuliaka**: K niektorým otázkam roľníckej politiky KSČ v období výstavby socializmu v Novohrade].
274. An International Directory of Business Historians / David, J. Jeremy. – Manchester : Manchester Metropolitan University, 1994. – S. 168. – ISBN 1- 8527-8-920-4. – [Zmienka o prácach **P. Martuliaka**: *Vývoj poľnohospodárstva na Slovensku v dvadsiatych rokoch ; Zvláštnosti I. pozemkovej reformy na Slovensku a Roľnícke družstevníctvo na Slovensku v období I. ČSR*].
275. Pamätnica vysokého školstva v Banskej Bystrici 1954 – 1994 / predslov Otto Tomeček ; red. rada Otto Tomeček, Ján Krajčo, Karol Fremal ... [et al.]. – Banská Bystrica : UMB, 1994. – S. 5 – 11. – ISBN 80-85162-71-7. – [Zmienka o prof. **P. Martuliakovi**, na strane 57 – uvedený ako člen Katedry histórie a etnológie].
276. Fakulta humanitných a prírodných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici : Katedra histórie a etnológie. – [Na str. 57 personálne zloženie katedry. Stručné profily pracovníkov vrátane **P. Martuliaka**]. – In. Pamätnica vysokého školstva v Banskej Bystrici 1954 – 1994 / zodp. red. Karol Fremal ; red. rada Otto Tomeček, Ján Krajčo, Karol Fremal, Pavol Hanzel, Ján Kolenička, Milota Vetráková, René Baďura, Vladimír Patráš, Mariana Stejskalová, Miloš Štilla; výtvarné riešenie René Baďura ; fotogr. Michal Vojtek. – Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, 1994 (Banská Bystrica : Tlačiarne SNP). – 160 s. + Obr. príl. – [Zmienka o prof. **P. Martuliakovi** na s. 57].

trica : Pedagogická spoločnosť Jána Amosa Komenského). – S. 56 – 57. – ISBN 80-85162-71-7.

277. Historiografia na Slovensku 1993 : výberová bibliografia / zost. Alžbeta Sedliaková. – [Na s. 794 záznam diela **P. Martuliaka**: Miesto Gemera – Molohont pri zrode slovenského roľníckeho družstevníctva]. – In: Historický časopis. – ISSN 0018-2575. – Roč. 43, č. 4 (1995), s. 774 – 814.
278. Pavol Martuliak: Stopäťdesiat rokov slovenského družstevníctva 1845 – 1995 / Viliam Apfel. – [**Recenzia knihy P. Martuliaka**]. – In: Slovenská republika. – Roč. 2, č. 38 (15. 2. 1995), s. 5.
279. Tradiční setkání / G. Novotný. – In: Hospodářské dějiny – ekonomická historie. – Roč. 21, 1995, s. 185. – [Zmienka].
280. Historiografia na Slovensku 1994 : výberová bibliografia / zost. Alžbeta Sedliaková. – [Bibliografické záznamy prác **P. Martuliaka** na s. 763]. – In: Historický časopis. – ISSN 0018-2575. – Roč. 44, č. 4 (1996), s. 741 – 779.
281. Martuliak. P.: Stopäťdesiat rokov slovenského družstevníctva / Viera Verdonová. – [**Recenzia knihy P. Martuliaka**]. – In: Slovenská archivistika. – ISSN 0231-6722. – Roč. 31, č. 1 (1996), s. 94 – 96.
282. Autori zborníka. – [Na s. 167 zmienka o **P. Martuliakovi**]. – In: Acta Universitatis Matthiae Belii. Zborník Fakulty humanitných vied UMB : spoločenskovedná sekcia č. 1 / zost. Daniela Fobelová, Libuša Gajdošová, Alexandra Bitušíková ; ved. red. Karol Fremal ; rec. Juraj Kučírek, Ján Stanislav, Ján Žilák ... [et al.]. ; jazyk. úpr. Vladimír Patráš. – 1. vyd. – Banská Bystrica : Fakulty humanitných vied UMB, 1997 (Banská Bystrica : Trian). – S. 168, [1] s. – ISBN 80-8055-079-4.
283. Historiografia na Slovensku 1995 : výberová bibliografia / zost. Alžbeta Sedliaková. – [Bibliografické záznamy prác **P. Martuliaka**

- na s. 729]. – In: Historický časopis. – ISSN 0018-2575. – Roč. 45, č. 4 (1997), s. 718 – 761.
284. Slovacika v edicih na území České republiky / V. Horčáková. – In: Česko- slovenská historická ročenka 96. – Brno, 1996, s. 292. – [Ohlas na práci **P. Martuliaka: Roľnícke družstevníctvo v období I. Slovenskej republiky**].
285. Historiografia na Slovensku 1996 : výberová bibliografia / zost. Alžbeta Sedliaková. – [Bibliografické záznamy prác **P. Martuliaka** na s. 747]. – In: Historický časopis. – ISSN 0018-2575. – Roč. 46, č. 4 (1998), s. 713 – 762.
286. Historiografia na Slovensku 1998 : výberová bibliografia / zost. Alžbeta Sedliaková. – [Na s. 733 bibliografický záznam práce **P. Martuliaka**]. – In: Historický časopis. – ISSN 0018-2575. – Roč. 48, č. 4 (2000), s. 713 – 762.
287. Má chronologické osnovanie učiva zmysel? / B. Synek. – [Ohlas na publikáciu **P. Martuliaka: Od praveku k novoveku. I. diel. Dejepis pre stredné odborné školy a stredné odborné učilištia. Bratislava : Orbis Pictus Istropolitana, 1997**]. – In: Učiteľské noviny. – Č. 38 (2000), s. 7.
288. Alberty, Július – Martuliak, Pavol : Banská Bystrica v znamení kalicha. Banská Bystrica : Trian. 2001, 188 s. ISBN 80 – 88945 – 43 – 7 / Peter Mičko, Karol Dvořák, Karel. – In: Evanjelický posol spod Tatier. – Roč. 91, (15.11. 2001), s. 7. – [Recenzia knihy *Banská Bystrica v znamení kalicha*].
289. Kto je kto v Novohrade 1999 – 2000 / František Mihály. – Praha : Ipeľ, 2001. – S. 117. – ISBN 80-901767-5-5. – [Na s. 117 **biografické heslo P. Martuliaka**].
290. Kto vie dopredu určiť, čo bude prakticky využiteľné? / S. Staviarsky. – [Ohlas na publikáciu **P. Martuliaka – Od praveku k novoveku. I. diel. Dejepis pre stredné odborné školy a stredné odborné uč-**

lištia. Bratislava : Orbis Pictus Istropolitana, 1997]. – In: Učiteľské noviny. – Č. 1 (2001), s. 4.

291. V znamení kalicha / Slavomíra Očenášová - Štrbová. – In: Evanjelický posol spod Tatier. – Roč. 91, č. 43 – 44 (1. 11. 2001), s. 28. – [Recenzia knihy *Banská Bystrica v znamení kalicha*].
292. Aktuálne problémy slovenskej historiografie po novembri 1989 : (kontroverzie z pohľadu ľudáckej emigrácie) / Vladimír Varinský. – [Na s. 35 zmienka o učebnici dejepisu pre stredné školy a učilištia kolektívu autorov: **P. Martuliak**, K. Fremal, V. Chromeková, V. Varinský, S. Matejkin]. – In: Historický časopis. – ISSN 0018-2575. – Roč. 50, č. 1 (2002), s. 34 – 39.
293. Fakulta humanitných vied UMB. – [Na str. 129 **P. Martuliak** uvedený ako člen Vedeckej rady FHV UMB v školskom roku 2001/2002; na s. 145 je **P. Martuliak** uvedený medzi autormi učebníc dejepisu]. – In: Univerzita Mateja Bela : desať rokov rozvoja a perspektívy / ed. komisia Jiří Michal, Pavol Bartík, Peter Daniel ... [et al.]. ; obálka Michal Bartko. – Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, 2002 ([Zvolen] : Bratia Sabovci). – S. 125 – 152. – ISBN 80-8055-672-5.
294. Acta Historica Neosoliensia. Tomus 5. : ročenka Katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Banská Bystrica 2003. 227 s. / P. Mičko, M. Šmigel'. – [V rubrike] Glosy. – Bibliografia. – [Na s. 737 zmienka o vedeckej štúdii **P. Martuliaka**, v ktorej sa zaoberá otázkou školstva v banskobystrickom regióne]. – In: Historický časopis. – ISSN 0018-2575. – Roč. 51, č. 4 (2003), s. 737 – 738.
295. Edukacja historyczna a współczesność / Barbara Kubis. – Opole, 2003. – S. 19. – ISBN 83-7395-014-1. – [Ohlas na prácu **P. Martuliaka**: Rozchod Slovenska s Uhorskom a jeho vstup do Česko – Slovenska v roku 1918].
296. Slovenská historiografia 2001 : výberová bibliografia / zost. Alžbeta Sedliaková. – [Na s. 766 a 780 záznam prác **P. Martuliaka**]. –

In: Historický časopis. – ISSN 0018-2575. – Roč. 51, č. 4 (2003), s. 750 – 801.

297. Bol som pri tom – on bol pri mne : (úvahy o vzťahoch a diele) / Július Alberty. – Fotogr. – [**Venované prof. PhDr. P. Martuliakovi, CSc.**]. – In: Acta Historica Neosoliensia : ročenka Katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici VII. / 2004 / zost. Rastislav Kožíak, Imrich Nagy ; red. rada Július Alberty, Karol Fremal, Pavol Martuliak ...[et al.] ; rec. Július Alberty, Karol Fremal, Pavol Martuliak ... [et al.]. – 1. vyd. – Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB, 2004 (Banská Bystrica : Trian). – S. 7 – 9. – ISBN 80-8083-035-5.
298. Seminár „Radikálny socializmus a komunizmus na Slovensku v rokoch 1918 – 1989 : spoločnosť medzi demokraciou a totalitou" / Michal Šmigel', Marek Syrný. – [Zmienka o účasti **prof. P. Martuliaka** na seminári riešiteľského tímu ku grantovému projektu na s. 248]. – In: Acta Historica Neosoliensia : ročenka Katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici VII. / 2004 / zost. Rastislav Kožíak, Imrich Nagy ; red. rada Július Alberty, Karol Fremal, Pavol Martuliak ...[et al.] ; rec. Július Alberty, Karol Fremal, Pavol Martuliak ... [et al.]. – 1. vyd. – Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB, 2004 (Banská Bystrica : Trian). – S. 247 – 248. – ISBN 80-8083-035-5.
299. Seminár venovaný vzniku a činnosti ilegálnej Slovenskej národnej rady v Banskej Bystrici / R. Arpáš. – [Na s. 421 zmienka o obsahu referátu **P. Martuliaka**]. – In: Historický časopis. – ISSN 0018-2575. – Roč. 52, č. 2 (2004), s. 420 – 422.
300. **Vedecko-výskumná a publikačná činnosť prof. PhDr. Pavla Martuliaka, CSc.** / Mária Sučanská. – In: Acta Historica Neosoliensia : ročenka Katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, 7/2004 / zost. Rastislav Kožíak, Imrich Nagy; red. rada Július Alberty, Karol Fremal, Pavol Martuliak ... [et al.]; rec. Július Alberty, Karol Fremal, Pavol Martuliak... [et al.] – 1. vyd. – Banská Bystrica: Katedra histórie FHV

UMB, 2004 (Banská Bystrica: Trian). – S. 11 – 24. – ISBN 80-8083-035-5

301. Publikačná činnosť na Katedre histórie v roku 2004 / Rastislav Kožiak, Mária Rusková. – [Publikačná činnosť **P. Martuliaka** na s. 325, 331, 332, 333].
In: Acta Historica Neosoliensia : ročenka Katedry histórie Fakulty humanitných vied
Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici 8 / 2005 / zost. Rastislav Kožiak, Imrich Nagy ; red. rada Rastislav Kožiak (predseda), Imrich Nagy, Július Alberty, Miroslav Daniš, Karol Fremal ...[et al.] ; rec. Július Alberty, Karol Fremal, Rastislav Kožiak, Pavol Martuliak ... [et al.]. – 1. vyd. – Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB, 2005 (Banská Bystrica : Trian). – S. 325 – 333.
302. Významná kniha : vydanie knihy zapadlo do rámca osláv 750. výročia udelenia mestských práv Banskej Bystrice / Adrián Potančok. – Obr. – [Recenzia na knihu **P. Martuliaka**: Banská Bystrica – kolíska vzdelanosti]. – In: Markíza. – ISSN 1335-2776. – Roč. VIII, č. 40 (2005), s. 42 – 43.
303. Slovenská republika 1939 – 1945 očami mladých historikov IV. : zborník príspevkov z medzinárodnej konferencie Banská Bystrica 14. – 15. apríla 2005 / ed. Michal Šmigel', Peter Mičko ; rec. Karol Fremal, Július Alberty, Tomáš Klubert, Marián Gajdoš, Ján Stanislav, Michal Šmigel'. – Banská Bystrica : Ústav vedy a výskumu UMB ; Katedra histórie FHV UMB, 2005. – 479 s. – ISBN 80-8083-147-5. – [Na s. 477 je uvedená profesijná charakteristika **P. Martuliaka** – v časti: Autori príspevkov].
304. **Prof. PhDr. Pavol Martuliak, CSc. (1939)-** . – V časti: Autori príspevkov.
In: Slovenská republika 1939 – 1945 očami mladých historikov V : (Slovenská republika medzi Povstaním a zánikom 1944 – 1945) / ed. Michal Šmigel', Peter Mičko, Marek Syrný ; Recenzenti Karol Fremal, Július Alberty, Pavol Martuliak, Ján Stanislav. – Banská Bystrica : Ústav vedy a výskumu UMB ; Katedra histórie FHV

UMB ; Štátna vedecká knižnica, 2006. – S. 350. – ISBN 80-8083-341-9.

305. [Banská Bystrica kolíska vzdelanosti : 750 rokov banskobystrického školstva] / [autor recenze] Zdeněk Fišer. – [Recenzia na knihu **P. Martuliaka**: Banská Bystrica – kolíska vzdelanosti]. – In: Vlastivědný věstník moravský. – ISSN 0323-2581. – Roč. 59, č. 2 (2007), s. 220 – 222.
306. **Prof. PhDr. Pavol Martuliak, CSc. (1939)-**. – Who is Who v Slovenskej republike založené Ralphom Hübnerom : životopisná encyklopédia ... Dodatkové dielo. – 4. vyd. – Zug : Hübners Who is Who, 2007. – životopis na CD-ROM-e. – ISBN 978-3-7290-0067-4.
307. Bél Mátyás besztercebányai diákjai [=Matej Bel ako banskobystrický školák]. A besztercebányai evangélikus gimnázium anyakönyvének vonatkozó része, Bél és utóda megjegyzéseivel / Gergely Tóth. – In: Lymbus. Magyarságtudományi forrásközlemények / Főszerk: Újváry Gábor ; Felelős szerk Kerekes Dóra. – Budapest, 2009. – S. 135 – 170. – [**Zmienka o prof. P. Matuliakovi**, spolu s citáciami jeho prác na s. 136].
308. Osobnosti Banskej Bystrice na začiatku tretieho tisícročia / zost. Blanka Snopková, Anna Klimová, Henrieta Albertová; zodp. red. Oľga Lauková; obálka Peter Valach. – Fotogr. – Banská Bystrica : Štátna vedecká knižnica, 2010. – 287 s. – Register osobností. Register profesií. Zoznam skratiek. – ISBN 978-80-89388-34-9. – [Na s. 158 – 159 biografické heslo **P. Martuliaka**].

PhDr. Blanka Snopková, PhD.
Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici

RESUMÉ

Pavol Martuliak – BIOBIBLIOGRAFIA

Predmetom a hlavným cieľom publikácie je prehľadný a výstižný súhrn z kolobehu života a najmä široká, pestrá paleta vedeckej tvorby profesora Pavla Martuliaka a to až do čias 75 rokov jeho životného jubilea, ktorého sa dožil v roku 2014. Svedectvo o prehľade či peripetiách osobnej životnej dráhy, počnúc rokmi štúdia, cez pracovno-tvorivú, či pedagogickú a vedecko-publikačnú činnosť, vrátane prehľadu o výsledkoch a vybraných oceneniach, nepodáva sám. O spracovanie tejto problematiky požiadal odborníkov, ktorým je biografia či aktivita a vedecká tvorba prof. Martuliaka dobre známa a ktorí majú blízko k zdrojom, aby si overili jej obsah.

Autorom prvej časti: *Životné peripetie a výsledky pedagogicko – publikačnej aktivity profesora Pavla Martuliaka*, je historik prof. PhDr. Karol Fremal, CSc., profesor emeritus, jeho osobný priateľ a dlhoročný kolega na pracovisku. Podáva v nej základný prehľad o pôvode, rokoch štúdia, ako aj pracovného zaradenia jubilanta. Pokračuje obdobím zvyšovania odbornokvalifikačného rastu od čias nástupu na pracovisko, ktorým sa stala Pedagogická fakulta v Banskej Bystrici, neskôr ako súčasť Univerzity Mateja Bela. Na ďalších stránkach príspevku ilustruje syntetizujúci prehľad o širokej škále aktivít v rámci pracoviska, na pedagogickom, ale hlavne na vedecko-odbornom úseku učiteľa – historika. Podčiarkuje jeho profesionálnu orientáciu venovať sa dejinám Slovenska s akcentom na históriu poľnohospodárstva, neskôr tiež školstva, ale príležitostne aj ďalším sféram slovenských dejín. Približuje čitateľovi tiež skutočnosť, do akej miery prof. Martuliak prezentuje výsledky svojej historickej tvorby, hlavne svojou prednáškovou činnosťou, na významných vedeckých fórach doma i v zahraničí a ďalej charakterizuje jeho bohatú publikačnú činnosť. Okrem hodnotenia tvorivých aktivít jubilanta v rámci vlastného pracoviska zároveň vyzdvihuje jeho pestrú vedecko-pedagogickú angažovanosť na rôznych úsekoch, hlavne v rámci jednotlivých kultúrno-spoločenských organizácií či inštitúcií.

Druhá časť publikácie je uvedená pod názvom: *Bol som pri tom. On bol pri mne. (Úvahy o vzťahoch a diele)*. Ide o výber podstatných častí z dvoch osobných hodnotení, ktoré na vrub jubilanta napísal pred desiatkou rokov historik, najstarší žijúci člen Katedry histórie Filozofickej fakulty

UMB, prof. PhDr. et Dr. h. c. Július Alberty, CSc. Autor tejto časti hodnotí pôsobenie, pracovnú aktivitu a tvorbu prof. Martuliaka ako jeden z najlepších znalcov jeho osudov a diela aj vzhľadom na to, že ho pozná od čias, keď bol v rokoch 1956 – 1958 na Vyššej pedagogickej škole v Banskej Bystrici jeho učiteľom a dekanom tejto školy. V roku 1967 ho prof. Alberty, opäť ako dekan vtedajšej Pedagogickej fakulty prijímal na toto pracovisko ako kolegu. Keď sa s odstupom času v roku 1990 mohol vrátiť na obnovenú katedru histórie, potom opäť spolu pôsobili až do odchodu na dôchodok.

Autorkou 3. časti: *Prof. PhDr. Pavol Martuliak, CSc. – personálna bibliografia*, je odborníčka z oblasti knihovedy a histórie, PhDr. Blanka Snopková, PhD., zástupkyňa riaditeľky Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici. Tvorivú aktivitu i výsledky práce prof. Martuliaka autorka pozná jednak na základe viacročných osobných pracovných kontaktov, vyplývajúcich z permanentnej spolupráce medzi katedrou histórie a vlastným pracoviskom i vzhľadom na vlastné pracovné postavenie, ktoré jej umožňuje získať prístup k bibliografickým podkladom. Vďaka tomu sa jej podarilo vypracovať s prehľadom dokonalú personálnu bibliografiu, doplnenú v úvodných častiach o ďalšie príslušné údaje o menovanom na odbornej, kvalitnej úrovni a kvalifikovane.

PhDr. Anna Schneiderová, PhD.
dcéra

SUMMARY

Pavol Martuliak – BIO-BIBLIOGRAPHY

The subject and the main objective of the publication is to provide a clear and concise summary of the life and especially a wide variety of scientific work of Professor Pavol Martuliak up to his 75-year jubilee in 2014. The testimony of the survey or his personal odyssey related to his life course, starting from the years of study, through his creative work, educational and scientific activities, including a summary of the results or selected awards, is not his own. He addressed the experts to deal with this issue, the experts who are well acquainted with a biography or activity and scientific work of Professor Martuliak and who are close to the sources and able to verify its contents.

The author of the first part: *Personal Odyssey and Results of Pedagogical and Publishing Activities of Professor Pavol Martuliak* is a historian, Prof. PhDr. Karol Fremal, CSc., Professor Emeritus, his personal friend and a long-time colleague at work. He provides a basic overview of the origin, years of study and occupation of Pavol Martuliak. He continues with the period of the development of his professional growth since his entering the workplace, which become the Faculty of Education in Banská Bystrica, later a part of the Matej Bel University. Further pages illustrate the wide range of activities within the workplace, at its educational but mainly scientific and professional level of the teacher – a historian. Also, Professor Martuliak's professional orientation to deal with the history of Slovakia is underlined, with emphasis on the history of agriculture, later also of education; but occasionally also his concern with other spheres of the Slovakian history. Moreover, the reader is informed about the fact to what extent Professor Martuliak presents the results of his work in the area of history, especially through his lectures, also on relevant scientific forums home and abroad, and his rich publishing activity is further characterized. In addition to evaluating creative activities of Professor Martuliak within his own workplace, also highlighted is the diverse scientific and pedagogical engagement in different areas, mainly within particular cultural and social organizations and institutions.

The second part of the book is titled: *I was there. He was with me. (Reflections on relations and work)*. This is a selection of substantial parts of two personal reviews that were written decades ago by the historian, the old-

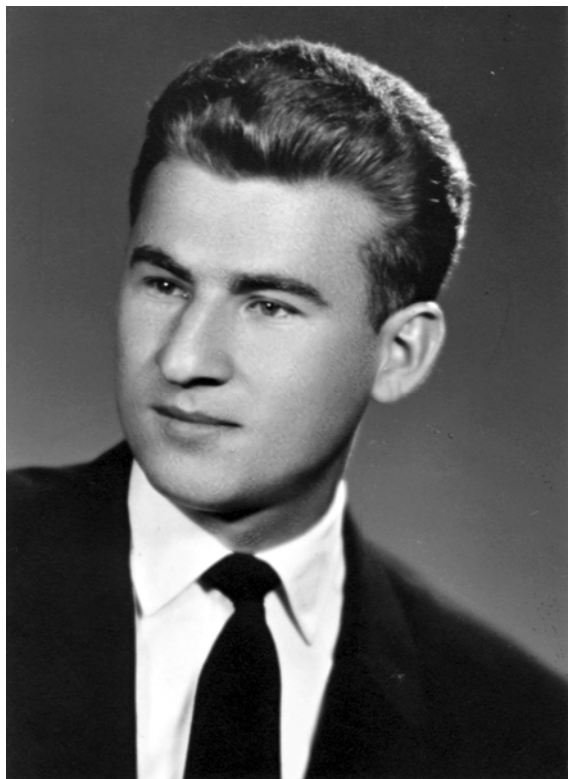
est living member of the Department of History of the Faculty of Philosophy, Prof. PhDr. et Dr. h. c. Július Alberty, CSc. The author of this section evaluates the activity in general, work activity and the work of Professor Martuliak as one of the best experts regarding his life and work in view of the fact that he has known him since the years 1956 - 1958 when he was in the position of his teacher as a dean at the Higher Pedagogical School (*Vyššia pedagogická škola*) in Banská Bystrica. In 1967, Professor Alberty, again as a dean of then the Faculty of Education, welcomed him to this department as a colleague. When after some time in 1990 he was able to return to the renewed Department of History, they again worked together until his retirement.

The author of the third part: *Prof. PhDr. Pavol Martuliak, CSc. – Personal bibliography*, is an expert in the field of library science and history, PhDr. Blanka Snopková, PhD., Assistant of the Director of the State Scientific Library (*Štátna vedecká knižnica*) in Banská Bystrica. She is familiar with the creative activity and the work results of Professor Martuliak based on both a long-term personal and professional contacts, resulting from permanent cooperation between the Department of History and her workplace and with regard to her own employment position, which allows her the access to the bibliography. Thanks to this, she was able to develop a perfect overview of bibliography, supplemented in introductory parts with the relevant information about Professor Martuliak at a very professional and a high quality level.

Anna Schneiderová – Martuliaková, his daughter

V kvetnej záhrade ako štvorročný

*Čerstvý absolvent druhej
vysokej školy*

Pri päťdesiatom výročí spoločnej cesty životom

V kruhu najbližších

Syn s nevestou

Najmladšie pokolenie

Dlhoroční priatelia a kolegovia

Pri krste doteraz poslednej publikácie s autorkou tejto výberovej bibliografie

OBSAH

PÁR SLOV NA ÚVOD	3
OSOBNÉ VYZNANIE SYNA.	5
Doc. MUDr. Igor Martuliak, PhD.	
I. ŽIVOTNÉ PERIPETIE A VÝSLEDKY PEDAGOGICKEJ 9	
I VEDECKO-PUBLIKAČNEJ AKTIVITY	
PROFESORA PAVLA MARTULIAKA /	
Prof. PhDr. Karol Fremal, CSC.	
II. BOL SOM PRI TOM – ON BOL PRI MNE 27	
(Výber zo state, publikovanej v zborníku v roku 2004) /	
Prof. PhDr. (et) Dr. h. c. Július Alberty, CSc.	
III. Prof. PhDr. PAVOL MARTULIAK, CSc. – 31	
PERSONÁLNA BIBLIOGRAFIA	
PhDr. Blanka Snopková, PhD.	
RESUMÉ /.....	101
PhDr. Anna Schneiderová, PhD.	
. SUMMARY /	103
PhDr. Anna Schneiderová, PhD.	
PRÍLOHY.....	105

Pavol Martuliak biobibliografický portrét

Autori:

prof. PhDr. et mult. Dr. h. c. Július Alberty, CSc.

prof. PhDr. Karol Fremal, CSc.

PhDr. Blanka Snopková, PhD.

Recenzenti:

prof. PhDr. Vladimír Varinský, CSc.

Mgr. Imrich Nagy, PhD.

Summary:

PhDr. Anna Schneiderová, PhD.

Grafická úprava:

Ing. Dušan Čupka

Vydavateľ:

Filozofická fakulta UMB a Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici

vo Vydavateľstve UMB – Belianum

Národná 12, 974 01 Banská Bystrica

Tlač:

EQUILIBRIA, s. r. o., Letná 42, 040 01 Košice

Číslo publikácie: ŠVKBB 672/2014

ISBN: 978-80-557-0836-2